

REDAKCJA
tel. 662 061 331

ODWIEDŹ NASZ PORTAL

LIPNO- .PL

**Bieżące informacje
z regionu
pod Twoją ręką**

WYWIAD

Ja patrzę
na każdy grosz

str. 2-3 - Aktualności

DOBRZYŃ NAD WISŁĄ

40 lat miłują
Ziemie Dobrzyńską

str. 6 - Fotorelacja

GMINA WIELGIE

Uczta z chlebem
i wierszem

str. 7 - Fotorelacja

TYGODNIK REGIONU LIPNOWSKIEGO

Obwodnica Lipna jednak szybciej?

POWIAT/LIPNO ▶ Starosta lipnowski rozmawia z ministrem infrastruktury Dariuszem Klimczakiem w sprawie przyspieszenia budowy obwodnicy dla miasta Lipna

– Byliśmy radnymi już parę ładnych lat temu, kiedy kwestia obwodnicy została podjęta, temat się ślimaczy, jakie są wizje przyszłościowe tej inwestycji – dopytywał na ostatniej sesji powiatu radny Jacek Góźdź. – Przejechać przez nasze miasto to jest wielki problem i to problem niewrażliwy dla mieszkańców nie tylko Lipna, ale i całego powiatu. Mieszkańcy Lipna dopytują, bo kiedyś było głośno

o obwodnicy, teraz problem został wyciszony, media też nie zajmują się tą kwestią.

Media w postaci naszego tygodnika sprawą zajmują się systematycznie, informując o postępie prac zmierzających zarówno do budowy obwodnicy Lipna jak i pozostałych obwodnic w województwie kujawsko-pomorskim i stu obwodnic w kraju, by dać obraz zaawansowania zadania. Dzięki doskonałej

współpracy naszej redakcji z rzecznikiem prasowym Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Bydgoszczy sukcesywne informowanie jest możliwe i dostępne dla każdego chcącego czytać prasę radnego, wóldarza i mieszkańca. Wracając jednak do tego, co na wywód radnego Góźdźa odpowiedział starosta Baranowski na ostatniej sesji rady powiatu w Lipnie.

dokończenie na str. 31

Skępe/Lipno/Dobrzyń Nad Wisłą

Mieszkania czekają

Tylko do najbliższego wtorku 3 grudnia w sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy w Skępem można składać wnioski o mieszkania w budynkach jednorodzinnych, które zostaną wybudowane przy ulicy Sportowej przez KZN-Toruński w ramach ogólnopolskiego projektu Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej. W Lipnie i Dobrzyniu nad Wisłą już trwają budowy lokali.

Społeczna inicjatywa mieszkaniowa reprezentowana przez KZN-Toruński w naszym powiecie zyskała zaufanie samorządowców Lipna, Skępego, Dobrzynia nad Wisłą i Wielgiego. W Dobrzyniu już budowa jest zaawansowana, a jej efektem będą 24 mieszkania. W Lipnie budowa trwa od lipca bieżącego roku. Prawie rok temu, 3 lipca 2023 roku w mieście ruszył nabór wniosków na mieszkania czynszowe, w czerwcu 2024 roku przedstawiciele SIM-u i wykonawcy zawarli stosowną umowę, na mocy której teren został przekazany pod budowę i prace trwają. W Lipnie wybudowane zostaną dwa wielorodzinne budynki czterokondygnacyjne, w których za-

mieszka 96 rodzin. Domy powstaną na działce miejskiej przy ulicy Polnej i Wojska Polskiego. Lipnowianie zamieszkają w lokalach jednopokojowych i dwupokojowych o metrażu od 25 do 49,6 metrów kwadratowych oraz mieszkaniach trzypokojowych o metrażu od 48 do 59 metrów kwadratowych. Prace potrwać mają, zgodnie z planem, 21 miesięcy, czyli do marca 2026 roku. Wiemy już, że bloki czteropiętrowe będą wyposażone w windy oraz dostęp dla osób niepełnosprawnych z poziomu dojazdu poprzez zewnętrzną pochylnię. Wokół budynków znajdzie się 96 miejsc parkingowych, dojścia i dojazdy.

dokończenie na str. 4

Ja patrzę na każdy grosz

WYWIAD ▶ Z Rafałem Gołębiowskim, burmistrzem miasta i gminy Skępe, o półrocznym zarządzaniu samorządem i najważniejszych decyzjach, głównie oszczędnościowych, rozmawiała Lidia Jagielska

– Panie burmistrzu, po wygranych przez pana wyborach rozmawialiśmy głównie o planach. Teraz minęło już sześć miesięcy od przejęcia władzy, więc czas na rozmowę o decyzjach i ich skutkach. Nowy burmistrz, nowe kadry?

– Pewne zmiany kadrowe rzeczywiście wprowadziłem. Od początku listopada pani Magdalena Elwertowska pełni swoje obowiązki jako kierownik referatu oświaty na cały etat, bo była do tej pory na 3/4 etatu. Pani kierownik Elwertowska zgodziła się na to i tym samym nie jest już dyrektorem M-GOK-u. Od 1 listopada powierzyłem na rok pełnienie obowiązków dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury pani Magdzie Sosińskiej.

– Pani Magda pełni obowiązki dyrektora domu kultury, ale czy nadal jest instruktorem w jednostce obok pani Matuszczak?

– Tak, nadal wykonuje swoje obowiązki, jak wykonywała do tej pory. Tu się nic nie zmieniło.

– O zmianach personalnych w Zespole Szkolno-Przedszkolnym informowałam w swoich artykułach, ale te wynikały z powołania nowej jednostki. Przypomnę, dyrektorem w konkursie została Agnieszka Ostrowska, wcześniej wicedyrektor w Zespole Szkół im. Waleriana Łukasińskiego w Skępem, a jej zastępcą jest wcześniejsza dyrektorka szkoły w Czerminie Marta Skibicka i dyrektor przedszkola w Wiosce Małgorzata Grzywińska. Dyrektorem przedszkola w Skępem Iwona Małkiewicz odeszła na emeryturę, panie dyrektor i wicedyrektor szkoły w Skępem pracują w niej po zmianach jako nauczycielki. A czy jest już w Skępem kierownik urzędu stanu cywilnego, bo jak ostatnio rozmawialiśmy, to przygotowywał się Pan do oddania ślubu?

– Tak było, niestety, że ja musiałem przez pewien okres udzielać ślubów. Mój poprzednik po objęciu stanowiska wprowadził niedogodność polegającą na likwidacji stanowiska kierownika USC, poprzednia kierowniczka pani Teresa Trojanowska została przesunięta na stanowisko zastępcy, z mocy ustawy wójt, burmistrz jest kierownikiem USC, ale może powołać kierownika i tak było wcześniej w Skępem. Moja decyzja wprowadziła teraz swobodę w funkcjonowaniu urzędu stanu cywilnego i skończyły się problemy, które zaistniały dokładnie 8 kwietnia tego roku. Tego dnia pracownik, który pracował z zastępcą kierow-

nika USC, Patryk Konczalski, złożył wypowiedzenie z pracy. Pani Aneta Kisielevska została sama w momencie objęcia przeze mnie stanowiska. Nie mogła pójść na urlop czy zwolnienie, bo nie miał kto podpisać aktów stanu cywilnego. No chyba, że burmistrz wtedy usiadłby w urzędzie i te akty podpisywał. Burmistrz może mieć wyjazd, spotkanie, inwestycje. Jestem aktywnym burmistrzem, bo chcę, żeby nasze miasto zaistniało wszędzie. Jak nie było pani Anety, ja byłem jedynym, który może podpisać akty. Od sierpnia oddawałem śluby cywilne, bo nie miał kto tego robić. Ogłoszenie konkursu na kierownika USC było konieczne, nie wyobrażam sobie czekania na akt zgonu. Było mnóstwo sytuacji, kiedy byłem ściągany do urzędu, żeby akt zgonu podpisać.

– I tym sposobem wróciliśmy w skępskim magistracie do stanowiska kierownika urzędu stanu cywilnego?

– Tak, jest i kierownik, i zastępca. Kierownikiem została Aleksandra Wiśniewska.

– Czy to jest nowy pracownik skępskiego ratusza?

– Zupełnie nowy pracownik. Jest to mieszkanka miasta Kikół. Zastępcą nadal jest Aneta Kisielevska.

– Ilu kandydatów zgłosiło się do konkursu?

– Dwie osoby, wszystko jest dostępne w biuletynie informacji publicznej, więc to nie jest tajemnicą. Zgłosiła się pani Aleksandra Wiśniewska i zgłosił się pan Patryk Konczalski (pracownik USC w Skępem, który w kwietniu złożył wypowiedzenie – red.), który jeszcze dwa, trzy miesiące wcześniej, kiedy po odejściu pana Krzysztofa Jaworskiego ogłosiłem konkurs na jego miejsce, też zaaplikował. Wtedy był jedynym kandyda-

tem i konkurs został unieważniony tylko ze względu na to, że ten pan złożył błędną aplikację, błędów tych nie można było usunąć. W konkursie na kierownika USC najlepiej wypadła pani Aleksandra i tylko tyle. Spełniła wszystkie wymagania i wypadła najlepiej. Chcę, żeby konkursy były przejrzyste, nie tak jak za mojego poprzednika, kiedy czytamy, że kandydat spełniający wymogi formalne nie zostanie przyjęty, bo nie jest dostatecznie dyspozycyjny. To jeszcze będziemy wyjaśniali.

– Pan Krzysztof Jaworski to wieloletni pracownik skępskiego ratusza, pozyskiwał środki zewnętrzne z sukcesami jeszcze za czasów burmistrza Gatyńskiego. Nie udało się go zatrzymać, nie było warto?

– Chcieliśmy zawrzeć z panem Jaworskim współpracę. Rozumiem, że każdy ma swoją historię zawodową, różne wizje tego, co chce w życiu robić. Chcieliśmy, żeby chociaż pan Jaworski dokończył to, co robił, co było w trakcie. Niestety nie zgodził się. Zatrudniliśmy więc osobę z zewnątrz na umowę zlecenie. Pracownik jest do naszej dyspozycji każdego dnia, ale w urzędzie jest tylko raz w tygodniu, w celu zapewnienia osobistego kontaktu z innymi pracownikami. Jesteśmy na ten moment zadowoleni z tej współpracy, dało to też efekty finansowe, bo nie musimy utrzymywać tego stanowiska.

– Uściślijmy, proszę. Zleceniobiorca jest odpowiedzialny za pozyskiwanie środków zewnętrznych?

– Tak, a kwestie przetargowe po panu Jaworskim przejął obecnie wiceburmistrz Arkadiusz Linkowski, przygotowujemy też do tego osobę z wewnątrz urzędu, żeby zajęła się tymi sprawami. Są wciąż osoby, któ-

re aktywnie czynią wszystko, żeby urząd w Skępem się wykoleił. Ja nikogo nie dyskryminuję, nie szufladuję, ja w tym urzędzie spędziłem prawie całe swoje życie zawodowe. Tuż przed moim zaprzysiężeniem odeszła ze stanowiska pani skarbnik Małgorzata Majerska, szybko musiałem znaleźć nowego skarbnika. Pan Konczalski złożył wypowiedzenie, potem pan Jaworski złożył wypowiedzenie i odszedł, teraz z końcem listopada odchodzi poprzednia pani skarbnik Małgorzata Majerska, pracująca teraz jako zastępca głównego księgowego. Rezygnację złożył mi Adam Godlewski, czyli inspektor do spraw dróg. Będzie do końca listopada. Czy to nie jest uderzenie we mnie jako burmistrza? Proszę sobie odpowiedzieć.

– Zastępca burmistrza pracuje na cały etat? Przypomnę, że pan Jaworski łączył funkcję wiceburmistrza ze swoim stanowiskiem pracy.

– Tak, mój zastępca jest zastępcą na cały etat. U mnie nie ma czegoś takiego, że zastępca jest na część etatu. Ma zakres obowiązków, a także nadzór nad inwestycjami i kwestie przetargowe, o czym przed chwilą rozmawialiśmy. Wiceburmistrz Linkowski ma doświadczenie w tym zakresie, był dyrektorem technicznym w lipnowskim szpitalu, jestem bardzo zadowolony z jego pracy. Powołanie zastępcy burmistrza jest obowiązkiem ustawowym. Pojawiają się też pogłoski, że wiceburmistrz zarabia 17 tysięcy złotych, co nie jest prawdą. Wystarczy wejść na stronę BIP i sprawdzić. Zastępca na cały etat jest konieczny. Wynagrodzenie jest stosowne, a i tak wynosi mniej niż zarabiał w szpitalu. Jak mówi Arkadiusz Linkowski, on przyszedł tu, żeby pomóc tę gminę

postawić na nogi. Zastępcę powołałem 1 czerwca.

– Doszliśmy szybko do tematu domu kultury, więc muszę zapytać, czy zmienił pan zdanie co do miejsca budowy jego siedziby? Czytelnikom przypomnę, że pan burmistrz zaproponował budowę na terenie po byłym targowisku, poprzednie władze wskazywały miejsce nieopodal klasztoru, a niektórzy radni miejscy oponują przeciw temu zarówno w swoim, jak i mieszkańców imieniu.

– Zdania nie zmieniłem i tak jak rozmawialiśmy kilka miesięcy temu przy okazji pierwszego wywiadu, tak i teraz potwierdzam, że będzie to plac po byłej targowicy w Skępem. Innej lokalizacji nie przewiduję, bo trzeba to zrobić w miejscu bardziej eksponowanym niż proponowane przez poprzedniego burmistrza, w miejscu mającym szerszą perspektywę. Na tym terenie budynek będzie mógł być nie piętrowy, a parterowy i rozłożony na jednej płaszczyźnie, a po drugie teren jest tam na tyle duży, że w przyszłości będziemy mogli tam zaoferować coś jeszcze dla mieszkańców, szczególnie dla dzieci i młodzieży. Argumentacja poprzednich władz o bliskości klasztoru, jeziora, o parking, do mnie nie trafiała i nie trafia.

– I żadne petycje już nie przekonają Pana?

– Nie. Wyznaczenie lokalizacji leży w kompetencji burmistrza, poza tym nigdy nie da się usatysfakcjonować wszystkich mieszkańców, a przecież nie będę w tej sprawie robił referendum. Ja potrafię wycofywać się ze swoich planów, ale tu nie ma ku temu podstaw ani argumentów.

– Kiedy budowa się rozpocznie, ile potrwa i kiedy wreszcie mieszkańcy zyskają nowe, nowoczesne centrum kultury?

– Jest koncepcja, projektant otrzymał wytyczne i stwierdził, że budynek w tym miejscu wskazanym przeze mnie będzie dużo ładniejszy i dużo tańszy, a to jest najważniejsze. Nie znamy jeszcze dokładnego kosztu budowy, ale wstępnie wiemy, że dofinansowanie wyniesie 6,5 miliona złotych, a my będziemy musieli dołożyć 1,5 miliona złotych. Myślę, że powinniśmy zmieścić się w kwocie 8-9 milionów złotych.

– Skąd będziecie starać się o dotację?

– Z polityki terytorialnej. Budowa potrwa do dwóch lat. Założenia są takie, że zaczynamy w trzecim kwartale 2025 roku. Do końca drugiego kwartału przyszłego roku musi być projekt i pozwolenie na budowę.

– Czy w tym budynku zmieści się biblioteka?

– Tak, biblioteka też tam będzie.

– Czy biblioteka stanie się częścią tej jednostki kulturalnej, czy pozostanie oddzielnym podmiotem?

– Tego jeszcze nie wiem. Są jednostki połączone, np. w Wielgim. W tej chwili nasza biblioteka to są 2,5 etaty, M-GOK 2 osoby, więc czy jest sens utrzymywania w jednym budynku dwóch takich jednostek osobno? Gdyby to było 50 pracowników, to co innego. Decyzji jeszcze nie podjąłem i nie wiem jak to będzie wyglądało strukturalnie. Będę chciał, żeby jednostka nazywała się Centrum Kultury w Skępem, nie miejskie, nie gminne, tylko centrum kultury.

– Kolejna gorąca sprawa dla mieszkańców Skępego i okolicznych wsi to śmieci, a mówiąc wprost drogi wywóz odpadów. Minęło pół roku od wyborów i...?

– Ogłosiliśmy przetarg na śmieci. Ciężarem dla naszego systemu są wczasowicze, mam wyliczenia i dane. Zdecydowałem o wyłączeniu ich z systemu od 1 stycznia 2025 roku. Domki letniskowe, rekreacyjne do tej pory płaciły jedną, stałą opłatę w roku, a teraz ich właściciele będą zobowiązani, żeby sami zawarli umowę z dostępnym przedsiębiorcą na wywóz odpadów. Jeżeli będzie to np. lipnowskie Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych, to już rozmawiałem z prezesem i on jest do tego przygotowany, bardzo chętnie przyjmie wczasowiczów pod swoje skrzydła na podstawie indywidualnych umów. Druga możliwość w przypadku tych domków to po prostu zgłoszenie się do naszego systemu gminnego tak, jak inni mieszkańcy. Wtedy zapłacą taką samą stawkę miesięcznie (a nie raz w roku – red.) jak każdy mieszkaniec naszej gminy i to będzie sprawiedliwe.

– Tym sposobem ile osób wypadnie z systemu?

– Między 800 a 900 osób. Wydaje mi się jednak, że część tych osób z domów letniskowych przyjdzie i złoży normalną deklarację, bo wiele tych domów jest zamieszkiwanych całorocznie. Wielu właścicieli tych domków już było wzywanych do złożenia wyjaśnień i nie byli z tego zadowoleni, ale nie możemy z góry założyć, że każdy domek rekreacyjny jest zamieszkiwany tylko latem podczas, gdy jest inaczej.

– Kolejny ważny temat, właściwie ważna zmiana przez Pana wprowadzona, to powołanie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w miejsce szkoły podstawowej w Skępem, przedszkola w Skępem i przedszkola w Wiosce. Czy opłaciło się?

– Tak i to zdecydowanie. Nie będę ukrywał, że wiele osób aktywnie starało się utrudniać mi te działania. Były odwołania do nadzoru prawnego, podważanie uchwał, zarządzeń, jedno zarządzenie zostało zaskarżone do sądu administracyjnego, do kuratorium oświaty. I nadzór prawny

województwa, i kuratorium potwierdziło zgodność z prawem moich decyzji, nie mamy jeszcze decyzji sądu administracyjnego. Nie zrobiłem więc nic, co należałoby unieważnić.

– Proszę mi powiedzieć, czy ktoś stracił pracę w wyniku tej reorganizacji?

– Nie, nikt pracy nie stracił, co więcej my potrzebujemy coraz więcej nauczycieli wspomagających, bo poradnia wydaje coraz więcej orzeczeń.

– Zespół spełnia Pana oczekiwania?

– Jak na razie tak. Minimum finansowe, o którym mówiłem, już osiągnąłem.

– Zaniepokoiła mnie wiadomość przekazana przez Pana na sesji, że brakuje pieniędzy na stypendia burmistrza dla uczniów uzdolnionych.

– Na ten rok zostało zaplanowanych 10 tysięcy złotych na stypendia burmistrza. Oczywiście to zostało zaplanowane i zabezpieczone jeszcze przez poprzednią radę i poprzedniego burmistrza. Pani skarbnik dwoi się i troi, ale jeżeli nie znajdzie mi pieniędzy, żeby zwiększyć zabezpieczenie na stypendia, to ja w tym roku nie będę się ośmieszał i dawał uczniom uzdolnionym po 50 złotych. To są stypendia jednorazowe. Gdyby to było jeszcze np. stypendium wypłacane co miesiąc przez dziesięć miesięcy, to jeszcze jakoś można by to przyjąć, ale tu są stypendia jednorazowe i na te właśnie stypendia trzeciego stopnia przypada 50 złotych dla ucznia. Co to dziecko ma z tym zrobić?

– A jak było w poprzednich latach? Stypendia burmistrza w Skępem funkcjonują od czasów burmistrza Gatyńskiego, a więc dziesięć, jedenaście lat.

– W ubiegłym roku było podobnie, ale zostały pieniądze dołożone z 10 do 20 tysięcy złotych. Teraz, żeby wypłacić stypendia mniej więcej w takiej wysokości jak w ubiegłym roku, ja musiałbym przeznaczyć na nie około 40 tysięcy złotych. Mamy chyba 58 stypendystów. Trzeba zauważyć, że dzisiaj nawet 200 złotych to nie jest duża nagroda dla dziecka. Na przyszły rok uchwała o stypendiach zostanie przebudowana. Ona jest z 2013 roku, w tej chwili odbiega zupełnie od dzisiejszych potrzeb. Nie mogłem jednak w tym roku zrobić niczego innego, musiałem opierać się na tej uchwale. Jeżeli uda się nam znaleźć na ten cel dodatkowe pieniądze, to gala odbędzie się jeszcze w grudniu, ale jeżeli nie, to gala odbędzie się przed zakończeniem pierwszego semestru, czyli pod koniec stycznia 2025 roku.

– Dobrnęliśmy do stanu finansów gminy. Jak Pan widzi możliwości budżetowe?

– Wyszła sprawa stypendiów właśnie, poszukiwaliśmy pieniędzy też na samochód dla straży w Wiosce, na drogę Huta-Skępe, na plan ogólny gminy. Na drogę w Hucie musieliśmy znaleźć 300 tysięcy złotych, na samochód 450 tysięcy złotych.

Dziękuję władzom powiatu za 225 tysięcy złotych dofinansowania na samochód, już podpisaliśmy porozumienie. Tych pieniędzy w ogóle nie było zabezpieczonych w naszym budżecie. Na drogę nie było nawet żadnego projektu, było natomiast wpisane 1,5 kilometra drogi, co wymaga już decyzji środowiskowej. Dziękuję Lasom Państwowym za skrócenie tej drogi do 1 kilometra, dzięki czemu nie musieliśmy mieć decyzji środowiskowej, na którą trzeba czekać około 6 miesięcy.

– I jak sobie z tymi dziurami finansowymi radzicie?

– Dofinansowaniem z powiatu lipnowskiego między innymi. Na drogę w Hucie otrzymaliśmy ze środków powiatu 100 tysięcy złotych. Do końca listopada asfalt pokryje 990 metrów tej drogi Skępe-Huta, koszt tej inwestycji to ponad 610 tysięcy złotych. Przesuwamy też inwestycje, bo nie mamy innego wyjścia. Przydomowe oczyszczalnie ścieków, fotowoltaikę przesuwamy na rok 2025, bo nie mamy innego wyjścia. Jeżeli byśmy zrezygnowali teraz z samochodu, to za ile lat byśmy otrzymali dofinansowanie? Na drogę dofinansowanie z Lasów Państwowych to 70 procent. Jeżeli byśmy przerwali współpracę z Lasami, to oni by już do tego nie wrócili. Zrezygnowanie z tych inwestycji byłoby bezsensowne. Zrobiliśmy więc wszystko, żeby ten samochód i drogę zrealizować, i nie stracić dotacji. Nie jest niczym nowym, że opinie RIO do budżetu na ten rok to była żółta kartka. Procentowo stopień zadłużenia do wielkości budżetu może nie jest zatrważający, ale już stopień zadłużenia do dochodów własnych jest tragiczny. Wygląda to bardzo źle i wbrew temu, co niektórzy mówią, nie wiem, czy ktoś udzieli nam kolejnego kredytu. W tej chwili sama obsługa długu to 1,3 mln złotych. Za tę sumę można pobudować dwa kilometry drogi.

– Ile wynosi zadłużenie gminy, ale tak dokładnie na ten moment, bo wiele słów padło o tym w czasie kampanii wyborczej i nie tylko?

– Na 31 października 2024 roku dokładnie jest 21 milionów 496 tysięcy złotych, a z początkiem roku było to prawie 24 miliony złotych. Deficyt zaplanowany na ten rok to blisko 3 miliony złotych, gdzie jeszcze w kwietniu został rozstrzygnięty przetarg na 2,4 mln złotych kredytu. Podpisać umowę tego kredytu musiałem już ja, a część tego kredytu była wzięta na spłatę zobowiązań. Nie miałem innego wyjścia, przetarg ogłosiła i rozstrzygnęła poprzednia władza. Teraz zaciągnęliśmy kredyt w wysokości prawie 500 tysięcy złotych, ale to nie jest mój kredyt, to jest tylko część kredytów zaplanowanych na ten rok. Ja musiałem ten kredyt wziąć, bo bym budżetu nie spiął. To jest kredyt na uzupełnienie budżetu po prostu. I ja nie mówię, że zadłużenie jest czymś złym, każdy samorząd bierze kredyty i pożyczki, ale jeżeli my dzisiaj zaciągamy kredyty, które

zaczniemy spłacać za 7-8 lat i przez te lata spłacimy od tego tylko odsetki, to ja podkreślam, że nas na to nie stać. Dodam, że zaciągany jest kredyt na spłatę zobowiązań, jest to spirala zadłużenia. W tym roku pchamy wózek, który ktoś nam dał i chcemy do tylko dopchnąć, żeby nam się nie wykołeił. Tylko i wyłącznie.

– A na 2025 rok sami przygotujecie budżet, no oczywiście pewnych rzeczy nie da się zacząć od początku, bo jest zadłużenie, są inwestycje. Jak to będzie wyglądało?

– Będziemy kontynuować te umowy, które zostały zawarte w tym roku, bo one mają termin realizacji. Musimy je zrealizować w czasie przewidzianym. Szukamy i widzimy możliwości wykonania inwestycji, które nie były realizowane, głównie wodociągi, kanalizacja.

– Jak to, przecież wodociągowa była gmina intensywnie, podobnie jak kanalizowane miasto?

– Dużo było wodociągów obciwanych, na które nic nie ma, ani środków finansowych, ani dokumentacji. Głównie chodzi o Wólkę, Szczekarzewo, Lubówiec, Jarczewo, Franciszkowo.

– A co z drogami, o które wiele razy i my interweniowaliśmy u poprzedniego burmistrza?

– Drogi to ważna sprawa i będziemy tu dużo robić, ale nie asfalty, tylko utwardzanie dróg, bo mamy mnóstwo dróg w Wólce, Franciszkowie, Lubówcu, piaszczystych, bagiennych, gdzie po deszczu mieszkańcy mają problem, żeby się z domu wydostać.

– Czym będziecie utwardzać?

– Kruszywem. Jeżeli budżet ułoży się dobrze, to planuję zakupić nową dla nas, ale oczywiście używaną równiarkę, bo remont tej naszej jest już nieopłacalny, i dużą ilość kruszywa, dobrego kruszywa. W przyszłym roku chcę utwardzić maksymalnie tyle, ile się da dróg gminnych. Musi ruszyć, jeśli chodzi o inwestycje, budowa M-GOK-u. Będziemy wykonywać ścieżki wokół jeziora. Intensywnie poszukujemy źródeł finansowania rewitalizacji Borku.

– A jak z oszczędnościami w budżecie zapowiadany w kampanii?

– Odkąd objąłem urząd, wszystkie koszty zostały przycięte. Nie ma żadnych wydatków zbędnych, nie ma prenumerat, zapasów, każdą złotówkę liczymy, wcześniej do 10 tysięcy złotych można było kupować i przedstawiać fakturę, teraz na każdą nawet złotówkę musi być najpierw zgoda burmistrza, pani skarbnik, i dopiero wtedy robiony jest zakup. Drastycznie poobcinałszy budżet na wynagrodzenia pracowników urzędu, szkół, na M-GOPS, świadczenia w domu seniora czy nawet na świadczenia oferowane przez M-GOPS. Co jeszcze poobcinać, cały czas zastanawiamy się. Dopiero po pół roku odmalowany został mój gabinet. Mówi się też, nawet na sesji, że burmistrz zarabia dużo,

ale jeśli wejdziemy w kalkulator inflacji i w 2021 roku wpisemy kwotę zarobku z listopada 2021 roku około 15 740 złotych, to na maj 2024 rok to wynagrodzenie musi wynieść ponad 20 tysięcy złotych. To jest zwykły kalkulator inflacji, tak spadła wartość pieniądza, a 20 tysięcy złotych burmistrz obecnie w Skępem nie zarabia. Oszczędzamy także na stowiskach, pracownikach, korzystamy z pomocy urzędu pracy i stażystów, prac interwencyjnych i publicznych, gdzie za pracowników my płaciliśmy tylko część wynagrodzenia. Z końcem listopada odchodzi zastępca głównego księgowego i na jej miejsce nikogo nowego nie zatrudnię, rozłożę pracę w referacie księgowym. Na zlecenie tylko mamy pracownika za pana Jaworskiego. Poza tym my z wiceburmistrzem Linkowskim nie pracujemy tylko w godzinach pracy urzędu, jesteśmy tu w urzędzie tak długo, jak trzeba, a nie tylko do godziny 15:30, pracujemy w soboty, niedziele, kiedy trzeba i ile trzeba. Patrzę dosłownie na każdy grosz.

– I zamierza Pan dochodzić zadośćuczynienia czy kar umownych, w zależności od formy, za opóźnienia przy budowie żłobka w Wólce?

– Tak, bezwzględnie. Muszę przy okazji powiedzieć też o tym, że dokumentacja na żłobek niestety nie była przygotowana w pełni, w dokumentacji do przetargu nie było części elektrycznej, podłóg. Jeżeli ktoś przystępuje do przetargu, musi mieć dokładnie opis zamówienia. Jeżeli nie ma tego w opisie zamówienia, musi wykonać tak, żeby ten żłobek funkcjonował. Nas te uchybienia w dokumentacji kosztowały konkretne pieniądze. Jak można było tak to przygotować? A tak było też przy innych inwestycjach, np. drogach. Brakowało racjonalnego myślenia.

– Będziecie podwyższać podatki lokalne?

– Niektóre nieco podwyższymy, ale niektóre obniżymy. Przedsiębiorcy mogą oczekiwać dobrych wiadomości, mieszkańcy nie odczują dużej zmiany. Też chodzi nam o pieniądze. My w tej chwili w gminie nie mamy żadnego autobusu zarejestrowanego, bo podnoszone były podatki. Przedsiębiorcy uciekali więc i ten trend panował wiele lat w naszej gminie. My zaczynamy obniżanie podatku od środków transportu, w kolejnych latach będziemy tę obniżkę kontynuować, bo chcemy, żeby przedsiębiorcy z innych miejscowości (transportowi – red.) do mnie przyszli i tu zapłacili, żeby nasi wrócili do nas. Każdy autobus to grosz dla gminy na dzień dziecka, na kawałek chodnika. Ja patrzę inaczej niż moi poprzednicy, bo ja patrzę na każdy grosz, dosłownie.

– Dziękuję za rozmowę i życzę owocnych rezultatów tych decyzji.

– Dziękuję również i mam nadzieję, że podczas kolejnego wywiadu będę mógł o nich opowiedzieć.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Skępe/Lipno/Dobrzyń Nad Wisłą

Mieszkania czekają

dokończenie ze str. 1
Skępianie mogą jeszcze składać wnioski

– Mieszkania powstaną na terenie po naszym boisku sportowym – informuje Rafał Gołębiewski, burmistrz Skępego. – Nabór wniosków będzie trwał do 3 grudnia. Musi się zebrać określona liczba osób chętnych do nabycia tych mieszkań. Jeżeli trzeba będzie, będziemy organizować nabór uzupełniający, ale mam nadzieję, że chętni znajdą się w pierwszym naborze. Wszystko wskazuje na to, że na przełomie roku zostanie wyłoniony wykonawca tych budynków przy ulicy Sportowej. Mam też nadzieję, że KZN-Toruński podtrzyma wcześniejszą deklarację, że na gwiazdkę 2025 roku będą mogli nasi mieszkańcy zamieszkać w nowych mieszkaniach i zamieszkać na swoim.

Na mieszkańców miasta i gminy Skępe czekać będzie 38 mieszkań w 19 budynkach w zabudowie szeregowej. W każdym budynku jednorodzinnym z dwoma wejściami mieszkać będą dwie rodziny (parter i piętro). Domy ogrzewane będą pompami ciepła, lokatorzy płacić będą jednak za ilość pobranego ciepła. A cena owego ciepła wyprodukowanego przez pompy stanowiące własność KZN-u będzie niższa z uwagi na plan zamontowania na gruncie przy ulicy Sportowej także paneli fotowoltaicznych (z dofinansowaniem państwa).

– Na koniec stycznia będziemy mieli pozwolenie na budowę i to pozwoli nam ogłosić ostateczny przetarg na wybór wykonawcy – wyjaśnia Wojciech Kwiatkowski, dyrektor w toruńskim Krajowym Zasobie Nieruchomości. – Jesteśmy spółką państwową, naszym właścicielem oprócz Skarbu Państwa jest 17 samorządów z województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasto i gmina Skępe. Rozpoczęliśmy już sześć budów, między innymi w sąsiednim Lipnie, budujemy w Dobrzyniu nad Wisłą, w Kowalewie Pomorskim, w Aleksandrowie Kujawskim, w mieście już mamy etap krycia dachem, jesteśmy zaawansowani w gminie Fabianki, w Chełmicy Cukrowni. To są budowy zaawansowane. Głównie budujemy bloki, budownictwo wielorodzinne, natomiast w Skępem dostosowaliśmy koncepcję do działki, którą

otrzymaliśmy od miasta, żeby przygotować tam budynku jednorodzinne w zabudowie szeregowej. W ciągu jednego roku powinniśmy się z tym uwinąć. Jesteśmy optymistyczni co do cen, budując szybko.

Skępianie zyskają więc mieszkania w domkach jednorodzinnych, a nie jak większość najemców SIM-u, w blokach wielorodzinnych. Kto chce zamieszkać na nowym, ekologicznym osiedlu, do najbliższego wtorku musi złożyć stosowny wniosek w ratuszu.

Skępe: domy, tania eksploatacja, ekologiczne wykonanie

Budynki będą dobrze izolowane, a więc tanie w utrzymaniu, niemalże bezkosztowe, biorąc pod uwagę jeszcze wsparcie oświetlenia części wspólnych i pomp ciepła z własnej farmy fotowoltaicznej.

– Państwo daje 35 procent wartości inwestycji plus premię na odnawialne źródła energii, a mieszkańcy muszą włożyć od 15 do 30 procent – mówi dyrektor Kwiatkowski. – My zdecydowaliśmy, że będzie to 15 procent, a więc najniższy wymagany ustawą próg. Jeżeli ktoś nie wpłaci 15 procent partycypacji, nie ma prawa dojścia do własności lokalu. Są SIM-y w Polsce, gdzie jest partycypacja 30-procentowa. Spodziewamy się tu w Skępem, że eksploatacja będzie jak nie darmowa, to bardzo tania. Budownictwo jednorodzinne jest tańsze w utrzymaniu niż wielorodzinne.

Szacuje się, że metr kwadratowy mieszkania w Skępem będzie kosztował około 7 tysięcy złotych. Do 3 grudnia należy składać wnioski w skępskim ratuszu, potem w grudniu zostaną podpisane umowy spółki KZN-Toruński z najemcami. I wtedy wpłacić trzeba będzie 10 procent z 15-procentowej kwoty partycypacji należnej za wybrane mieszkanie.

– Nabór ma na celu wyłonienie wszystkich 38 mieszkańców zainteresowanych, potencjalnych najemców – mówi Wojciech Kwiatkowski. – Chcemy mieć jednak na początek około 70 procent zainteresowanych, bo musimy mieć dla kogo budować. Tutaj zielonym światłem dla nas będzie 28-30 osób. Wszędzie mamy komplet chętnych, więc myślę, że i tu w Skępem nie będzie problemu. W umowie o partycypacji najemcy deklarują wniesienie

15-procentowej partycypacji.

Do wtorku metraże do wyboru

W Skępem do wyboru będą mieszkania o różnym metrażu. Będą to lokale: 63-metrowe, 54,7-metrowe, 59,5-metrowe, 55,2-metrowe i 45,5-metrowe. Mieszkania nigdy nie będą mogły być podnajmowane przez najemców wyłonionych przez KZN-Toruński. Każdy będzie miał miejsce parkingowe, rozważane jest również, na wniosek zainteresowanych, wybudowanie czy wygospodarowanie komórek lokatorskich czy schowków.

– Mamy dwa bezwzględne wymogi postanowione nam przez ustawę – zastrzega dyrektor Kwiatkowski. – Osoba ubiegająca się o mieszkanie w SIM nie może mieć innego mieszkania w Skępem, nie może być właścicielem domu czy mieszkania. Druga to dochody. Nie można być zbyt zamożnym, jeżeli osoba samotna chce wynajmować mieszkanie w SIM-ie, to jej dochód nie może przekroczyć średniej krajowej, na każdą kolejną osobę zgłoszoną do wspólnego zamieszkania jest dodatkowe 25 procent. My opieramy się na deklaracjach, nie wymagamy zaświadczeń, wymagamy oświadczeń. Sumujemy wszystkie dochody osób zgłoszonych do wspólnego zamieszkania.

Mieszkania będą dziedziczone na zasadach ogólnych zgodnie z polskim prawem spadkowym. Spadkobierca chcący wejść w prawa najemcy zostanie zweryfikowany przez KZN na pierwotnych zasadach. Wszystkie uregulowania znajdziemy w umowach. Zarządcą budynków będzie KZN-Toruński.

– Po umownych 15 latach każdy podejmie decyzję, czy będzie chciał dojść do własności, czy będzie chciał, żeby mu ta partycypacja została zwrócona – wyjaśnia dyrektor Wojciech Kwiatkowski. – Można zostać cały czas na zasadach najmu, a można dojść do własności. Wystarczy wtedy tylko deklaracja, idziemy do notariusza. W akcie własności w hipotece znajdzie się zastrzeżenie, że jest do spłaty jeszcze jakaś kwota. Czynsz spadnie momentalnie o około połowę, bo połowa to jest obsługa kredytu.

Ostatnie dni na wnioski

Wnioski można składać do 3 grudnia. Zainteresowani

nie mogą posiadać zaległości czynszowych w dniu składania wniosku o mieszkanie w ramach SIM, nie mogą być właścicielami lub współwłaścicielami lokalu mieszkalnego w mieście i gminie Skępe, nie mogą posiadać zdolności kredytowej dla potrzeb zakupu mieszkania, ale muszą posiadać zdolność czynszową, czyli mieć sytuację finansową zapewniającą opłacanie czynszu w lokalu otrzymanym w ramach SIM.

Program Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej nie przewiduje minimalnego poziomu zarobków uprawniającego do najmu mieszkania wybudowanego przez KZN-Toruński. Na etapie weryfikacji wniosków o zawarcie umowy najmu istotne będzie natomiast zbadanie sytuacji finansowej najemcy pod kątem możliwości regularnego opłacania czynszu przez posiadanie dochodu miesięcznego gospodarstwa domowego w 2023 roku, który nie przekracza ustawowo wyliczonego poziomu.

Jednym słowem najemca lokalu w Krajowym Zasobie Nieruchomości-Toruńskim nie może wykazać miesięcznego dochodu z 2023 roku wyższego niż 5070,17 złotych dla gospodarstwa jednoosobowego, 7098,24 zł – dla gospodarstwa dwuosobowego, 9802,32 złotych – trzyosobowego, 11492,38 złotych – w przypadku gospodarstwa czteroosobowego, 13858,44 złotych – pięcioosobowego, 16224,54 złotych w przypadku gospodarstwa sześćosobowego, 18590,62 złotych dla siedmiu osób zgłoszonych do zamieszkania w lokalu SIM.

Najemca zobowiązany będzie do zapłaty kosztów partycypacji, czyli 15 procent wartości mieszkania w ciągu roku od podpisania umowy. Dokładną wartość czynszu oraz wkładu własnego dla każdego lokalu poznamy dopiero po rozstrzygnięciu postępowania przetargowego na roboty budowlane.

Za rok będą mieszkania pod klucz

Mieszkania oddane 38 skępianom będą gotowe do zamieszkania. Wiemy już, że podłogi w pokojach pokryte będą panelami, kuchnie wyposażone będą w czteropalmikowe kucharki, zlewozmywaki, a łazienki w armaturę łazienkową, kabinę prysznicową, umywalkę, misę ustępową. Podłogi w łazienkach będą wyłożone płytkami gresowymi. Ściany i sufity mieszkań będą już wymalowane na biało. Najemca będzie mógł więc zamieszkać w lokalu bez konieczności przeprowadzania prac wykończeniowych.

Informacje i wzory wniosków dostępne są w skępskim ratuszu. Wnioski w pierwszym naborze można składać do 3 grudnia osobiście w sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy w Skępem lub korespondencyjnie na adres magistratu przy ulicy Kościelnej w Skępem.

W grudniu planowane jest podpisanie umów ze spółką KZN-Toruński i wtedy będzie konieczna pierwsza, niewielka wpłata, potem kolejna wpłata w ciągu roku, odbiór mieszkania w nowo wybudowanych budynkach jednorodzinnych odbędzie się w grudniu 2025 roku.

– Mamy dla mieszkańców Skępego także prezent – mówi Wojciech Kwiatkowski. – Otóż my nie chcemy od mieszkańców już teraz całej kwoty partycypacji, czyli tych 15 procent. Po zakończeniu naboru wniosków spotkamy się w połowie grudnia w celu podpisania umów i wtedy w ciągu 7 dni trzeba będzie wpłacić tylko 10 procent z tej kwoty partycypacji, czyli 10 procent z 15 procent.

Zgodnie ze wstępną symulacją dla najmniejszego mieszkania kwota partycypacji (czyli 15 procent) wyniesie niespełna 50 tysięcy złotych. I tę kwotę trzeba będzie uiścić w ciągu roku, do grudnia 2025 roku. Teraz, w grudniu 2024 roku, trzeba będzie zapłacić tylko 10 procent tej kwoty, czyli niespełna 5 tysięcy złotych.

Dobłą informację dla mieszkańców Skępego i przyszłych najemców lokali SIM na ulicy Sportowej ma także wódtarz Skępego Rafał Gołębiewski, który zdradził nam, iż prawdopodobne jest otrzymanie dofinansowania na budowę nawierzchni ulicy Sportowej, wnioski ratusz złożył, jest nadzieja. Prace drogowe odbyłyby się w 2025 roku, a więc zbiegłyby się z oddaniem do użytku budynków SIM dla 38 rodzin.

Skępskie mieszkania SIM będą wyróżniały się od innych, bo jako jedyne w naszym regionie będą znajdowały się w budynkach jednorodzinnych, stanowiących osiedle z własną infrastrukturą, miejscami parkingowymi (1,5 miejsca na mieszkanie), osobnymi wejściami dla każdej rodziny. Każdy budynek zostanie zamieszkały przez dwie rodziny (góra i dół), budynki nie będą miały piwnic. Teraz spółka czeka na chętnych, jest już gotowa do szybkiej realizacji opóźnionego już nieco w Skępem planu budowy mieszkań w ramach Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej.

Do tematu będziemy wracać.

Tekst i fot.
Lidia Jagielska

Seniorzy muszą być świadomi swojej siły

REGION ▶ Członkowie regionalnej Rady Seniorów III kadencji odebrali w czwartek (14 listopada) z rąk przewodniczącej sejmiku województwa Elżbiety Piniewskiej akty powołania w skład tego ważnego z punktu widzenia kreowania regionalnej polityki społecznej gremium

– Starzenie się społeczeństwa, pochodna poprawy poziomu życia i powszechnej służby zdrowia, to jeden z pożądanych efektów rozwoju cywilizacji. Ale skoro odsetek osób starszych w społeczeństwie wzrasta, mamy jako samorząd województwa określone obowiązki w dziedzinie polityki społecznej. W imieniu marszałka województwa zapewniam, że myślimy o was, kiedy tworzymy tak zwaną politykę senioralną. Muszą być państwo świadomi swojej siły! – mówiła otwierając spotkanie przewodnicząca Elżbieta Piniewska. Podkreśliła, że naszą ofertę w tej dziedzinie adresujemy zarówno do seniorów aktywnych, jak i do tych, którzy z różnych względów musieli z tej aktywności zrezygnować.

– Polityka senioralna jest ważnym elementem naszej polityki społecznej. Dlatego tak ważne jest, by do ciała, które wspiera samorząd województwa w kreowaniu tej polityki, trafiły nie tylko osoby kompetentne,

Pierwsze posiedzenie nowej regionalnej Rady Seniorów, fot. Szymon Zdziebło/tarantoga dla UMWKP

ale też empatyczne i pełne zaufania. Seniorzy stanowią obecnie 26 procent społeczeństwa, nic więc dziwnego, że tej grupie dedykujemy specjalnie dla niej przygotowane rozwiązania i propozycje – podkreśla marszałek Piotr Całbecki.

W powołanej uchwale zarządu województwa Kujawsko-Pomorskiej Wojewódzkiej

Radzie Seniorów III kadencji zasiada siedemnaście osób – to przedstawiciele środowisk senioralnych oraz struktur działających na rzecz osób starszych. Kadencja rady jest pięcioletnia, zasiadające w niej osoby nie otrzymują wynagrodzenia.

Skład rady: Renata Bolka ze Stowarzyszenia Partnerstwo dla Krajny i Pałuk; Lidia Chmielew-

ska z Grudziądzkiej Rady Seniorów; Izabela Drozd z Włocławskiej Rady Seniorów; Ireneusz Frelichowski z Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Seniora w Bydgoszczy; Genowefa Lewandowska z Gminnej Rady Seniorów w Łubiance w pow. toruńskim; Ewa Kołodziejczak z Miejskiej Radzie Seniorów w Inowrocławiu; Stanisław Krysiński z Fun-

dacji Gospodarczej Pro Europa; Eugeniusz Lala ze Stowarzyszenia Polskich Artylerzystów; Teresa Lewandowska ze Stowarzyszenia Klub Seniora Sami Swoi w Świerczynkach w pow. toruńskim; Marcin Orłowski z Regionu Toruńsko-Włocławskiego NSZZ Solidarność; Hanna Osińska z Toruńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku; Alina Strzelczyk z Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy WSG w Bydgoszczy (Filia Pakość); Barbara Sosnowska z Klubu Seniora Grabina w Koronowie w pow. bydgoskim; Henryk Szczepański z Gminnej Rady Seniorów w Barcinie w pow. żnińskim; Wiesława Taranowska ze Stowarzyszenia Nasza Ostoja w Ciechocinku; Ewa Zbelicka z Artystycznego Uniwersytetu III Wieku Agora Nestora Miejskiego Centrum Kultury w Bydgoszczy; Krystyna Żejmo-Wysocka, dyrektor Departamentu Spraw Społecznych i Zdrowia w Urzędzie Marszałkowskim.

(artykuł sponsorowany)

Region

Kuźnia pływackich talentów

Dzięki marszałkowskiemu programowi „Umiem pływać” dzieci z regionu zdobywają umiejętności pływackie. W tegorocznej edycji aż 5500 dzieci z 50 gmin uczestniczy w zajęciach na basenach, ucząc się od doświadczonych instruktorów. To nie tylko sport, ale także inwestycja w zdrowie i bezpieczeństwo młodych pływaków, którzy z każdą lekcją zdobywają nowe umiejętności.

– „Umiem pływać” to jeden z czterech Programów Sportu Powszechnego współfinansowanych przez samorząd województwa. Jestem przekonany, że za sprawą tego projektu coraz więcej dzieci w naszym regionie może bezpiecznie spędzać czas nad wodą – mówi marszałek Piotr Całbecki.

Program „Umiem pływać” jest przeznaczony dla uczniów klas 1-3 szkół podstawowych, jego celem jest nauka pływania początkujących oraz doskonalenie umiejętności dzieci, które już opanowały podstawy. W trakcie zajęć kursanci poznają zasady bezpiecznego korzystania z kąpielisk oraz reagowania w sytuacjach zagrożenia. Spotkania odbywają się na krytych pływalniach i prowadzone są przez wykwalifikowanych

Fot. Mikołaj Kuras dla UMWKP

trenerów oraz instruktorów. Kurs obejmuje 20 godzin zajęć, organizowanych z częstotliwością do 2 spotkań tygodniowo w grupach liczących maksymalnie 15 dzieci. Na zakończenie kursu uczestnicy przystępują do egzaminu, który potwierdza nabyte umiejętności.

Na dofinansowanie nauki pływania wśród dzieci samorząd województwa w tym roku przeznaczył 350 tysięcy złotych. Za realizację projektu odpowiada Kujawsko-Pomorski Związek Pływacki. Lista gmin uczestniczących w programie „Umiem

pływać” oraz lista koordynatorów programu w poszczególnych gminach dostępna jest na kujawsko-pomorskie.pl.

Program w liczbach: 10 lat – czas trwania programu; 5500 dzieci – liczba uczestników tegorocznej edycji; 50 gmin – liczba

gmin uczestniczących w tej edycji programu; 10 klubów sportowych – liczba klubów współpracujących w tym roku; 20 godzin kursu – czas trwania jednego kursu; 15 dzieci w grupie – maksymalna liczba dzieci w grupie; 350 tysięcy złotych – kwota przeznaczona w tym roku na realizację programu.

Program jest współrealizowany przez Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz lokalne gminy i kluby sportowe. Oprócz „Umiem pływać” samorząd województwa prowadzi również programy takie jak „Kujawsko-pomorskie szkoły kolarskie”, „Lekkoatletyka dla każdego” oraz „Przedszkolna akademia żywności”.

(artykuł sponsorowany)

40 lat miłują Ziemię Dobrzyńską

DOBRZYŃ NAD WISŁĄ 19 listopada w Dobrzyńskim Domu Kultury ŻAK odbyła się podniosła uroczystość z okazji 40-lecia istnienia Klubu Miłośników Ziemi Dobrzyńskiej PTTK w Dobrzyniu nad Wisłą

– W naszej narracji konsekwentnie stosujemy zapis Ziemia Dobrzyńska dużymi literami i o to wszystkich prosimy – mówił Paweł Śliwiński, prezes Klubu Miłośników Ziemi Dobrzyńskiej PTTK i inicjator opracowania koncepcji obchodów 800-lecia nadania Dobrzyniowi praw miejskich, przypadających w 2030 roku. – Powstanie i działalność naszego klubu to instytucjonalny wyraz naszego umiłowania dobrej ziemi, w oparciu o niesamowity kapitał jaki stanowią jej dzieje, rozpoznawalność, zaangażowanie mieszkańców.

Członkowie Klubu Miłośników

Ziemi Dobrzyńskiej są doskonałymi ambasadorami swojego regionu, od 1999 roku wyjeżdżają w celach promocyjnych na targi turystyczne do Poznania, Berlina, Warszawy, zgłębiają wciąż i ocalają wiedzę o Dobrej Ziemi, integrują społeczność Ziemi Dobrzyńskiej, pielęgnują jej tradycje i walory oraz historię. To członkowie KMZD-PTTK rozpoczęli w 2000 roku wydawanie periodyku „Dzieje Dobrzyńskie”, zainicjowali obchody 770-lecia nadania praw miejskich Dobrzyniowi nad Wisłą, opracowali flagę miasta, w 2005 roku ufundowali umieszczoną na kapli-

cy cmentarnej tablicę upamiętniającą księdza Leonarda Lipkę, zainicjowali ekspozycję murów kościoła farnego z opisem historycznym.

– Mówiąc o początkach klubu, muszę wspomnieć o moim nauczycielu, geografii Zenonie Bigoszewskim, który zaszczerpił we mnie wiedzę o Ziemi Dobrzyńskiej – mówił Ryszard Bartoszewski, sekretarz klubu. – Ja po powrocie do Dobrzynia nad Wisłą w lipcu 1984 roku postanowiłem utworzyć klub.

16 lipca 1984 roku odbyło się zebranie założycielskie. Prezesem koła został Ryszard Bartoszewski. Odbywać się zaczęły wycieczki autokarowe, piesze, rowerowe, spotkania klubowe poświęcone historii Ziemi Dobrzyńskiej, wystawy fotograficzne i plastyczne, w 1986 roku z inicjatywy koła odbyły się pierwsze dni Dobrzynia. W 1993 roku koło przemianowano na klub. W 1994 roku wspólnie z Dobrzyńskim Oddziałem WTN w Ryplinie oraz Towarzystwem Miłośników Ziemi Dobrzyńskiej w Lipnie członkowie Klubu Miłośników Ziemi Dobrzyńskiej PTTK w Dobrzyniu nad Wisłą zorganizowali Sejmik Gmin Ziemi Dobrzyńskiej i powołali Stowarzyszenie Gmin Ziemi Dobrzyńskiej, a w 1995 roku zainicjowali nagrodę Adama Adamandego Kochańskiego, honoru-

jącą osoby i instytucje zasłużone dla Dobrzynia nad Wisłą.

– Pierwszym laureatem tej nagrody został profesor Mirosław Krajewski, do tej pory nagrodę wręczaną podczas uroczystych koncertów świąteczno-noworocznych przyznano 33 laureatom – mówi Ryszard Bartoszewski. – W spotkaniach naszego klubu wzięło udział dotychczas około 6 tysięcy osób, a spotkań mieliśmy już 334. Spotykamy się w Dobrzyńskim Domu Kultury „Żak”, którego powołanie zainicjowaliśmy w 1996 roku. W 1997 roku we współpracy z władzami gminy utworzyliśmy Salę historii miasta Dobrzyń nad Wisłą, którą w 2004 roku przekształcono w Muzeum Dobrzyńskie. Od 2003 roku naszą ofertę krajoznawczą poszerzyliśmy o rajdy motorowe, które odbywają się do dziś, a pierwszy miał miejsce wokół zbiornika włocławskiego.

Warto wiedzieć, że członkowie dobrzyńskiego KMZD-PTTK opracowali Dobrzyńsko-Kujawską Drogę św. Jakuba i rozpoczęli cykliczne wędrówki tym szlakiem, i współtworzyli wodny szlak św. Jakuba – Camino de Vistula, zorganizowali pielgrzymkę figury św. Jakuba na trasie Kraków-Warszawa-Gdańsk-Bremerhaven-Cherbourg-Plymouth-La Coruna-Santiago de Compostella-Toruń-Dobrzyń nad

Wisłą.

40-letnia działalność KMZD-PTTK obfituje w dokonania istotne i potrzebne dla mieszkańców, dla historii, dla istnienia Ziemi Dobrzyńskiej w umysłach ludzi w regionie, Polsce i świecie. Wtorkowy jubileusz był okazją do podsumowań, wspomnień i integracji wszystkich miłujących Ziemię Dobrzyńską. Sala wypełniła się po brzegi, zabrzmiały regionalne przyspiewki, pojawiły się tradycyjne stroje.

W spotkaniu jubileuszowym uczestniczyli między innymi samorządowcy z burmistrzem Dobrzynia nad Wisłą Piotrem Wiśniewskim i wicemarszałkiem województwa kujawsko-pomorskiego Anetą Jędrzejewską, dr Adam Wróbel, dyrektor muzeum rypińskiego Andrzej Szalkowski, szefowie jednostek, członkowie klubu, przyjaciele i miłośnicy Ziemi Dobrzyńskiej oraz mieszkańcy. To było podsumowanie na miarę 40 lat bardzo owocnej działalności klubu, który może i powinien być wzorem dla inicjatyw tego typu czy stowarzyszeń. Plany też są obiecujące, więc życzymy powodzenia w pracy dla Ziemi Dobrzyńskiej.

Tekst i fot.
Lidia Jagielska

Uczta z chlebem i wierszem

GMINA WIELGIE ▶ 23 listopada w świetlicy w Suradówku odbył się coroczny Festiwal Smaku zorganizowany przez Bogusławę Grzegorzewską i Bożenę Stańkowską, wspólnie z miejscowym kołem gospodyń wiejskich oraz Lipnowską Grupą Literacką

W sobotnie popołudnie świetlica w Suradówku wypełniła się gospodyniami i poetami oraz licznie przybyłymi gośćmi z włodarzem gminy Wielgie Sławomirem Sadowskim na czele, wicewójt Agnieszką Bieńkowską, wicemarszałek naszego województwa Anetą Jędrzejewską, dyrektorką lipnowskiej Miejskiej Biblioteki Publicznej Iwoną Kowalską i Jarosławem Skrzyniarzem reprezentującym starostę lipnowskiego czy Magdaleną Włodarską-Kasiuk z Kujawsko-

Pomorskiego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

– Dziękuję za kultywowanie tu od lat polskiej, wiejskiej kuchni pani Bożenie Stańkowskiej i kołu gospodyń – mówiła Aneta Jędrzejewska, wicemarszałek województwa kujawsko-pomorskiego. – Ta inicjatywa rozrasta się i wypada się z tego tylko cieszyć. Oby te smaki królowały na stołach każdego dnia, bo są one niesamowite.

Sławomir Ciesielski, przewodniczący Lipnowskiej Gru-

py Literackiej zainaugurował poetycką ucztę, a gospodynie z kół w Suradówku, Czarnem, Piątkach, Piasecznie, Wierzbicku i Rumunkach Czerskich – kulinarną, zapraszając gości daniem tradycyjnymi i nowoczesnymi. Smakować można było między innymi rolady serowe, buraczkowe, z cukinią, skrzydełka w miodzie, kotlety mielone z grzybami, kaszankę, kluski ziemniaczane z twarogiem i skwarkami, serniki, pączki czy desery francuskie oraz

nalewki z różnych owoców i nie tylko. Oceniała komisja, oceniała goście częstujący się daniami, każdy według własnego smaku i upodobania.

Królował jednak w minioną sobotę, naszym zdaniem, na stole w Suradówku chleb własnego wypieku, pachnący, duży, tradycyjny, wiejski bochen jaki wypiekały gospodynie w piecach opalanych drewnem. Smakiem i wyglądem oraz sposobem wykonania i podania oczarował nas, ale także dał

wyraz tradycji.

Chleb z własnego wypieku i piękne słowa wypowiedziane przez zgromadzonych w Suradówku, za sprawą Bożeny Stańkowskiej, poetów Lipnowskiej Grupy Literackiej, ukoronowały kolejny już, cykliczny festiwal smaku, obfitujący w różne smaki i mnóstwo potraw mięsnych, rybnych, warzywnych i słodkich.

**Tekst i fot.
Lidia Jagielska**

Odwiedzili Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy

DOBRZYŃ NAD WISŁĄ 20 listopada 2024 r. uczniowie z nauczycielami Zespołu Szkół im. ZMW w Dobrzyniu nad Wisłą wybrali się na edukacyjną wycieczkę do Torunia. Ich celem było Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy

Wszyscy mieli okazję zwiedzić interaktywne wystawy, które obejmowały zagadnienia z fizyki, chemii, biologii, astronomii i biotechnologii. Doświadczenia, w których uczestniczyli, inspirowały odwiedzających do obserwacji, zadawania pytań, rozumienia świata i odpowiedzialnego działania na rzecz naszej planety.

Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy to pierwsze centrum nauki w województwie kujawsko-pomorskim. Wśród zwiedzających pobudzana jest kreatywność i inspirowanie do samodzielnego odkrywania fascynującego świata nauki. W interaktywny sposób uczniowie przyswajają wiedzę o nauce, technice, przyrodzie i kulturze. Wizytówką obiektu, która wita gości jest wahadło Foucaulta. Główną ideą tej ekspozycji jest zademonstrowanie doświadczenia dowodzącego ruchu Ziemi wokół własnej osi.

Uczniowie zwiedzili kolejno 6 pięter budynku, o różnorodnej tematyce. Na pierwszym piętrze wystawa „O obrotach”

ukazuje, czym jest ruch obrotowy i jego zastosowania praktyczne, a także zjawiska z nim związane, takie jak występowanie sił bezwładności w obracających się układach odniesienia, w tym na Ziemi. Na drugim piętrze, na wystawie „Rzeka”, uczniowie znaleźli model koryta rzeki Wisły, który nawiązuje do najdłuższej rzeki Polski, przepływającej przez Toruń. Jest tam również wystawa „

Iluzje i Ruch”, gdzie głównym tematem są zjawiska fizyczne, powodujące różne iluzje i efekty optyczne oraz zagadnienia fizyki związane z ruchem. Przy okazji zabawy uczestnicy dowiedzieli się nieco więcej o zjawiskach fizycznych, dzięki którym możemy zaobserwować prezentowane na stanowiskach iluzje i miraże. Efekty te posłużyły do wykonania przez zwiedzających ciekawych i pamiątkowych zdjęć.

Kolejne piętro ukazało im wystawę „przeżycie”, gdzie można poczuć się jak prawdziwy odkrywca. Jednym z fajniejszych stanowisk jest staw wędkarski, w którym można złowić rybki, a także wyrzucić chusteczek żonglerskich. Ekspozycja „przeBUDOWA” to przestrzeń z niebieskimi klockami, zwanymi jako Imagination Playgroun, której projektantką jest Cas

Holman – bohaterka jednego odcinka „Abstrakt – sztuka designu” na Netlixie.

4. piętro to kolorowa wystawa „... To takie proste!”, przypominająca z wyglądu wielką układankę Tetris, składającą się z czterech części. Ekspozycje znajdujące się tam są unikalne i najbardziej wytrwali uczestnicy próbowali osiągnąć założony cel. Kolejne dwa piętra to wystawa składająca się z kilku stref nawiązujących do sztuki, która stanowi połączenie otaczającej nas rzeczywistości ze sztuką. Na ostatnim piętrze na ekspozycję składają się zdjęcia nadesłane na dziesiątą edycję konkursu astrofotograficznego.

Wszystkie ekspozycje są wyjątkowe, nawiązujące do różnorodnej tematyki nauki, a uczniowie lubią je przede wszystkim dlatego, że są interaktywne, ciekawe i bardzo inspirowane do odkrywania i przeżywania zjawisk otaczającego nas świata.

(ak), fot. nadesłane

TYGODNIK REGIONALNY

PROGRAM TV: str. 13-19

CZWARTEK 28.11.2024 r.

ROZRYWKA: str. 20

Uczniowie z mistrzami dla niepodległej więcej na str. 21

Prof. Stanisław Roszak i prof. Agnieszka Wieczorek, historycy z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, autorzy książki „Mikołaj Kopernik życie po życiu. Osiemnastowieczne kręgi pamięci”, są laureatami dorocznej Nagrody Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego im. Profesora Stanisława Salmonowicza, przyznawanej za wyróżniającą się walorami naukowymi publikację z dziedziny historii prawa i ustroju, kultury i historii najnowszej. Podczas poniedziałkowego (25 listopada) posiedzenia sejmiku województwa nagrodę wręczył marszałek Piotr Całbecki.

Praca toruńskich naukowców jest opowieścią o osiemnastowiecznej recepcji dzieła i postaci Kopernika. Patronem nagrody jest zmarły w 2022 roku wybitny prawnik i historyk prawa prof. Stanisław Salmonowicz. (Jego pierwszym laureatem jest dr Marcin Owsiniński z Muzeum Stutthof, autor książki na temat niemieckiego obozu zagłady Stutthof.) Dzisiejszym obradom towa-

rzyszyła przygotowana przez prof. Danutę Janicką wystawa „Profesor Stanisław Salmonowicz, historyk, prawnik, humanista”.

Obrady rozpoczęła ceremonia wręczenia nadanych przez ministra sportu i turystyki Odznak Honorowych „Za zasługi dla turystyki”. Ministerialne odznaki odebrali Teresa Buraczewska (Oddział PTTK w Inowrocławiu), Magdalena Doro- ta Kurpinowicz (LGD Bory Tucholskie), Piotr Lenart (szlak krajoznawczo-kulinarny „Niech Cię Zakole” w Dolinie Dolnej Wisły), Jarosław Lisiecki (Oddział Nadgoplański PTTK w Kruszwicy), Piotr Łukiewski (Oddział PTTK im. ks. dr. ppłk. Władysława Łęgi w Grudziądzu) i Leszek Woźniak (z Bydgoskiego Centrum Informacji). Obchodzący 95-lecie

działalności Pałucki Oddział PTTK w Żninie otrzymał nadany przez sejmik województwa Medal Honorowy za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Członek zarządu województwa Marek Wojtkowski, który reprezentował samorząd województwa podczas niedawnego Kongresu Uzdrowisk Polskich w Ciechocinku, przekazał marszałkowi Piotrowi Całbeckiemu odebraną tam w jego imieniu statuetkę Asklepiosa, będącą wyróżnieniem za działania na rzecz rozwoju uzdrowisk i lecznictwa uzdrowiskowego.

Ideę solidaryzmu samorządowego na przykładzie działalności Kujawsko-Pomorskiego Samorządowego Stowarzyszenia Salutaris przedstawił prezes stowarzyszenia

Andrzej Potoczek.

Sejmik przyjął uchwałę określającą zadania samorządu województwa finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w przyszłym roku i zatwierdził projekt regulaminu programu stypendialnego Prymus Pomorza i Kujaw Plus (dokument trafi teraz do konsultacji) oraz nową nazwę wojewódzkiej lecznicy psychiatrycznej w Świeciu (nowa nazwa to Wojewódzki Szpital Zdrowia Psychicznego im. dr. J. Bednarza).

Uchwałę sejmiku rok 2025 został ustanowiony w naszym województwie Rokiem Dzieci i Młodzieży.

Miasto muzeów
więcej na str. 10

Nie łatwo o przejście
więcej na str. 11

Nagrodzono
najlepsze sołectwa i KGW
więcej na str. 12

(red)

Miasto muzeów

TURYSTYKA ➤ Zakopane to szlaki górskie, to spacer Krupówkami, to relaks na Równi Krupowej przy drewnianym napisie Zakopane, ale to także miasto ciekawych wystaw i muzeów oraz miejsc pamięci

Po zwiedzeniu muzeum Kornela Makuszyńskiego czy domu do góry nogami (o których pisaliśmy w poprzednich wydaniach naszego tygodnika) dzisiaj z ulicy Tetmajera idziemy ulicą Piłsudskiego na słynny deptak zakopiański, czyli Krupówki. Tym razem skupimy się nie tyle na ich wystroju, kramach z oscypkami, pochyłonych latarniach i tłumach spacerowiczów, ale na miejscach, które warto zwiedzić, odwiedzić, zobaczyć. Dzieci (ale i dorośli) z domu do góry nogami zwykle kierują się do pobliskiego Muzeum Figur Woskowych, Janosikowego Domu, Papugarni, Magicznego Labiryntu Luster czy Interaktywnej Strefy Gier.

Miłośnicy historii i kultury Podhala powinni przystanąć przy wejściu na deptak przy pomniku Władysława Zamojskiego, który od 1889 roku był właścicielem dóbr Zakopane-Kościelisko i który ma wielkie zasługi w obronie praw do Morskiego Oka, i który zasłużył się doprowadzeniem do Zakopanego linii kolejowej, budową wodociągów, elektryfikacją stolicy Tatr. Pod koniec życia Zamojski przekazał cały swój majątek Fundacji Kórnickiej, a za jej pośrednictwem Polsce.

Jest zapamiętany jako jeden z najwybitniejszych Polaków przełomu XIX i XX wieku. Żył w latach 1853-1924.

Imię Władysława hrabiego Zamojskiego nosi obecnie Miejska Galeria Sztuki w Zakopanem. Jest to jedna z najstarszych galerii w Polsce, której początki sięgają 1911 roku i wystawy 30 artystów. Obecnie galeria prezentuje głównie sztukę współczesną, mieści się przy Krupówkach. Od 1977 roku odbywają się w niej koncerty ka-

meralne. Nie brakuje wystaw, spotkań z artystami.

Najważniejszym dla Zakopanego i Podhala oraz Polski jest niewątpliwie Muzeum Tatrzańskie, położone przy Krupówkach i zlokalizowane w okazałym, pięknym gmachu zaprojektowanym przez samego Stanisława Witkiewicza, słynnego zakopiańskiego twórcy, a opracowanym przez Franciszka Mączyńskiego.

Idea utworzenia muzeum zrodziła się w 1888 roku, w gro-

nie przyjaciół Tytusa Chałubińskiego, kolejnej ważnej dla Zakopanego i Polski postaci, odkrywcy wartości leczniczych stolicy Tatr, miłośnika gór, słynnego warszawskiego medyka. Najpierw, dla uczczenia postaci Tytusa Chałubińskiego jego przyjacieli powołali towarzystwa jego imienia. Najstarsze zbiory muzeum pochodzą z darów, potem gromadzone było rękodzieło. W 1892 roku wybudowana została pierwsza siedziba muzeum, a było

to możliwe dzięki spadkobiercom Chałubińskiego, którzy darowali Towarzystwu parcelę budowlaną. W latach 1913-1920 wybudowano nową siedzibę. W sali na parterze np. wykonana jest tradycyjna zakopiańska chałupa, muzeum przedstawia liczne wystawy i etnograficzne, i przyrodnicze, wystawy własne, projekty edukacyjne. Muzeum współpracuje z innymi słynnymi muzeami, między innymi z międzynarodowym muzeum gór czy muzeami narodowymi.

Oprócz gmachu głównego Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem można zwiedzić także filie muzealne tkj. Willa Koliba, Muzeum Stylu Zakopiańskiego, Muzeum Pałace, Chałupę Gąsieniców Sobczaków, Galerię Władysława Hasióra. Możliwy jest nawet zakup jednego biletu do muzeum i jego filii: całoniedziowego lub tygodniowego.

W pobliżu Muzeum Tatrzańskie im. Tytusa Chałubińskiego na Krupówkach wzrok przyciąga piękny, okazały, stylowy budynek zakopiańskiego Technikum Budowlanego, a więc szkoły kształcącej wybitne kadry budownictwa stylu góralskiego od 1876 roku.

Tekst i fot.
Lidia Jagielska

Nie łatwo o przejście

PRAWO ➤ W najbliższym czasie zmianie ulegnie prawo o ubezpieczeniu społecznym rolników. Wśród zapytań, które kierowały do zmian w prawie związki rolnicze, było to o możliwość płacenia KRUS przez rolników pracujących także na etat. Na razie to raczej niemożliwe

Wielu jest w naszym kraju rolników, którzy dorabiają na co dzień, pracując na etat lub jego część. Ich pracodawcy odprowadzają wówczas składki na ZUS. Ubezpieczony w KRUS może też dorobić na zlecenie, nie więcej jednak niż 2000 zł miesięcznie. Krajowa Rada Izb Rolniczych zapytała rząd o umożliwienie rolnikom ubezpieczonym w ZUS opłacanie składki KRUS. Oto

odpowiedź:

„Obecnie w Polsce jedynie rolnicy posiadają swój własny, odrębny system ubezpieczenia społecznego. Pozostałe grupy społeczno-zawodowe objęte są systemem powszechnym, realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS). U podstaw takiego podziału leży nie tylko specyfika pracy w gospodarstwie rolnym, ale także spo-

sób finansowania systemu rolnego, który jest w ok. 90% finansowany z budżetu państwa. Z założenia ma on być dostępny tylko dla tych rolników, dla których działalność rolnicza jest jedynym źródłem utrzymania, tj. dla tych, którzy nie mają tytułu do ubezpieczenia powszechnego.”

(pw)

Zwierzęta

Brzydkie zarzuty

Gęsina na świętego Marcina to jedno ze sztandarowych haseł kujawsko-pomorskich hodowców gęsi. Niestety mięso naszych ptaków spotkało się ostatnio z krytyką zza Odry.

Głównym zarzutem Niemców jest to, że część importowanej z Polski gęsiny była ubita jeszcze w 2023 roku. Polska gęsina jest przez to znacznie tańsza od niemieckiej. Można ją kupić już za kilka euro, gdy niemiecka gęsina to wydatek nawet 20 euro za kilogram. Poza tym rozpowszechniane są pogłoski o tym, że gęsi

z Polski są tak duże, ponieważ karmione są metodą stłuszczonej wątroby. Taka technika hodowlana została jednak zakazana 25 lat temu. Zarzutom niemieckim sprzeciwiła się Krajowa Rada Drobiarstwa.

Okres przedświąteczny jest zniwami dla niemieckich hodowców. Gęsina trafia na wigilij-

ne stoły, a jest kupowana często podczas kiermaszów świątecznych. Święto gęsiny w naszym regionie odbyło się 10 i 11 listopada w Przysieku. Co trzecia gęś eksportowana z Polski pochodzi z Kujaw i Pomorza. Pogłowie gęsi wzrosło o 70% w ciągu roku.

(pw)

Uprawy

Importowane tańsze

Ceny nawozów azotowych spadają. Ma to związek z importem tanich nawozów z Rosji i Białorusi. Może się to zmienić, jeśli Unia Europejska na wniosek państw bałtyckich wprowadzi ochronne cła.

Wprowadzenia 30% cła chcą także polskie zakłady produkujące nawozy. Ich produkcja nie znajduje konsumentów, ponieważ dla rolnika różnica 200 zł na tonie między produktem z Polski i Rosji ma zna-

czenie. Sprawia to, że w tym roku z Rosji importowaliśmy niemal 900 tys. ton nawozów. Jesteśmy liderami Unii Europejskiej. Import nawozów z Białorusi wzrósł 13-krotnie. Nowe cła mogą wejść w życie już

od 2025 roku. Jeśli tak się stanie, rolnicy mogą rzucić się do punktów sprzedaży, chcąc zrobić zapas tańszych nawozów.

(pw)

Zwierzęta

Karpie na finiszu

W gospodarstwach rybackich trwa odłów karpia, który trafi na wigilijne stoły. Jak co roku powracają dwa pytania: ile zapłacimy za rybę i czy wciąż będzie sprzedawana żywa?

Ciepłe lato sprawiło, że karpie rosły dobrze i ryby nie drożały. Dyskusja na temat kupowania żywych ryb staje się powoli martwa, ponieważ z roku na rok maleje liczba osób, które karpia zabijają osobiście. Nie ma w tym wielkiego wpływu ekologów. Młodsze pokolenia zwyczajnie nie lubią osobiście zabijać zwierząt.

W naszym regionie istnieje odmiana karpia zwana karpkiem noteckim. Jest on hodowany

w okolicach Ślesina. Ceny karpia są bardzo rozbieżne. W marketach dostaniemy rybę nawet za 16 zł w promocji. Za najlepsze okazy musimy zapłacić nawet 60 zł. W Ślesinie kilogram żywej ryby kosztuje 30 zł.

Obecnie karpie hoduje 850 gospodarstw w kraju. Średnie spożycie karpia na osobę wynosi ok. 0,5 kg na rok. Większość karpia konsumujemy w Boże Narodzenie.

(pw)

Dopłaty

Zmiany w punktacji?

Największy odsetek polskich rolników starających się o dopłaty w ramach ekoschematów wybrał rolnictwo węglowe. Powstać ma także nowy ekoschemat: materiał siewny kategorii elitarny i kwalifikowany.

W ramach ekoschematu rolnictwo węglowe zmienione zostaną punkty przyznawane w praktyce „uproszczone systemy uprawy” oraz „Wymieszanie słomy z glebą”. Staje się tak, ponieważ postanowiono podsumować rok istnienia ekoschematu, gdy możliwe było zobaczenie jego wad.

Proponuje się wprowadzenie zmian polegających na obniżeniu punktacji i zmniejszeniu stawek, które zostały

przyjęte w ramach ekoschematu „Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi” w przypadku praktyki: „Uproszczone systemy uprawy” - zmniejszenie liczby punktów z 4 do 3; „Wymieszanie słomy z glebą” - zmniejszenie liczby punktów z 2 do 1 - ustalili członkowie Komitetu Monitorującego.

(pw)

Wydarzenie

Hodowcy z pytaniami

2 grudnia kilka godzin na doszkolenie mogą poświęcić hodowcy bydła mlecznego. Specjalnie z myślą o nich Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka przygotowali konferencję online pt. „ZIELONKA – KISZONKA – MLEKO”.

Zapisy na konferencję odbywają się internetowo na stronie kpodr.pl. Wśród tematów znajdzie się m.in. szczegółowego objaśnienie ekoschematu „Dobrostan zwierząt” oraz zapoznanie z nowinkami w zakresie żywienia krów i pracy hodowlanej. Spotkanie online rozpocznie się o 10.00 i potrwa 4

godziny. Po każdym z wykładów przewidziano możliwość zadawania pytań. Bardzo ciekawa dla hodowców może być część konferencji pod nazwą „Ekoschemat Dobrostan zwierząt – rolnik pyta, doradca odpowiada”.

(pw)

Nagrodzono najlepsze sołectwa i koła gospodyń

REGION ▶ W czwartek 21 listopada 2024 roku w Osadzie Karbówko w Elgiszewie odbyła się Akademia Żniwna – uroczystość mająca na celu popularyzację wiedzy o obrzędach dożynkowych

W trakcie wydarzenia podsumowano dwa konkursy zorganizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego: „Pomysłowy witacz dożynkowy 2024” oraz „Świetlice wiejskie – co się tutaj dzieje?”. Konkurs „Pomysłowy witacz dożynkowy 2024” skierowany był do wszystkich sołectw z terenu województwa kujawsko-pomorskiego. Polegał na wyłonieniu najbardziej pomysłowego witacza dożynkowego.

Pula nagród wyniosła 10 000 zł, które podzielono następująco: I miejsce – Sołectwo Rak (gmina Skrwilno, powiat rypiński) – 5 000 zł; II miejsce – Sołectwo Gogółkowo (gmina Gąsawa, powiat żniński) – 3 000 zł; III miejsce – Sołectwo Miliszewy (gmina Ciechocin, powiat golubsko-dobrzyński) – 2 000 zł.

Drugi konkurs pn. „Świetlice wiejskie – co się tutaj dzieje?”, adresowany do kół gospodyń wiejskich (KGW), promował

aktywność świetlic wiejskich oraz najlepsze pomysły na rozwój działalności lokalnej. Jury oceniało m.in. wpływ działań na integrację społeczności, zaangażowanie mieszkańców oraz organizowane wydarzenia.

Pula nagród wynosiła 33

000 zł. Laureaci konkursu: I miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich Sołectwo Złotopole (gmina Lipno, powiat lipnowski) – 8 000 zł; II miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich Suchatówka (gmina Gniewkowo, powiat inowrocławski) – 7 000 zł; III

miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich w Kiełpiu (gmina Kijewo Królewskie, powiat chełmiński) – 6 000 zł; IV miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich Młode Łanki w Łankowicach (gmina Kcynia, powiat nakielski) – 5 000 zł; V miejsce – Koło Gospodyń

Wiejskich w Maksymilianowie (gmina Osielsko, powiat bydgoski) – 4 000 zł; VI miejsce – Nowoczesne Koło Gospodyń Wiejskich Babki z klasą w Pąparzynie (gmina Stolno, powiat chełmiński) – 3 000 zł.

Organizatorzy podkreślili, że oba konkursy cieszyły się dużym zainteresowaniem, a ich uczestnicy zaprezentowali wysoki poziom zaangażowania i kreatywności. Wydarzenie uświetnił koncert zespołu Lawenda działającego przy Kole Gospodyń Wiejskich Zacisze z miejscowości Ciche. Uczestnicy mieli także okazję wysłuchać wykładu o dziedzictwie architektury ludowej Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej wygłoszonego przez Ewę Tyczyńską z Muzeum Etnograficznego im. Marii Znamierowskiej – Prüfferowej w Toruniu. W gali uczestniczyli m.in. wicemarszałek województwa Aneta Jędrzejewska i członek zarządu województwa Dariusz Kurzawa.

Tekst i fot. (GM)

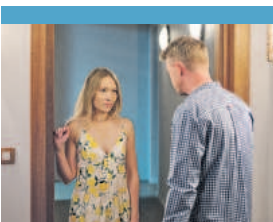
10:45 Ojciec Mateusz

05:55 Info poranek
07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:30 Pełnia wiary
08:00 Akcyjowa 38
08:45 Ranczo - serial
09:45 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 To się opłaca
13:00 Najpiękniejsze krajobrazy świata - serial
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akcyjowa 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Ojciec Mateusz - serial
22:05 Sprawa dla reportera
23:05 Stańczyk. Złapać światło - dokument

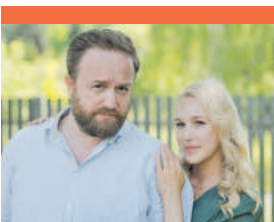
12:30 Koło fortuny

05:25 M jak miłość - serial
06:20 Operacja zdrowie
06:50 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Kościół niezależny i samodzielny
11:50 Dobry tytuł
12:30 Koło fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial
16:00 Koło fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:50 Tak to leciało!
21:50 Krucjata 2. Znak bliźniąt - serial
22:45 Informacje kulturalne
23:00 Hala odlotów
23:50 Nie wysiadaj - thriller

20:10 Na Wspólnej

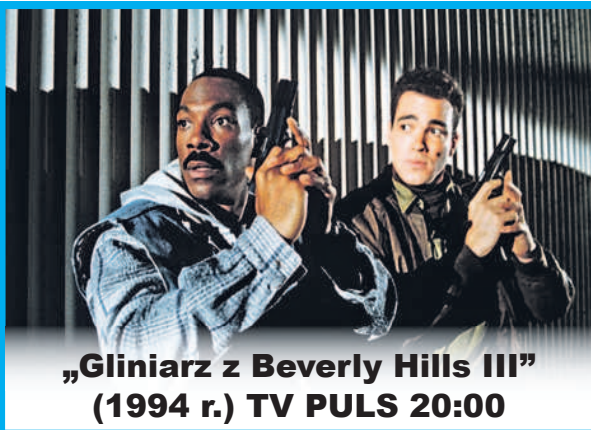
05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:20 Kuchenne rewolucje
12:15 Ukryta prawda - serial
13:20 Ukryta prawda - serial
14:20 Szpital - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:40 Sport
18:50 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 Milionerzy
21:30 Kuchenne rewolucje
22:35 Lejdis - komedia

21:15 Przyjaciółki

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:15 Lepsza Polska
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:40 Uroczysko - serial
20:10 Nasz nowy dom
21:15 Przyjaciółki - serial
22:15 Mamma Mia! - komedia

HITY DNIA

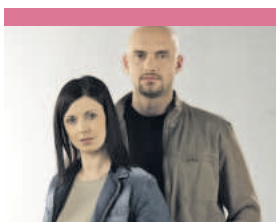
**„Gliniarz z Beverly Hills III”
(1994 r.) TV PULS 20:00**

Eddie powraca! A wraz z nim salwy śmiechu. Eddie Murphy jako policjant z Detroit, Axel Foley, który jeśli jedzie, to na grubo. Tym razem daje z siebie wszystko w najlepszej komedii o Axelu Foleyu.

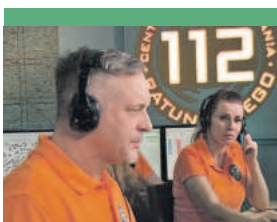
**„Naga broń 33 i 1/3”
(1994 r.) TV 4 21:40**

Porucznik Frank Drebin przechodzi na emeryturę, by wieść spokojne życie u boku żony. Nie wytrzymuje jednak długo i na prośbę przyjaciół powraca, by tym razem uratować ceremonię wręczenia Oscarów.

11:25 W-11
Wydział Śledczy

06:10 Szkoła - serial
07:10 Szpital - serial
08:15 Ukryta prawda - serial
09:20 Ukryta prawda - serial
10:20 Ukryta prawda - serial
11:25 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:10 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:50 Detektywi - serial
13:50 Opowieści małżeńskie - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
15:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
16:55 Wycieczkowiec - serial
17:55 Zagadki losu - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Wycieczkowiec - serial
21:00 Zanim odejdą wody - komedia
23:10 Seks w wielkim mieście 2 - komedia

15:00 Na ratunek 112

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Malanowski. Nowe rozdanie - serial
20:30 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
21:40 Naga broń 33 i 1/3: Ostateczna zniewaga - komedia
23:15 Pewnego razu w Meksyku: Desperado 2 - film sensacyjny

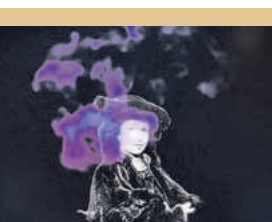
11:00 Nie igraj z aniołem

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Kobra - oddział specjalny - serial
10:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
11:55 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
13:50 Kobra - oddział specjalny - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw - serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
20:00 Gliniarz z Beverly Hills III - komedia
22:05 Firmowa Gwiazdka - komedia

20:00 Hala odlotów

06:40 Tamte lata, tamte dni
07:20 Podróże z historią - serial
08:00 Video Art
08:40 Którędy po sztukę
09:05 Znaki szczególne - serial
10:15 Chce się żyć - dramat
12:15 Reżyserzy - serial
13:15 Poczet świrów polskich
13:45 Wichrowe wzgórza: miłość, nienawiść i zemsta - dokument
14:55 Fachowiec - film obyczajowy
16:55 Znaki szczególne - serial
17:55 Którędy po sztukę
18:10 Wydarzenia aktualne
18:50 Amerykańskie tournée - dokument
20:00 Hala odlotów
21:00 Czwartkowy klub filmowy
21:05 Joanna d'Arc - dramat
23:35 Matylda - serial

15:20 Galeria Widmo

06:35 Wojownicy czasu
07:10 Fake czy historia?
08:00 Stulecie Winnych - serial
09:00 Walka o głos - dokument
09:55 Porwani za młodu - dokument
10:25 Encyklopedia II wojny światowej - serial
10:50 Podziemne Włochy - serial
11:50 Przypadek Polski. Polityka i idee
12:15 Zmiennicy - serial
13:25 Wszystkie kolory świata - serial
14:30 Nazistowski szwadron wielorybiczny - dokument
15:20 Galeria Widmo - serial
15:30 Korona królów
16:05 Sensacje XX wieku
17:05 Polskie bitwy - serial
18:10 Flesz historii
18:25 Szwejk w Twierdzy Kraków
18:50 Stulecie Winnych - serial
20:00 Karol Jan Czapski
20:50 Obywatel Jones - film historyczny
22:55 Sensacje XX wieku
23:25 Sensacje XX wieku

06:50 Muzyczne chwile
07:00 Po stronie prawdy
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:35 Słowo życia
08:40 Muzyczne chwile
08:55 Święty na każdy dzień
09:00 Na zdrowie
09:20 Opowieści biblijne historie animowane z Nowego Testamentu - serial
09:50 Mateczniki Polskości
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:25 Myśląc Ojczyzna
11:35 Przyroda i ludzie
12:00 Aniol Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Wykłady z konferencji „Reminiscence śmierci ks. Jerzego Popiełuszki”
12:45 Zgubić z oczu brzeg - dokument
13:20 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:35 W gotowości
15:00 Po stronie prawdy
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Z wędką nad wodę w Polskę i świat
16:35 Sól ziemi
17:05 Akademia pro-life
17:15 Muzyczne chwile
17:30 Odpowiedzialni za Kościół
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Aniol Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Przyjaciele i bohaterowie
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Głos Polski
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Głos serca - serial
22:45 Pod opieką Limanowskiej Pani
23:00 Telewizyjny Uniwersytet Biblijny

Piątek, 29 listopada 2024

TVP 1

08:45 Ranczo

05:55 Info poranek
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Agape blisko Ciebie
08:00 Akacyjowa 38
08:45 Ranczo - serial
09:45 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Okrasa łamie przepisy
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
13:00 Najpiękniejsze krajobrazy świata
- serial
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacyjowa 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Komisarz Alex - serial
22:05 Raport specjalny
23:00 Konsul - komedia

TVP 2

13:15 Miłość i nadzieja

06:20 Anna Dymna - spotkajmy się
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Operacja zdrowie
11:50 Górną półkę smaku
12:30 Kolo fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 La Promesa
- pałac tajemnic - serial
16:00 Kolo fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:45 Postaw na milion
21:45 Zalewski na dobry wieczór
22:50 To jest grane
23:25 Nasze najlepsze wesele
- komedia

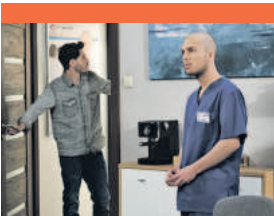
tvn

17:40 Detektywi

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:20 Kuchenne rewolucje
12:15 Ukryta prawda - serial
13:20 Ukryta prawda - serial
14:20 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:38 Kroniki Pucharu
Świata w skokach narciarskich
18:40 Sport
18:50 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Transformers 3 - film sensacyjny
23:20 Smętarz dla zwierzków:
Początki - horror

polsat

18:00 Pierwsza miłość

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 halo tu polsat
11:25 Gliniarze - serial
12:25 Gliniarze - serial
13:25 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Gość „Wydarzeń”
19:30 Sport
19:35 Pogoda
20:00 Kiler-ów 2-óch - komedia
22:25 Egzorcysta papieża - horror

7 tvn

14:50 Sędzia
Anna Maria Wesołowska

05:55 Szkoła - serial
06:50 Szpital - serial
07:50 Ukryta prawda - serial
08:50 Ukryta prawda - serial
09:50 Ukryta prawda - serial
10:50 Unboxing - Wielkie Otwarcie
11:25 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:10 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:50 Detektywi - serial
13:50 Opowieści małżeńskie - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:55 Wycieczkowiec - serial
17:55 Zagadki losu - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Wycieczkowiec - serial
21:00 Holiday - komedia
23:50 Kler - dramat

4

18:00 Łowcy skarbów.
Kto da więcej?

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Malanowski. Nowe rozdanie
- serial
20:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
21:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
22:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
23:30 Władczy móch: One - serial

HITY DNIA

„Transformers 3”
(2011 r.) TVN 20:00

Sam Witwicky z pomocą Autobotów kolejny raz staje do walki u boku Optimusa Prime'a, by powstrzymać nadchodzącą zagładę Ziemi. W tym starciu złowieszcze Deceptikony mają olbrzymią przewagę.

„Egzorcysta papieża”
(2023 r.) Polsat 22:25

Gabriel Amorth, główny egzorcysta z Watykanu, zajmuje się przypadkiem opętania pewnego chłopca. Przeprowadzenie egzorcyzmu prowadzi do odkrycia spisku utrzymywanego przez lata w tajemnicy przed wiernymi.

TV puls

13:50 Kobra – oddział
specjalny

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Kobra - oddział specjalny - serial
10:00 Unforgettable:
Zapise w pamięci - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
11:55 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Unforgettable:
Zapise w pamięci - serial
13:50 Kobra - oddział specjalny - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Bez twarzy - dramat
22:55 Pasażer - thriller

TVP KULTURA

13:20 Jak to się mówi,
czyli Kasia u Bralczyka

06:40 Tamte lata, tamte dni
07:20 Podróże z historią - serial
08:00 Wędrowiec polski
08:40 Wydarzenie aktualne
09:00 Znaki szczególne - serial
10:10 Fachowiec - film obyczajowy
12:15 Amerykańskie tournée
- dokument
13:20 Jak to się mówi,
czyli Kasia u Bralczyka
14:00 U Pana Boga w ogródku
- komedia
16:05 Benefis Ireny Kwiatkowskiej
17:05 „55 kapeluszy pani Hanki”.
Benefis Hanki Bielickiej
18:25 Poczet świrów polskich
19:00 Reżyserzy - serial
20:00 Wieczór kinomana
20:05 Nietolerancja - dramat
23:20 Hala odlotów

TVP HISTORIA

08:00 Stulecie Winnych

06:45 Flesz historii
07:00 Szwejk w Twierdzy Kraków
07:20 Spór o historię
08:00 Stulecie Winnych - serial
08:55 Polskie bitwy - serial
09:55 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
10:35 Wszystko dla Polski. Powstanie
zamojskie 1942-1944 - dokument
11:25 Fake czy historia?
12:25 Zmiennicy - serial
13:35 Kultowe zabytki - serial
14:35 Rondele - wielka zagadka sprzed
7000 lat - dokument
15:40 Korona królów
16:10 Sensacje XX wieku
17:10 Polskie bitwy - serial
19:00 Stulecie Winnych - serial
20:00 Planeta skarbów - serial
21:05 Zmierzch imperium - serial
22:00 Ośmiorniczka - film sensacyjny

TRAM

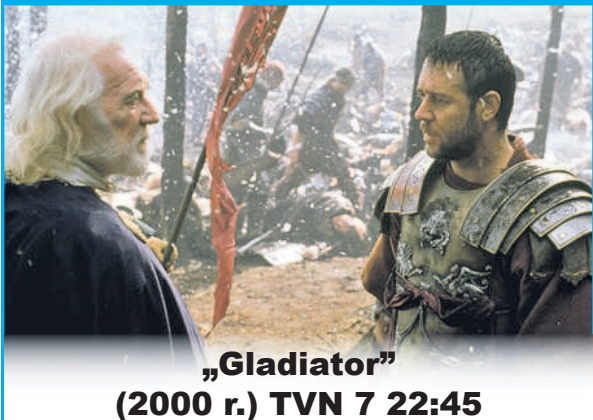
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:40 Słowo życia
08:45 Leśni zapylacze - dokument
09:10 Z wędką nad wodę
w Polskę i świat
09:35 Święty na każdy dzień
09:45 Jestem mamą
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:25 Głos Polski
11:35 Natura et Homo
12:00 Aniol Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Głos serca - serial
13:05 Góralskie nuty
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Drzwi do lasu
14:55 Słowo życia
15:00 Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia
Koronką do Bożego Miłosierdzia
15:20 Mocni w wierze
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Natura obiektywnie
16:25 Śląskie ślady Świadka Prawdy
- błogosławiony Ryszard
Henkes SAC - dokument
16:40 Prosto o gospodarce
17:00 Kierownik duchowy Sekretarki
Bożego Miłosierdzia
17:30 Geopolityka
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Aniol Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Westerplatte młodych
19:00 Warto zauważyć...
w mijającym tygodniu
19:30 Brat Franciszek - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Oddech Boga - serial
22:50 Przegląd katolickiego
tygodnika „Niedziela”
22:55 Sp. ks. Peszkowski
23:30 Regał

HITY DNIA

„Nietykalni”
(2011 r.) TVN 19:45

Philippe, sparaliżowany milioner poruszający się na wózku inwalidzkim, zatrudnia do pomocy czarnoskórego chłopaka z przedmieścia, który właśnie opuścił więzienie. Driss chce tylko dostać zasiłek, mimo to decyduje się na przyjęcie pracy.

„Gladiator”
(2000 r.) TVN 7 22:45

Cesarz Marek Aureliusz chce uczynić generała Maksimusa swoim następcą. Nie podoba się to prawowitemu dziedzicowi Kommodusowi, który postanawia pozbyć się rywala. Maksimus trafia do niewoli.

TVP 1

09:40 Ranczo

06:20 Balans bieli
07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:40 Rok w ogrodzie
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:50 Fascynująca Szwajcaria - Jezioro Maggiore - dokument
09:10 Fascynująca Szwajcaria - Dziki Tessyn - dokument
09:40 Ranczo - serial
10:35 Komisarz Alex - serial
11:35 Ojciec Mateusz - serial
12:35 Rozgrzywka
14:25 Okrasa łamie przepisy
15:00 Rolnik szuka żony
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:35 Niepewność - serial
18:25 Przed ekranem
18:40 Jaka to melodia?
19:30 Program informacyjny 19.30
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:20 Profilerka - serial
21:20 Dzień patriotów - thriller
23:35 EnergaCAMERIMAGE 2024 - 32. Edycja Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych

TVP 2

07:55 Pytanie na śniadanie

05:30 Barwy szczęścia - serial
06:00 Barwy szczęścia - serial
06:35 M jak miłość - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
12:10 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
12:50 Tak to leciało!
14:00 Familiada
14:35 Kolo fortuny
15:15 Szansa na sukces. Opole 2025
16:15 Szansa na sukces. Opole 2025
16:55 Na sygnale - serial
17:30 Dobry tytuł
18:00 Słowo na niedzielę
18:10 Va banque
18:50 W poszukiwaniu dobrego filmu
19:25 Rodzinka.pl - serial
20:00 The Voice of Poland 15
21:45 The Voice of Poland 15
23:00 Krucjata 2. Znak bliźniąt - serial

tvn

06:45 Kuchenne rewolucje

06:15 Królik Bugs: Nowe konstrukcje - serial
06:30 Królik Bugs: Nowe konstrukcje - serial
06:45 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 Na Wspólnej - serial
12:00 Na Wspólnej - serial
12:30 Na Wspólnej - serial
12:55 Na Wspólnej - serial
13:20 Jaś Fasola: Naddziaga totalny kataklizm - komedia
15:10 Listy do M. Pożegnania i powroty - kulisy produkcji
15:50 Unboxing - Wielkie Otwarcie
16:30 Skoki narciarskie: Zawody Pucharu Świata w Ruce - studio
17:00 Skoki narciarskie: Zawody Pucharu Świata w Ruce - 1. seria
17:55 Skoki narciarskie: Zawody Pucharu Świata w Ruce - studio
18:05 Skoki narciarskie: Zawody Pucharu Świata w Ruce - 2. seria
18:50 Skoki narciarskie: Zawody Pucharu Świata w Ruce - studio
19:15 Fakty
19:45 Nietykalni - komedia
22:10 Elita złodziei - kryminał

polsat

13:30 Gliniarze

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 halo tu polsat
11:40 Ewa gotuje
12:10 Gliniarze - serial
13:10 Gliniarze - serial
14:10 Nasz nowy dom
15:10 Jak wytresować smoka 2
17:30 Awantura o kasę
18:50 Wydarzenia
19:15 Sport
19:20 Pogoda
19:30 Prezydenci i premierzy
20:00 Kabaret na żywo. Młodzi i Moralni
22:00 Szyby i wściekły 7 - film sensacyjny

7 tvn

12:10 Niezwykłe Stany Prokopa

06:10 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie 2
07:00 Nowe Zwariowane Melodie - serial
07:30 StreetDance 3D
09:35 Ukryta prawda - serial
10:40 Ukryta prawda - serial
11:45 Ukryta prawda - serial
12:45 Ukryta prawda - serial
13:45 Wycieczkowiec - serial
14:45 Lego Masters. Kierunek Polska
15:50 17 Again - komedia
18:05 Tysiąc słów - komedia
20:00 Van Helsing - horror
22:45 Gladiator - dramat

4

14:30 13. posterunek

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
09:00 Galileo
10:00 Galileo
11:05 Jesteśmy dla dzieci
11:30 Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami
13:45 Ewa gotuje
14:15 Jaś Fasola radzi - serial
14:30 13 Posterunek - serial
15:15 13 Posterunek - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Policjantki i policjanci - serial
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Policjantki i policjanci - serial
21:00 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
22:00 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
23:00 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial

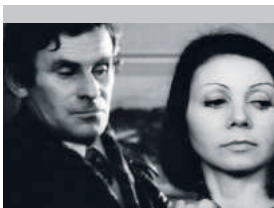
puls

17:00 Lombard. Życie pod zastaw

07:00 Kobra - oddział specjalny - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Kobra - oddział specjalny - serial
10:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
11:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
12:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
16:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
17:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
20:00 Champion 4: Walka o honor - film sensacyjny
21:50 Prawo zemsty - thriller

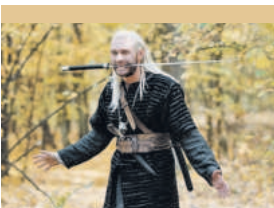
TVP KULTURA

10:05 Droga

08:15 Legendy rocka
08:50 Legendy rocka
09:30 Tamte lata, tamte dni
10:05 Droga - serial
11:20 Cyganeria - La Boheme - Opera
Royal de Wallonie - Liege
13:30 Sztuka milczenia - dokument
15:05 Cartouche-zbójca - film przygodowy
17:15 Wydarzenie aktualne
18:10 Dwunastu gniewnych ludzi - dramat
20:00 W imię ojca - dramat
22:20 10 lat Lado ABC
23:55 Nietolerancja - dramat

TVP HISTORIA

09:00 Wiedźmin

07:25 Korona królów. Jagiellonowie
08:05 Flesz historii
08:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
09:00 Wiedźmin - serial
10:05 Podziemne Włochy - serial
11:15 Wszystkie kolory świata - serial
12:20 Bałtyk - dzięki morze - serial
13:25 Wojownicy czasu
14:05 Fredek uszczęśliwia świat - komedia
15:35 Historia jednej fotografii - dokument
16:10 Historia kuchni polskiej
17:00 Kultowe zabytki - serial
18:00 Tajemnica twierdzy szyfrów - serial
19:00 Fake czy historia?
20:00 Gra z Cieniem - serial
20:50 Gra z Cieniem - serial
21:45 Wyścig po bombę atomową
22:50 Polowanie na čmy - serial
23:45 Polowanie na čmy - serial

TRAM

07:25 Sól ziemi
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Westerplatte młodych
09:00 To się nie kończy... Historia dzieci z obozu na Przemysłowej - dokument
10:00 Informacje dnia
10:15 Retrospekcja
10:20 Muzyczne chwile
10:35 Słowo życia
10:40 Polski punkt widzenia
11:00 Kropelka radości
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
12:50 Natura obiektywnie
13:10 Mateczniki Polskości
13:20 Ocalić od zapomnienia
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
14:35 Słowo życia
14:40 Święty na każdy dzień
14:45 Jak wygrać małżeństwo
15:00 Ojcostwo polecam
15:30 Wierzę w Boga
16:00 Informacje dnia
16:10 Mój tatuś walczył pod Monte Casino
16:30 Wytrwali w wierze - dokument
17:30 Przełamując bariery
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Manna z Nieba
19:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Warto być ojcem
22:15 Moja wyspa wiary - dokument
23:00 Odpowiedzialni za Kościół
23:30 Siostry na posterunku

Niedziela, 1 grudnia 2024

10:55 Komisarz Alex

05:30 Sprawa dla reportera
06:20 Słownik polsko@polski
06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie - Łagiewnikach
08:00 Tydzień
08:30 Ekumenizm po warszawsku
09:05 Żona dla Australijczyka
10:55 Komisarz Alex - serial
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Aniol Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Wniebowzięci
13:05 Serengeti - serial
14:10 Konsul - komedia
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:35 Daję słowo - Maciej Orłoś
18:40 Jaka to melodia?
19:30 Program informacyjny 19.30
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:20 Gra z Cieniem - serial
21:20 Rolnik szuka żony
22:20 EnergaCAMERIMAGE 2024 - 32. Edycja Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych
22:45 Markiza Angelika

11:05 The Voice of Poland

06:00 Barwy szczęścia - serial
06:35 M jak miłość - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:05 The Voice of Poland 15
12:45 The Voice of Poland 15
14:00 Familiada
14:30 Kolo fortuny
15:10 Szansa na sukces. Opole 2025
16:10 Cudowne lata
17:15 Górna półka smaku
17:55 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
18:35 Poczёт świrów polskich
19:15 Rodzinka.pl - serial
20:00 Gala wręczenia dorocznych Nagród Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
20:55 Hercules - film przygodowy
22:45 no... wiadomo
23:15 Aida - film wojenny

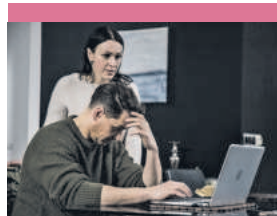
07:45 Dzień Dobry TVN

05:50 Bitwa o gości
06:45 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 Co za tydzień
12:15 Nieoczekiwana zmiana miejsc - komedia
14:45 Skoki narciarskie: Zawody Pucharu Świata w Ruce - studio
15:15 Skoki narciarskie: Zawody Pucharu Świata w Ruce - 1. seria
16:10 Skoki narciarskie: Zawody Pucharu Świata w Ruce - studio
16:20 Skoki narciarskie: Zawody Pucharu Świata w Ruce - 2. seria
17:10 Skoki narciarskie: Zawody Pucharu Świata w Ruce - studio
17:35 Kuchenne rewolucje
18:40 Sport
18:50 Pogoda
19:00 Fakty
19:30 Lego Masters. Kierunek Polska
20:40 Zmierzch
23:15 Plaga - thriller

22:30 Teściowie

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 halo tu polsat
11:20 Pokonać grawitację: Za kulisami filmu „Wicked” - dokument
11:50 Jak wytresować smoka 2
14:00 Łowca i Królowa Lodu
16:30 Nasz nowy dom
17:30 Awantura o kasę
18:50 Wydarzenia
19:15 Sport
19:20 Pogoda
19:30 Państwo w państwie
19:55 Mamma Mia! Here We Go Again - komedia
22:30 Teściowie - serial
23:00 Święta Last Minute - komedia

13:40 Detektywi

05:55 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie
06:50 Nowe Zwariowane Melodie - serial
07:20 Jack Frost
09:30 Ukryta prawda - serial
10:35 Ukryta prawda - serial
11:40 Ukryta prawda - serial
12:40 Ukryta prawda - serial
13:40 Detektywi - serial
14:40 Street Dance 2
16:25 Madagwiazdka
17:00 Jack: Pogromca olbrzymów
19:25 Unboxing - Wielkie Otwarcie
20:00 The Meg - film SF
22:35 The Losers: Drużyna potępionych - film sensacyjny

08:55 Znałem Jezusa

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Samochody, które podbiły świat - serial
08:55 Znałem Jezusa - serial
09:55 Galileo
10:55 Galileo
12:00 Święteczny domek - komedia
13:55 Bibliotekarz 2: Tajemnice kopalni króla Salomona - film przygodowy
15:55 Uroczysko - serial
16:25 Uroczysko - serial
16:55 Uroczysko - serial
17:25 Uroczysko - serial
18:00 Galileo
19:00 Galileo
20:00 Włatcy móch: One - serial
20:30 Włatcy móch: One - serial
21:00 Gwiazdy Kabaretu
22:00 Szósty zmysł - thriller

15:00 Powiedz tak

06:45 Taki jest świat 9
07:35 Ranczo - serial
08:35 Ranczo - serial
09:35 Ranczo - serial
10:35 Ranczo - serial
11:40 Ranczo - serial
12:45 Pożyczony narzeczony - komedia
15:00 Powiedz tak - komedia
17:20 Terminal - komedia
20:00 Red 2- film sensacyjny
22:15 Wykidajło - dramat

13:00 Janosik

07:05 Rozmowy (nie)wygodne
08:00 Msza Kościoła
Polskokatolickie go w Bukowni
09:15 Sztuka milczenia - dokument
10:50 Baśnie i bajki polskie - serial
11:15 Rawhide - serial
12:20 Poczёт świrów polskich
13:00 Janosik - film przygodowy
15:20 Droga - serial
16:35 Dobry tytuł
17:15 Niedziela z...
18:05 Ciemnego pokoju
nie trzeba się bać
18:55 Wielkie rzeczy - serial
20:00 Absolwent - film obyczajowy
21:55 Ogniem pisane - dokument
23:05 Święteż
23:25 Drzewo
23:45 Pianistka - dramat

18:00 Tajemnica twierdzy szyfrów

07:25 Korona królów. Jagiellonowie
08:00 Liturgia greckokatolicka z katedry we Wrocławiu
09:00 Wiedźmin - serial
10:05 Historia kuchni polskiej
11:00 Planeta skarbów - serial
12:00 Życiodajne rzeki Półwyspu Iberyjskiego - serial
13:05 Wojownicy czasu
13:50 Ośmiorniczka - film sensacyjny
16:05 Fake czy historia?
16:55 Planeta skarbów - serial
18:00 Tajemnica twierdzy szyfrów - serial
19:00 Sekrety dawnych budowniczych - serial
20:00 Nieznana wojna na Północy - serial
21:05 Gra z Cieniem - serial
21:55 Gra z Cieniem - serial
22:50 Historia w postaciach zapisana

06:15 Mocni w wierze
06:40 Muzyczne chwile
06:45 Regal
07:15 Polka - dokument
07:45 Ocalić od zapomnienia
07:55 Adwent na serio
08:00 Słowo życia
08:05 Polski punkt widzenia
08:25 Święty na każdy dzień
08:30 Orędowniczka w codzienności
09:00 Prymas Stefan Wyszyński - serial
09:10 Spotkanie z Magdą Buczek
09:15 Manna z Nieba
09:30 Msza święta z Jasnej Góry
10:35 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
10:40 Tu był Prymas - Kardynał Wyszyński w Studzienicznej
11:00 Z nadmiaru Miłości
12:00 Aniol Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem
12:15 Papież Polak do rodaków
12:55 Święty na każdy dzień
13:00 My chcemy Boga! - dokument
14:00 Oddech Boga - serial
14:50 Muzyczne chwile
15:00 Wieś - to też Polska
16:00 Informacje dnia
16:10 Koncert życzeń
16:50 Mateczniki Polskości
17:00 Natura et Homo
17:25 Adwent na serio
17:30 Sól ziemi
17:55 Poczёт wielkich Polaków
18:00 Aniol Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Moja katolicka rodzina - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Mysłąc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Retrospekcja
21:45 Stan bezpieczeństwa państwa
21:55 Święty na każdy dzień
22:00 Mocni Jego mocą
22:30 Muzyczne chwile
22:45 Jak wygrać małżeństwo
23:00 Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej
23:30 Tam, gdzie Bóg płacze - serial

HITY DNIA

„Meg”
(2018 r.) TVN 7 20:00

Sprawnie zrealizowany horror z elementami kina science-fiction, pokazujący walkę człowieka z największym potworem wszech czasów.

„Zmierzch”
(2008 r.) TVN 20:40

Siedemnastoletnia Bella przeprowadza się do ojca. W nowej szkole dziewczyna poznaje tajemniczego Edwarda. Bella usiłuje przejrzeć jego mroczne sekrety, narażając się na niebezpieczeństwo.

TVP 1

08:00 Akacja 38

05:55 Info poranek
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Studio Raban
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:45 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:25 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:50 Serengeti - serial
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Piękna Zośka
22:15 Naddniestrze, Abchazja i Osetia
- fantomowe państwa - dokument
23:20 Balans bieli

TVP 2

20:55 M jak miłość

05:30 M jak miłość - serial
06:25 Dobre historie
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:05 Program publicystyczny
11:15 Okrasa łamie przepisy
11:50 W poszukiwaniu dobrego filmu
12:30 Kolo fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:30 Na sygnale - serial
15:05 Na dobre i na złe - serial
16:00 Kolo fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość - serial
21:55 Na sygnale - serial
22:30 Krew z krwi - serial
23:30 Tonia - dramat

tvn

13:20 Ukryta prawda

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:20 Kuchenne rewolucje
12:15 Ukryta prawda - serial
13:20 Ukryta prawda - serial
14:20 Detektywi - serial
15:25 Ukryta prawda - serial
16:35 Kuchenne rewolucje
17:40 Detektywi - serial
18:35 Kroniki Pucharu Świata
w skokach narciarskich
18:40 Sport
18:50 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 Milionerzy
21:30 Zimne światło dnia
- film sensacyjny
23:25 Nietykali - komedia

polsat

18:00 Pierwsza miłość

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:18 Gość „Wydarzeń”
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:40 Uroczysko - serial
20:20 Szybcy i wściekli: Hobbs i Shaw
- film sensacyjny
23:05 Terrorysta - kryminał

HITY DNIA

„Jak się pozbyć cellulitu”
(2011 r.) TVN 7 20:00

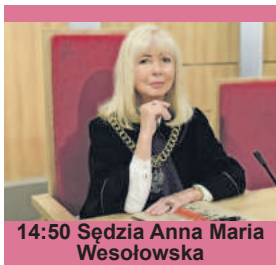
Ewa i Maja poznają w SPA sympatyczną masażystkę, Kornelię. Kobiety szybko się ze sobą zaprzyjaźniają. Kornelia wciąga koleżanki w tajemniczą intrygę, której celem jest ukaranie seryjnego mordercy.

„Nieuchwytny cel 2”
(2016 r.) TV 4 22:30

Robert, zawodnik MMA, który chce skończyć z walkami, dostaje propozycję wzięcia udziału w turnieju w Birmie w zamian za milion dolarów. Wpada w pułapkę organizatorów okrutnego polowania na ludzi.

7 tvn

14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska

06:15 Szkoła - serial
07:15 Szpital - serial
08:15 Ukryta prawda - serial
09:20 Ukryta prawda - serial
10:20 Ukryta prawda - serial
11:25 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:10 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:50 Detektywi - serial
13:50 Opowieści małżeńskie - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:55 Wycieczkowiec - serial
17:55 Zagadki losu - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Jak się pozbyć cellulitu - komedia
22:25 Czas na Show. Drag Me Out
23:30 Holiday - komedia

4

20:00 Malanowski. Nowe rozdanie

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Malanowski. Nowe rozdanie
- serial
20:30 Sprawiedliwi - Wydział
kryminalny - serial
21:30 Sprawiedliwi - Wydział
kryminalny - serial
22:30 Nieuchwytny cel 2 - kryminał

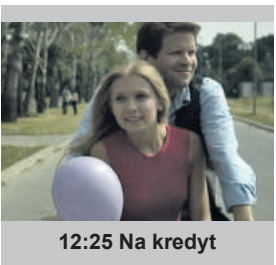
puls

10:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Kobra - oddział specjalny - serial
10:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
11:55 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
13:50 Kobra - oddział specjalny - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Krwawa zemsta - film sensacyjny
21:55 Champion 4: Walka o honor
- film sensacyjny
23:45 Commando - film sensacyjny

TVP KULTURA

12:25 Na kredyt

06:10 Muzyczne poranki
06:45 Tamte lata, tamte dni
07:20 Dzika muzyka
07:50 Podróże z historią - serial
08:30 Baśnie i bajki polskie - serial
09:00 Rawhide - serial
10:05 Benefis Ireny Kwiatkowskiej
11:05 „55 kapeluszy pani Hanki”.
Benefis Hanki Bielińskiej
12:25 Na kredyt - film obyczajowy
13:15 Krafftówna w krainie czarów
- dokument
14:50 Informacje kulturalne
15:15 Dwunastu gniewnych ludzi
- dramat
17:00 Znaki szczególne - serial
17:55 Hala odlotów
18:55 Galeria sztuki na ekranie - serial
20:00 Zabij to i wyjedź z tego miasta
21:40 Scena muzyczna
22:45 Absolwent - film obyczajowy

TVP HISTORIA

15:30 Korona królów

06:45 Fake czy historia?
07:40 Przypadek Polski. Polityka i idee
08:00 Stulecie Winnych - serial
09:00 Riese - Tajemnice wykute w skale
- dokument
10:05 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
10:40 Bałtyk - dzikie morze - serial
11:35 Spór o historię
12:15 Zmiennicy - serial
13:25 Zezowate szczęście - komedia
15:30 Korona królów
16:00 Sensacje XX wieku
16:30 Sensacje XX wieku
17:00 KARTA. Archipelag pamięci
- dokument
18:00 Reportaż
18:20 Flesz historii
18:50 Stulecie Winnych - serial
20:00 Historia w postaciach zapisana
21:55 Wojna o tron - serial
22:50 Nieznana wojna na Północy
- serial
23:50 Sensacje XX wieku

TRAM

07:10 Życie lasu. Ptaki - dokument
07:55 Adwent na serio
08:00 Informacje dnia
08:15 Wieś - to też Polska
09:15 Słowo życia
09:20 Mateczniki Polskości
09:30 Moja katolicka rodzina - serial
09:55 Święty na każdy dzień
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:20 Stan bezpieczeństwa państwa
11:30 Warto być ojcem
11:45 Muzyczne chwile
12:00 Aniol Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Zagłada redemptorystów
na Woli - dokument
12:45 Ojcu Świętemu się
nie odmawia...
13:20 Słowo życia
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Republika Pawłowska
15:00 Katowienie praskie - dokument
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Sanktuaria polskie
16:30 Porady medyczne bonifratrów
17:00 Świadkowie
17:30 Rajd Katyński
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Aniol Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Poznajemy Polskę
19:45 Modlitwa z telefonicznym
udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Z wędką nad wodę
w Polskę i świat
22:30 Wielcy i mali. Jolanta
i Aleksander Kujawscy
- dokument
23:40 Sanktuarium Cudu
Eucharystycznego w Sokółce

Wtorek, 3 grudnia 2024

TVP 1

11:35 Korona królów. Jagiellonowie

05:55 Info poranek
07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:30 Kościół z bliska
08:00 Akacyjowa 38
08:50 Ranczo - serial
09:50 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
13:00 Patagonia - kraina pionierów - dokument
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacyjowa 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Na tropach przeszłości - serial
22:05 Magazyn Ekspresu Reporterów
23:10 Posłuchaj, co chcę ci powiedzieć - dokument

TVP 2

12:30 Koło fortuny

05:35 M jak miłość - serial
06:25 Z historii prawosławia w Polsce. Czas wojny i emigracji
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Magiczne Podhale z Sebastianem Karpiem - Bulecką
11:50 Lena na Balkanach
12:30 Koło fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 M jak miłość - serial
16:00 Koło fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość - serial
21:55 Na sygnale - serial
22:30 Głina - serial
23:35 Wojna - dramat

tvn

15:30 Ukryta prawda

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:20 Kuchenne rewolucje
12:15 Ukryta prawda - serial
13:20 Ukryta prawda - serial
14:20 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Ukryta prawda - serial
16:35 Kuchenne rewolucje
17:40 Detektywi - serial
18:40 Sport
18:50 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 Milionerzy
21:30 Tożsamość strachu - thriller
23:45 Czas na Show. Drag Me Out

polsat

16:20 Interwencja

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Gość „Wydarzeń”
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:40 Uroczysko - serial
20:20 65 - film SF
22:10 Egzorcysta papieża - horror

7 tvn

13:50 Opowieści małżeńskie

06:15 Szkoła - serial
07:15 Szpital - serial
08:15 Ukryta prawda - serial
09:20 Ukryta prawda - serial
10:20 Ukryta prawda - serial
11:25 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:10 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:50 Detektywi - serial
13:50 Opowieści małżeńskie - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
15:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
16:55 Wycieczkowiec - serial
17:55 Zagadki losu - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Wydział pościgowy - film sensacyjny
22:45 Van Helsing - horror

4

20:00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Malanowski. Nowe rozdanie - serial
20:30 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
21:30 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
22:30 Włatcy móch. Ćmoki, Czopki i Mondzioly

HITY DNIA

„65” (2023 r.) Polsat 20:20

Statek astronauty Millsa rozbija się na nieznanym planecie. Mężczyzna musi przedostać się przez niezbadany teren pełen gigantycznych i śmiertelnych stworzeń, by uzyskać szansę na ratunek.

„Van Helsing” (2004 r.) TVN 7 22:45

Drakula wraz ze swoimi wampirzycami staje się postrachem Transylwanii. Z trudnym przeciwnikiem ma zmierzyć się Van Helsing, który zostaje wysłany przez Watykan, aby zabić bezwzględnego wampira.

puls

07:00 Nash Bridges

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Kobra - oddział specjalny - serial
10:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
11:55 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
13:50 Kobra - oddział specjalny - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw - serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
20:00 Osaczeni - film sensacyjny
22:15 Gliniarz z Beverly Hills III - komedia

TVP KULTURA

17:30 Noce i dni

06:15 Muzyczne poranki
06:45 Tamte lata, tamte dni
07:20 Dzika muzyka
08:00 Podróże z historią - serial
08:40 Informacje kulturalne
09:05 Znaki szczególne - serial
10:00 Wichry Kołomy - dramat
12:10 Galeria sztuki na ekranie - serial
13:10 Dobry tytuł
13:50 Mój Nikifor - biografia
15:45 Romeo i Julia z Saskiej Kępy - dramat
17:30 Noce i dni - serial
18:40 W poszukiwaniu dobrego filmu
19:20 Jan Sebastian Bach - Kantata sakralna „Brich dem Hungere dein Brot” (BWV 39)
20:00 Krum
23:00 Drugie życie pana Alaina - komedia

TVP HISTORIA

12:15 Tygrysy Europy

06:45 Spór o historię
07:15 Arrasów dzieje osobliwe - serial
08:00 Stulecie Winnych - serial
08:40 Flesz historii
09:05 KARTA. Archipelag pamięci - dokument
10:10 Encyklopedia II wojny światowej - serial
10:45 Planeta skarbów - serial
11:40 Wojownicy czasu
12:15 Tygrysy Europy - serial
13:15 Życiodajne rzeki Półwyspu Iberyjskiego - serial
14:20 Wyścig po bombę atomową
15:30 Korona królów
16:00 Sensacje XX wieku
16:35 Sensacje XX wieku
17:10 Eugeniusz Kwiatkowski. Mąż stanu - dokument
18:15 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
18:50 Stulecie Winnych - serial
20:00 Historia broni - serial
21:05 Chce się żyć - dramat
23:00 Sensacje XX wieku
23:30 Sensacje XX wieku

TRAM

07:55 Adwent na serio
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:35 Kolor Boga
09:00 Papież Polak do rodaków
09:40 Słowo życia
09:45 Święty na każdy dzień
09:50 Muzyczne chwile
10:00 Informacje dnia
10:15 Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej
10:45 Zew natury
11:05 Mocni w wierze
11:35 Słowo życia
11:40 Ma się rozumieć
11:50 Święty na każdy dzień
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Dęby w Polsce - dokument
12:55 NZS Buntownicy - dokument
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Powołani
15:00 Niebieskooki Anioł - dokument
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Jestem mamą
16:25 Przyroda w obiektywie
16:40 Zdrowie z Bożej Apteki
16:55 Mateczniki Polskość
17:10 Prosto o gospodarce
17:30 Zostań żołnierzem RP
17:45 Muzyczne chwile
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Każdy maluch to potrafi
19:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Zamek w Korzkwi - Szlakiem Pióra
22:20 Zerwany kłos - biografia

HITY DNIA

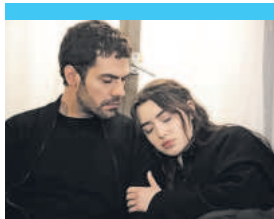
**„Przynęta”
(2018 r.) TVN 21:30**

Baker Dill mieszka na malowniczej wyspie, gdzie organizuje połowy dla amatorów wędkarstwa. W jego życie wkracza niespodziewanie była żona, o której starał się zapomnieć, i chce, aby mężczyzna pomógł pozbyć się jej drugiego męża.

**„Punisher: Strefa wojny”
(2008 r.) TV 4 22:35**

Były oficer jednostek specjalnych w wyniku porachunków mafijnych traci rodzinę, która zostaje zamordowana na jego oczach. Odnalezienie przestępców i pomszczenie bliskich staje się celem jego życia.

TVP 1

14:00 Wichrowe wzgórze

05:55 Info poranek
07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:30 Rodzina (nie od) święta
08:00 Akacja 38
08:45 Ranczo - serial
09:45 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Rok w ogrodzie extra
12:55 W krainie niedźwiedzia - dokument
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Koliber - dramat
22:55 Suburbicon - komedia

TVP 2

13:15 Miłość i nadzieja

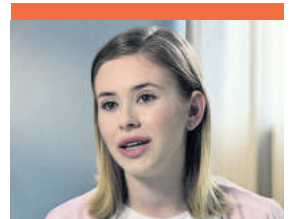
06:25 Pozyteczni.pl
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Adwent. Rodzina na Święta
11:50 Tańcząca ze światem - Chorwacja
12:30 Koło fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 M jak miłość - serial
16:00 Koło fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:40 Przepis dnia
20:55 Na dobre i na złe - serial
21:55 Na sygnale - serial
22:25 Na sygnale - serial
23:00 Kochaj - komedia

tvn

17:40 Detektywi

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:20 Kuchenne rewolucje
12:15 Ukryta prawda - serial
13:20 Ukryta prawda - serial
14:20 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Ukryta prawda - serial
16:35 Kuchenne rewolucje
17:40 Detektywi - serial
18:40 Sport
18:50 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 Milionerzy
21:30 Przynęta - thriller
23:40 Lejdis - komedia

polsat

16:30 Na ratunek 112

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Gość „Wydarzeń”
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:40 Uroczysko - serial
20:10 Randka na weselu - komedia
22:20 Jak ukradłem 100 milionów - komedia

7 tvn

17:55 Zagadki losu

06:15 Szkoła - serial
07:15 Szpital - serial
08:15 Ukryta prawda - serial
09:20 Ukryta prawda - serial
10:20 Ukryta prawda - serial
11:25 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:10 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:50 Detektywi - serial
13:50 Opowieści małżeńskie - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
15:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
16:55 Zagadki losu - serial
17:55 Zagadki losu - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Gorący temat - dramat
22:25 Zanim odejdą wody - komedia

4

16:00 Policjantki i policjanci

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Malanowski.
Nowe rozdanie - serial
20:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
21:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
22:35 Punisher: Strefa wojny - film SF

TV puls

09:00 Kobra – oddział specjalny

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Kobra - oddział specjalny - serial
10:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
11:55 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
13:50 Kobra - oddział specjalny - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw - serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
20:00 Tokarev. Zabójca z przeszłości - dramat
22:00 Bez twarzy - dramat

TVP KULTURA

07:05 Dzika muzyka

06:10 Muzyczne poranki
06:30 Tamte lata, tamte dni
07:05 Dzika muzyka
07:45 Podróże z historią - serial
08:30 Poczet świrów polskich
09:05 Noce i dnie - serial
10:25 Romeo i Julia z Saskiej Kępy - dramat
12:15 Szokująca Elsa Schiaparelli - dokument
13:20 Jan Sebastian Bach - Kantata sakralna „Brich dem Hungregen dein Brot” (BWV 39)
14:00 Wydarzenie aktualne
14:25 Kratka - film obyczajowy
15:30 Nie ma róży bez ognia - komedia
17:20 Noce i dnie - serial
18:30 Informacje kulturalne
19:00 Reżyserzy - serial
20:00 Siermię - dramat
21:45 Legendy rocka
22:20 Legendy rocka
22:55 Informacje kulturalne
23:15 Drugie życie pana Alaina - komedia

TVP HISTORIA

12:15 Tygrysy Europy

06:45 Waleczne z gór
07:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
08:00 Stulecie Winnych - serial
09:00 Eugeniusz Kwiatkowski. Mąż stanu - dokument
09:55 Encyklopedia II wojny światowej - serial
10:35 Horizons - serial
11:30 Historia kuchni polskiej
12:15 Tygrysy Europy - serial
13:15 Sekrety dawnych budowniczych - serial
14:15 Historia broni - serial
15:30 Korona królów
16:05 Sensacje XX wieku
16:35 Sensacje XX wieku
17:10 Dajcie mi jabłko
17:40 Ludzie i maszyny
18:10 Fake czy historia?
19:05 Stulecie Winnych - serial
20:00 III Rzesza zatrzymana w kadrze - serial
21:05 Szlak snów - dokument
22:05 KGB: Tarcza i miecz - serial
23:10 Sensacje XX wieku
23:40 Sensacje XX wieku

TRAM

07:35 Zdrowie z Bożej Apteki
07:55 Adwent na serio
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:35 Każdy małuch to potrafi
08:50 Słowo życia
09:00 Mocni Jego mocą
09:30 Sanktuarium polskie
09:50 Święty na każdy dzień
10:00 Audycja generalna Ojca Świętego Franciszka
10:50 Muzyczne chwile
11:00 Przystanek Lamsdorf. Powstańcy warszawscy w niewoli - dokument
11:25 Jestem mamą
11:40 Prosto o gospodarce
12:00 Aniol Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Zuzela - tu wszystko się zaczęło - dokument
13:00 Zrób jeden mały krok
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Polka - dokument
15:00 Mistyczne serce Lasu Wiedeńskiego. Opactwo Heiligenkreuz
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Na zdrowie
16:30 Żywa nie tradycja
17:00 Po stronie prawdy
17:50 Muzyczne chwile
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Aniol Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Opowieści biblijne historie animowane z Nowego Testamentu - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Przetłwaścimy
22:30 Męczennik za prawdę - bl. ks. Antoni Rewera - dokument
22:50 Sumienie Hioba - rzecz o ks. Bolesławie Stefańskim - dokument

HOROSKOP

KOZIOROŻEC 22.12-19.01

W tym tygodniu wpadniesz w wir tylu spraw, że nie będziesz wiedział, w co włożyć ręce. Tu ktoś poprosi cię o pomoc, tam wyjdą zaległości, które szybko trzeba nadrobić. Będziesz zaganiany, zdezorientowany i zdenerwowany. Tylko spokój może cię uratować. Zamiast tracić siły na panikowanie, zabierz się do pracy i punkt po punkcie odhaczaj, co już zrobieś.

WODNIK 20.01-18.02

Pora, byś nauczył się stawiać granice. Jeśli ktoś zmusza cię do pośpiechu, żąda niemożliwego – odmawiaj zdecydowanie, ale uprzejmie. Nie bierz też ani na siebie, ani do siebie cudzych pretensji. Nie dogodzisz wszystkim. Postępuj tak, by być w zgodzie z sobą. Ktoś da ci radę, jak rozwiązać ważną sprawę. Zanim ją odrzucisz, zastanów się, czy nie jest dobra.

RYBY 19.02-20.03

Kolejny raz ktoś z pracy próbuje sobie przypisać twoje osiągnięcia. Przyszła pora, by na to zareagować. Na chłodno, bez emocji, opracuj plan działania. Jeśli kolejny raz odpuścisz, twoja frustracja będzie narastać. Czas powodzenia w sprawach finansowych. Albo otrzymasz zaległą premię, albo bez kłopotu i na dobrych warunkach załatwisz pożyczkę lub kredyt.

BARAN 21.03-20.04

Rozkwitniesz intelektualnie. Zacznesz interesować się nowymi sprawami, będziesz dużo czytać, dzielić się swoją wiedzą i ją weryfikować. Dobra forma przyda się do rozwiązania trudnego zadania, które przed tobą. Zasięgnij rady bliskiej ci osoby. W sprawach sercowych okazja do gorącego romansu i pokusa zdrady. Zastanów się, ile na tym stracisz, a ile zyskasz.

BYK 21.04-21.05

Przełomieni postanowią ocenić twoje postępy zawodowe. Przygotuj się do tego. Jeśli kierujesz zespołem, podziel zaległe zadania między współpracowników, by szybko je wykonać. Nie bierz wszystkiego na swoje barki. Będziesz miał teraz więcej obowiązków domowych niż zwykle. Uważaj, by się nie przepracować. Znajdź choć chwilę na relaks, wyjdź na spacer, poczytaj.

BLIŹNIĘTA 22.05-20.06

Uważasz, że wszystko idzie źle i nadszedł zdecydowanie gorszy czas. Nic bardziej mylnego. W tych niesprzyjających okolicznościach czai się szansa, ale musisz ją dostrzec, by móc wykorzystać. Nie idź na skróty, trzymaj się ustalonych zasad, a wszystko się ułoży po twojej myśli. Przed podjęciem decyzji upewnij się, że nie kierują tobą tylko i wyłącznie emocje.

RAK 21.06-22.07

Udany czas. Nie zabraknie okazji do radości i zabawy. Poczujesz się wyluzowany, zrelaksowany, będziesz o wiele bardziej tolerancyjny i wyrozumiały niż zwykle. Ktoś poprosi cię, byś został mediatorem między zwaśnionymi stronami. Dobrze sobie poradzisz z tym niecodziennym zadaniem. Nie wątp w swoje siły ani kompetencje.

LEW 23.07-22.08

Energia będzie cię rozsadzać. Zacznesz załatwiać wszystkie sprawy jednocześnie i, o dziwo, poradzisz sobie doskonale. Na niwie zawodowej zaprezentujesz kilka nowych pomysłów, przekonasz też współpracowników do ich realizacji. Spodziewaj się zaproszenia na fajną imprezę. Spotkasz tam kogoś, kto zwróci ci w głowie. Miłostna przygoda gwarantowana.

PANNA 23.08-22.09

Uważaj na to, co mówisz. Ktoś bacznie nasłuchuje, czym się przechwalasz i za chwilę zacznie odkrywać twoje powiązania, co może osłabić twoją pozycję zawodową. Masz dużo zalet, nie trzeba ich pompować, by wyróżnić się na tle pracowników.

WAGA 23.09-23.10

Doskonały tydzień. Będziesz pełen sił, bez kłopotu poradzisz sobie z każdym zadaniem. Zyskasz uznanie zwierzchników, a to może oznaczać nawet premię. Ktoś poprosi cię o radę w ważnej dla niego sprawie. Powiedz, co dyktuje ci serce. Pomoże, a ty zyskasz wdzięczność.

SKORPION 24.10-21.11

To, czego ci teraz potrzeba, to zwolnienie tempa. I gwiazdy temu sprzyjają. Zaplanuj weekendowy wyjazd i wyłącz telefon, albo po prostu zamknij się w domu i udawaj, że cię nie ma. Naładujesz akumulatory. Niedaleko ciebie jest ktoś, kto czeka na okazanie mu zainteresowania.

STRZELEC 22.11-21.12

Wróci jakaś zapomniana sprawa i przysporzy ci kłopotów. Uporaj się z nią jak najprędzej, nie odkładaj niczego na później. Bądź uważny, obowiązkowy i nadzwyczaj dokładny. Rodzina liczy, że wreszcie wybierzesz się z nią na weekendową wycieczkę, co przecież obiecałeś.

PRZEPIS TYGODNIA
ŚLIMACZKI CYNAMONOWE

Składniki:

- 200 ml mleka,
- 40 g świeżych drożdży,
- 450 g mąki pszennej typ 500,
- 3 jaja,
- 70 g masła,
- 50 g cukru,
- szczypta soli,

do posmarowania:

- 1 jajko, Nadzienie: 50g masła,
- 30 g cynamonu, 30 g cukru

Sposób wykonania

Mleko podgrzać do letniej temperatury. Rozpuścić w nich drożdże. 3 jajka utrzeć z 50g cukru. Do mąki dodać masę jajeczno-cukrową i masę drożdżowo-mleczną. 70g masła roztopić i ostudzić. Ciasto wyrobić na jednolitą masę. Pod koniec dodać ciekłym strumieniem masło, wyrobić. Ciasto pozostawić w ciepłym miejscu do podwojenia objętości. Ciasto rozwałkować na prostokąt o grubości 1 cm. Pozostałe masło rozpuścić, ostudzić. Cukier połączyć z cynamonem. Ciasto posmarować roztopionym masłem i posypać cukrem z cynamonem. Ciasto zwinąć w rulon od dłuższej strony i pokroić co 2cm. Kawałki ciasta ułożyć na blaszkę wyłożoną papierem, pozostawić na 15 minut do wyrośnięcia. Każdy kawałek posmarować rozkłóconym jajem. Piec na złoty kolor w temperaturze 220 stopni C.

Na zdjęciu Julita Sędzikowska uczennica Szkoły Branżowej I Stopnia przy Zespole Szkół Nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu

Smacznego!

Krzyżówka panoramiczna

Bardzo gorąca ciecz, wrzątek.	Narodowość: Zorby		Lekceważąco o młodym oficerze; oficer niskiej rangi.	Gwarancja, zapewnienie.	Kobieta kompilator.		Odchody, ekstrementa	Dźwięk powstający przy uderzeniu o siebie przedmiotów		Kolega, kompan.	
	Potocznie: woda z kranu.				Okoliczność powodująca coś, będąca przyczyną czegoś; powód, racja.				4		
Przekształcanie jakiegoś systemu.								Proszek do prania		Spół.: nasiona kakaowca; proszek z tych nasion używany jako podstawowy składnik do wyrobu czekolady.	
Wędrowny sztukmistrz.					Zool.: zwierzę z gromady kęgowców zmiennościplnych, np. żaba.					2	
		3									
Pojazd do przewożenia dziecka.			Techn.: obcegi.				Jedna drugą myje				
					Rel.: ogół świeckich						
				7	Imię żeńskie - 15.XII.						
Zakład gastronomiczny, w którym się podaje kawę, herbatę, napoje i			Kłuta lub szarpana				Rzymski bóg miłości		Cerkiewny obraz		Zawartość kasy; pieniądze, kapitał.
			Ekon.: niem. i fińska moneta								
				Geogr.: Włochy.							
				Geogr.: państwo na Płw. Arabskim							
Roślina włóknodajna	Zarządca folwarku							Upięte włosy			
	Mała Elżbieta							Mruczek			
				Geogr.: państwo w pn.-zach.						Jednostka oporu elektrycznego	
				Japońska gra planszowa							
Sport: system rozgrywek każdy z każdym; np. I lub II piłkarska.					Mit. gr.: tytan, ojciec Zeusa.						8
Konanie							Przenośnię: przeszkoda, zawada.				
					5	6			9		

1234

567

891011

Uczniowie z mistrzami dla niepodległej

REGION ▶ 19 listopada w lipnowskiej Publicznej Szkole Muzycznej I stopnia odbył się niezwykle koncert zatytułowany „Niepodległa”

WIĘCEJ ZDJEŃ NA NASZEJ STRONIE

LIPNO-CLIP.PL

Okazją do zorganizowania przez społeczność szkoły muzycznej i Starostwo Powiatowe w Lipnie niebywalej uczty muzycznej była obchodzona niedawno 106. rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę.

– Piękny koncert, nie mogłam powstrzymać łez, gdy wystąpił cały chór i orkiestra – mówi nam pani Katarzyna. –

Wróciły wspomnienia, a występ był bardzo nostalgiczny. Sama kiedyś w chórze śpiewałam, a dzisiaj mogłam podziwiać taką utalentowaną młodzież. Poza tym podziwiam waszą szkołę i tę piękną salę, macie się czym pochwalić.

Koncert odbył się w sali koncertowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Lipnie. Młodzi chórzyscy zaśpiewali znane i mniej

znane piosenki patriotyczne, instrumentalisci zagrali wielkie przeboje, były występy zbiorowe i solowe, a na scenie pojawili się czynnie także pedagodzy szkoły muzycznej w Lipnie z jej dyrektorem Anną Kaźmierczak na czele. Uczniowie stanęli obok mistrzów przed wypełnioną do ostatniego miejsca salą w dwóch koncertach „Niepodległa”. Na pierwszy bezpłatne

wejściówki rozeszły się w mig, na drugi również. To pokazuje, że jest zapotrzebowanie na dobre wykonania muzyczne polskich przebojów.

– Będę śledzić wszystkie możliwości uczestniczenia w koncertach w szkole muzycznej, jestem zachwycona – mówi nam pani Teresa. – Jestem pod wrażeniem i muzyki, i śpiewu, ale najbardziej przypadło mi

do gustu dyrygowanie chórem i orkiestrą, połączone inteligentnie z nauczaniem publiczności prawidłowego klaskania, śpiewania i zachowania w czasie koncertu. Całość na szóstkę. Polecam i czekam na jeszcze.

Brawom nie było końca, a to najlepsza recenzja dla społeczności lipnowskiej szkoły muzycznej.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Młodzież zwiedzała Turcję

REGION ➤ Przedstawiciele Szkoły Podstawowej im. O. Kolberga w Ciechocinie wzięli udział w kolejnym spotkaniu w ramach realizacji programu Erasmus+ KA210 SCH „Think, Dream And Discover With Digital Storytelling”. Tym razem miało ono miejsce w szkole w Izmirze (Turcja)

Pierwszy dzień wizyty w szkole był bardzo intensywny. Po uroczystym powitaniu uczniowie wzięli udział w warsztatach rękodzielniczych i zajęciach z wykorzystaniem okularów VR. Następnie zostali podzieleni na zespoły, których zadaniem było stworzenie cyfrowej historii z wykorzystaniem aplikacji Toontastic. W ten

sposób powstały animowane opowiadania, dotyczące charakterystycznych budowli każdego z krajów partnerskich.

Następny dzień rozpoczął się zajęciami w Culture and Art Factory w centrum Izmiru, gdzie uczniowie poznali tradycyjny turecki sposób malowania obrazów z wykorzystaniem naturalnych barwników. Następnie zwiedzali

muzeum oraz centrum miasta z historycznym placem Konak, wieżą zegarową oraz bazarem.

Kolejny dzień to poznanie historii starożytnego Efezu, który niegdyś był miastem portowym. Niesamowite wrażenie na wszystkich uczestnikach wyprawy zrobiło niedawno powstałe interaktywne muzeum. Za sprawą animacji uczniowie stali

się na chwilę mieszkańcami starożytnego miasta. Następnym punktem programu było zwiedzanie domu Marii Panny, który okazał ważnym miejscem nie tylko dla katolików, ale również dla przedstawicieli innych religii. Ponadto wioska Sirince, charakterystyczna dla tureckiej kultury, z klimatycznymi bazarkami.

Kulminacyjnym punktem

spotkania była prezentacja stworzonych przez uczniów opowiadań z wykorzystaniem aplikacji StoryJumper „A day in the ancient city of Ephesus”. Wykorzystano tu zdjęcia i materiały wykonane podczas zwiedzania do tego, aby opowiedzieć własną historię.

(ak), fot. nadesłane

DOBRZE TO WIEDZIEĆ

Ustawa ws. urlopów dla rodziców wcześniaków

W Sejmie odbyło się już pierwsze czytanie projektu ustawy wprowadzającej dodatkowy urlop macierzyński dla rodziców dzieci urodzonych przedwcześnie oraz tych, które po narodzinach musiały ze względu na stan zdrowia zostać dłużej w szpitalu. W zależności od sytuacji to maksymalnie 8 lub do 15 tygodni dodatkowego urlopu. Światowa Organizacja Zdrowia szacuje, że co dziesiąty noworodek to wcześniak. W Polsce około 20 tys. dzieci rocznie rodzi się za wcześnie lub musi być hospitalizowane po narodzinach. Średni czas hospitalizacji skrajnych wcześniaków to 92 dni. Przepisy powstały w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Wspólny sukces rządu i strony społecznej

- Od ponad dekad organizacje społeczne zrzeszające rodziny wcześniaków apelowały do kolejnych rządów, aby zmienić prawo w zakresie przyznawanych urlopów macierzyńskich. Cieszę się, że walka o te postulaty ma dziś wreszcie swój szczęśliwy finał. Muszę też podkreślić, że prace nad procedowanym dziś przez Sejm projektem, to wręcz modelowy przykład współdziałania strony społecznej z rządem – mówiła ministra Agnieszka Dziemianowicz-Bąk. Korzystając z okazji podziękowała przedstawicielom Koalicji dla Wcześniaków zaangażowanym w tworzenie i konsultowanie projektu.

8 czy 15 tygodni?

Ustawa wprowadza dodatkowy urlop macierzyński do 8 tygodni lub do 15 tygodni – w zależności od okresu hospitalizacji i tygodnia ciąży, w którym urodzi się dziecko, lub masy urodzeniowej. Wniosek o dodatkowy urlop macierzyński będzie można złożyć do pracodawcy wraz z zaświadczeniem lekarskim zawierającym informacje o tygodniu ciąży, w którym urodziło się dziecko, masie urodzeniowej dziecka oraz informacje o okresie pobytu dziecka w szpitalu. Urlop ma przysługiwać matkom lub ojcom, a także prawnym opiekunom, rodzicom zastępczym czy adopcyjnym.

100 procent podstawy zasiłku

Co ważne, zasiłek za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego będzie wynosił 100 proc. podstawy zasiłku. Ustawa ma wejść w życie po 3 miesiącach od dnia ogłoszenia. Jak tłumaczyła ministra pracy Agnieszka Dziemianowicz-Bąk, pierwsze szacunki zakładały 12 miesięcy (okres potrzebny na wdrożenie zmian przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych).

Dobry start. Ostatnia szansa na złożenie wniosku!

300 zł na wyprawkę szkolną dla każdego ucznia – to właśnie program Dobry start. Kto w tym roku jeszcze nie wnioskował o świadczenie, powinien się pośpieszyć – można to zrobić tylko do końca listopada. Chociaż od rozpoczęcia roku szkolnego 2024/2025 minęło już trochę czasu, spóźnialscy wciąż mają szansę na zawnioskowanie o świadczenie w ramach programu Dobry start, czyli 300 zł na wyprawkę szkolną. Trzeba się jednak pośpieszyć!

Jak wnioskować o Dobry start?

Obsługą wniosków i przyznawaniem świadczeń w ramach programu Dobry start zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ścieżka wnioskowania jest taka sama jak w przypadku m.in. programu Rodzina 800+. Wniosek można złożyć online za pośrednictwem następujących kanałów: portal PUE ZUS lub aplikacja mobilna mZUS; portal informacyjno-usługowy Emp@tia na stronie <https://empatia.mpips.gov.pl/>; bankowość elektroniczna. Pieniądze trafią na wskazany numer konta w ciągu 2 miesięcy od złożenia wniosku. Świadczenie Dobry start przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20. roku życia (w przypadku dzieci z niepełnosprawnościami – do 24. roku życia). Świadczenie nie obejmuje dzieci uczęszczających do przedszkola, tzw. zerówki oraz studentów.

Zaduszki poetyckie z Ernestem Bryllem

WYDARZENIE ▶ Listopad to miesiąc skłaniający do refleksji, zadumy. Sprzyjają temu dni poświęcone świętym i zmarłym, gromadząc nas na cmentarzach, aby pomodlić się, skierować swoje myśli o tych, którzy szybciej od nas odeszli do wieczności

Od 20 lat Rypińskie Bractwo Literackie działające przy Katolickim Stowarzyszeniu „Civitas Christiana” w Rypinie organizuje w urokiwiej, pięknie odrestaurowanej wewnątrz kaplicy Św. Barbary z odkrytymi freskami Św. Piotra i Pawła Zaduszki poetyckie poświęcone zmarłym poetom. Ich twórczość jest godną obcowania w naszych skojarzeniach, w tym wszystkim co niesie słuchaczowi podane słowo, muzyka, śpiew. I tak narracją programów artystycznych Rypińskiego Bractwa Literackiego jest myśl zaczerpnięta z wiersza Edwarda Wałasiwicza, nieżyjącego polonisty, poety, krytyka literackiego, członka bractwa, ...”Idę do Ciebie Panie”.

Członkowie Rypińskiego Bractwa Literackiego: Ewa Szpakiewicz (także autorka scenariuszy), Ewa Manelska, Urszula Małkińska, Edmund Rogowski recytowali wybrane teksty, ubogacone o pieśni skomponowane i wykonane przez Jacka Szablewskiego, przy akompaniamencie gitary klasycznej.

W ubiegłych latach słuchano poezji m.in. Karola Wojtyły, Jana Pawła II, Jana Twardowskiego, Janusza Pasierba, Jerzego Pietrkiewicza, Edwarda Kupiszewskiego, Tadeusza Kwiatkowskiego – Cugowa, także poezję bractwa. W tym roku Rypińskie Bractwo Lite-

rackie przygotowało program literacko-wokalno-muzyczny, poświęcony wybitnemu twórcy Ernestowi Bryllowi, który odszedł wiosną do Domu Pana.

Niezwykły, wieloraki talent, kulturę osobistą, podkreśloną polskość, patriotyzm, wyrósł z rodziny pochodzącej z Kujaw, z dziadkiem legionistą, ojcem żołnierzem AK. Po studiach na Uniwersytecie Warszawskim został poetą, dziennikarzem, autorem dramatów, musicali, śpiewogry, sztuk teatralnych („Wieczernik”, „Kolęda nocka”, „Na szkle malowane”, „Rzecz Listopadowa”, „Kurdesz”). Przetłumaczenie poezji irlandzkiej zapoczątkowało duże zainteresowanie w Polsce „Zieloną Wyspą”. Ernest Bryll pełnił też funkcję dyrektora Instytutu Polskiego w Londynie, ambasadorował w Irlandii. Będąc kierownikiem literackim kilku zespołów filmowych, miał wpływ na wybór scenariuszy, m.in. na „Dybuka” Andrzeja Wajdy, do którego przygotował się poprzez naukę języka yidysz, a w starości ćwiczył mózg gramatyką starocerkiewną.

Jego piosenki śpiewali m.in. Czesław Niemen, Marek Grechuta, Krystyna Prońko, Edyta Geppert, Alicja Majewska, Stan Borys, zespół „Dwa plus Jeden”, „Skaldowie”. Posiadał zaszczyt Kawalera Orderu Irlandzkiego Rodu Królewskiego O’Conor, był odznaczony Krzyżem Ko-

mandorskim Odrodzenia Polski. Najwięcej, bo 16 tomików poetyckich wydał w Instytucie Wydawniczym PAX, gościł w wielu klubach Stowarzyszenia „Civitas Christiana”, będąc laureatem Nagrody im. Włodzimierza Pietrzaka tejże instytucji.

– Warto wspomnieć, że z tym wybitnym twórcą kultury wiąże się wątek rypiński. Otóż Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna obdarzyła Ernesta Brylla zaszczytem jurora podczas konkursów literackich pn. „Album poetycki”. Ernest Bryll zmarł 16 marca tego roku z różańcem w ręce, jak podaje w obszernej biografii jej autor Dariusz Michalski – mówi Zenobia Rogowska z Civits Christiana.

Wśród słuchaczy wieczoru poetyckiego „Bądźmy dla siebie bliscy” obecni byli kapłani Parafii Św. Trójcy w Rypinie: prał. Tadeusz Zaborny, kan. Andrzej Krasieński, burmistrz Rypina Paweł Grzybowski, wicestarosta powiatu rypińskiego Monika Kalinowska, wójt gminy Brzuze Jan Koprowski, dyrektor Rypińskiego Domu Kultury Paweł Manelski.

Zaduszki poetyckie wysłuchali także wierni po wieczornych mszach świętych w Parafii Św. Stanisława Kostki w Rypinie oraz u OO. Karmelitów w Parafii Św. Antoniego w Brodnicy.

(red), fot. nadesłane

KALENDARIUM

28 listopada

1918 – Tymczasowy Naczelnik Państwa Józef Piłsudski wydał dekret o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego oraz rozkaz o utworzeniu Marynarki Wojennej RP, której szefem został płk Bogumił Nowotny.

1967 – W FSO w Warszawie zjechał z linii montażowej pierwszy Fiat 125p.

1893 – Nowozelandki jako pierwsze na świecie wywalczyły prawa wyborcze.

29 listopada

1939 – Rada Najwyższa ZSRR wydała dekret o przymusowym nadaniu obywatelstwa radzieckiego „byłym obywatelom polskim”.

1830 – W nocy młodzi słuchacze Szkoły Podchorążych Piechoty w Warszawie pod wodzą porucznika Piotra Wysockiego wraz z cywilnymi spiskowcami rozpoczęli powstanie listopadowe.

1972 – Sejm PRL uchwalił reformę władz terenowych. Zlikwidowano 4 tys. gromad i osiedli, wprowadzając w ich miejsce gminy, które istniały do 1954 roku. Na czele każdej z 2 tys. gmin miał stanąć naczelnik, podlegający wyższym organom administracji państwowej.

30 listopada

1808 – Wojna na Półwyspie Iberyjskim: polski 3. szwadron Szwoleżerów Gwardii przeprowadził zwycięską szarżę w czasie bitwy pod Somosierrą.

1942 – Żołnierze Gwardii Ludowej dokonali napadu na Komunalną Kasę Oszczędności w Warszawie, w której zdobyto olbrzymie fundusze na działalność konspiracyjną i propagandową.

1986 – Telewizja Polska wyemitowała premierowy odcinek serialu komediowego Alternatywy 4 w reżyserii Stanisław Barei.

1 grudnia

1815 – Cesarz Aleksander I Romanow mianował gen. Józefa Zajączka namiestnikiem Królestwa Polskiego oraz wydał ukaz wprowadzający nowy system monetarny, w którym 1 złoty polski był równy 30 groszom.

1963 – W zakładach mechanicznych Ursus wyprodukowano 100-tysięczny ciągnik.

1968 – Paprykarz szczeciński otrzymał znak jakości „Q”, który oznacza, iż wyrób spełnia ponadpodstawowe wymagania a jego jakość jest porównywalna z jakością renomowanych producentów światowych.

2 grudnia

1853 – Jan Zeh otrzymał patent na destylację ropy naftowej.

1951 – Otwarto Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka.

1993 – W strzelaninie z siłami bezpieczeństwa w Medellin zginął kolumbijski baron narkotykowy Pablo Escobar.

3 grudnia

1786 – Trzęsienie ziemi z epicentrum w Beskidach, odczuwalne od Wrocławia po Lwów.

1945 – Utworzono przedsiębiorstwo państwowe Centrala Produktów Naftowych (CPN).

1997 – Na Uniwersytecie Hawajskim urodziła się Cumulina, pierwsza sklonowana mysz, która w pełni się rozwinęła i dożyła wieku dorosłego.

4 grudnia

1503 – Wit Stwosz został skazany za sfałszowanie weksla na wypalenie piętna na policzkach i dożywotni zakaz opuszczania Norimbergi.

1520 – Na Sejmie w Bydgoszczy zatwierdzono wydany przez króla Zygmunta Starego przywilej toruński, którego głównym postanowieniem było wprowadzenie przymusu pańszczyzny w wysokości jednego dnia w tygodniu, w miejsce 2-4 dni w roku.

1958 – Robert Timm i John Cook na samolocie Cessna 172 rozpoczęli z Las Vegas najdłuższy lot w historii lotnictwa z tankowaniem w powietrzu (wylądowali 7 lutego następnego roku).

Źródło: wikipedia.org

Artystycznie o niepodległości

SKĘPE ➤ 19 listopada w skępskim ratuszu odbyła się gala finałowa rodzinnego konkursu plastycznego „Barwy biało-czerwone brzmią jak niepodległość” zorganizowanego przez Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną w Skępem pod patronatem burmistrza Rafała Gołębiewskiego

– Cieszę się, że uczestniczymy w tym naszym patriotycznym zrywie i spotykamy się z tak ważnej okazji, jaką jest kolejna rocznica odzyskania niepodległości, czyli dla nas wszystkich najważniejsze święto zwłaszcza, gdy patrzymy na to, co dzieje się za naszą wschodnią granicą – mówi dyrektor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Skępem Jerzy Kowalski. – Niepodległość nie jest dana nam raz na zawsze. Ukraina cały czas walczy o swoją niepodległość, mam nadzieję, że my nie będziemy musieli walczyć, ale trzeba tę niepod-

leżność pielegnować. Konkurs cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem, być może dlatego, że patronuje mu pan burmistrz. Na konkurs o charakterze rodzinnym w tym roku wpłynęło 66 prac plastycznych, a więc dużo. Jury obradowało pod przewodnictwem Anny Olszewskiej. Docenialiśmy i wkład pracy, i pomysłowość, i własne odczucia.

W skład komisji oceniającej weszli również przedstawiciele skępskiej ksiąźnicy publicznej: Urszula Małkiewicz i Jerzy Kowalski. Wybór nie był łatwy, bo i talent oraz zaangażowanie

skępskich rodzin są ogromne. Jurorzy oceniali obiektywnie, nazwiska laureatów opublikowaliśmy w poprzednim numerze CII.

– W każde dzieło włożony został ogrom pracy – podsumowuje Anna Olszewska, szefowa jury. – Nie należy przejmować się miejscami, bo talent jest w każdej pracy, a wybór był bardzo ciężki. Cieszę się, że w Skępem jest tak dużo zdolnych dzieci i proszę, jeżeli lubicie to robić, róbcie.

Wtorkowa gala wręczenia nagród zbiegła się z wernisażem wystawy prac konkurso-

wych. W ratuszu zrobiło się biało-czerwono, prace wykonane są wieloma technikami i zasługują na uznanie zarówno za warstwę techniczną jak i merytoryczną.

– W tym roku przypada 106. rocznica odzyskania niepodległości – mówił burmistrz Rafał Gołębiewski. – To ogrom czasu, nie ma nikogo w naszej gminie, kto żyje tyle lat. Konkurs jest organizowany corocznie, by dzieci wykonały prace i pokazały, czym dla nich jest niepodległość i patriotyzm, jak widzą nasz piękny kraj, który warto zwiedzać.

W gali uczestniczyli laureaci, uczestnicy konkursu z rodzicami, nauczycielami, przyjaciółmi, organizatorami i władzami samorządowymi z wóldarzem Skępego na czele. My patronowaliśmy największemu konkursowi plastycznemu w rejonie Skępego. Do laureatów trafiły cenne nagrody książkowe, do uczestników dyplomy i słowa uznania oraz możliwość zaprezentowania swojego talentu na miejsko-gminnej wystawie, którą można zwiedzać w ratuszu miejskim.

**Tekst i fot.
Lidia Jagielska**

Niedoszły rajdowy maluch

XX WIEK ▶ Polska w latach 70. rozpoczęła produkcję licencyjną Fiata 126 nazwanego u nas „maluchem”. Kilka lat później pojawił się pomysł produkcji rajdowej odmiany malucha

Fiat 126 był dla polskich rodzin z lat 70. samochodem idealnym - ekonomicznym i tanim w produkcji. Wady? Jeśli ktoś odrastał od ziemi więcej niż na 180 cm, siedząc na tylnej kanapie malucha, po kilkunastu kilometrach cierpiał. Mały fiat nie był też zbyt szybkim samochodem. Normalnie poruszał się z prędkością ok. 80 km/h, chociaż bywali śmiałkowie, którzy wyciągali z niego prędkości powyżej 100 km/h. Było to już cierpienie silnika

oraz uszu kierowcy.

W 1975 roku polska delegacja dziennikarzy odwiedziła Turyn we Włoszech i podziwiała prototypy Fiata 126 Arbath. Była to mocno tuningowana, rajdowa wersja malucha. Auto przyspieszało znakomicie do ok. 80 km/h. Wytrzymało każde obroty. Na autostradzie rozpędzało się do 125-130 km/h bez większych problemów. Konstrukctorem głównym był Carlo Abarth. W 1949 roku założył swoją własną firmę. Organi-

zował warsztaty produkujące auta sportowe na bazie już istniejących modeli. Było to praktyczne i tanie. Związał się także z Fiatem. Jego auta miały podwójne logo - to należące do producenta auta oraz logo firmy, która uczyniła z niego drogowego potwora.

Pojawiły się pomysły, by Carlo stworzył także sportową wersję polskiego fiata. W prototypie silnik został rozbudowany i wzmocniony o dodatkowe 36 koni mechanicznych. Dodano hamulce tarczowe, a koła wykonano z lekkiego stopu metali. Zmieniono gaźnik, wałek rozrządu i głowicę. Pod względem wyglądu zewnętrznego Arbath nie różnił się wiele od seryjnych aut.

Ostatecznie sportowy maluch nie pojawił się w Polsce. Nie było nawet zbyt wielu rajdów, w których mógłby startować, a zwykłemu Kowalskiemu chodziło o to, by auto dojechało do pracy, a nie na długie dystanse. Carlo Arbath sprzedawał jeszcze zestawy tuningowe do fiatów za 150 dolarów. W Polsce były niedostępne. Umożliwiały samodzielne zamontowanie kilku elementów, które podrasowałyby popularnego malucha.

(pw)

XX wiek

Nielegalne świece

W czasie I wojny światowej w okolicach Lipna okupujący te tereny Niemcy wprowadzili ścisłą kontrolę wszystkiego. Ciekawym przykładem mogły być opony samochodowe i świece.

Podczas I wojny światowej, zwłaszcza pod jej koniec, Niemcy byli u granic gospodarczej wytrzymałości. Brakowało niemal wszystkich surowców, ponieważ Anglia odgrodziła ich gospodarkę od rynków światowych, rozmieszczając blokadę morską. W takiej sytuacji Niemcy musieli oszczędzać i kombinować. W powiecie lipnowskim w 1917 roku wprowadzono nawet kontrole świec.

Były to czasy, gdy światło pochodzące z energii elektrycznej było nieosiągalne na prowincji. Zabroniono także wyrabiania lub przerabiania posiadanych świec. Nawet przewożenie świec z Warszawy było zabronione. Jeśli ktoś został złapany na nielegalnym wyrobie świec, mógł trafić do więzienia na nawet 5 lat. Do tego dochodziła grzywna w zawrotnej kwocie 10 tysięcy marek.

Od 10 czerwca 1916 roku w lipnowskim wprowadzono także zakaz obrotu oponami samochodowymi. Guma i kaučuk były bardzo deficytowymi materiałami, służącymi głównie w marynarce wojennej Niemiec. Każdy posiadacz opon musiał udać się do Lipna i tam na oponie wypalano specjalny stempel. Maksymalny rozmiar opon ustalono na 815 mm w obręczy.

(pw)

XIX wiek

Powrót tułacza

Polacy byli skazywani za akcje polityczne w zaborze rosyjskim najczęściej na zesłanie lub osiedlenie w głębokiej Rosji. Podobna kara spotkała Juliana Smoleńskiego z Lipna, który miał jednak mnóstwo szczęścia i mógł powrócić dość szybko do domu. Oto jak go witano.

Ksiądz Julian Smoleński został zesłany przez Rosjan do Wierchoturje - miasta położonego daleko za Uralem. Miasteczko było malutkie i liczyło sobie kilka tysięcy mieszkańców. Było bardzo odległe od najbliższych, większych miast. Smoleński trafił tam za to, że brał udział w manifestacjach przed powstaniem styczniowym. Miał szczęście, ponieważ wkrótce ogłoszono amnestię w Rosji z okazji rocznicy wstąpienia na tron.

2 lipca 1862 roku odbył się triumfalny wjazd Smoleńskiego do Lipna. Już ponad ki-

lometr od rogatek miasta witało go około 200 osób, którzy piechotą wyszli mu na drogę. Z lipnowskich okien rzucono kwiaty i wołano „niech żyje!”. Przy biciu dzwonów około 23.00 Smoleński wszedł w otoczeniu tłumów do kościoła. Zaśpiewano Te Deum.

Powyższy opis pokazuje jak szybko rosły nastroje patriotyczne w ówczesnym zaborze rosyjskim. Wszystko to miało doprowadzić do wybuchu powstania styczniowego, które niestety nie spełniło oczekiwań.

(pw)

XX wiek

Pożar nad granicą

Od zaproszenia po zwolnienie – taką drogę przeszedł naczelnik straży pożarnej z Dobrzynia, który naraził się strażakom z zaboru pruskiego.

W 1907 roku prezes Zachodnio-Pruskiego Związku Straży Ogniwych – radca Witt przesłał naczelnikowi straży ogniowej w Dobrzyniu zaproszenie do wzięcia udziału w zjeździe pruskiej straży ogniowych, który zaplanowano w Kowalewie na 21 i 22 sierpnia 1908 roku. Naczelnik Cissowski nie mógł nadziwić się zaproszeniu. Odpisał Niemcom po polsku, że nie wyobraża sobie jechać do Kowalewa i świętować z Niemcami, którzy tak jawnie przesładują Polaków w zaborze pruskim.

Ton listu musiał być srogi, ponieważ burmistrz Golu-bia będącego w zaborze prus-

skim zagroził Cissowskiemu, że otrzyma zakaz wjeżdżania przez granicę do Niemiec. Niemieccy strażacy zareagowali wprost przeciwnie. 23 sierpnia przyjechali do Dobrzynia uzbrojeni w piwo i wódkę, by świętować razem z miejscowymi Rosjanami. Tego dnia na ulicach miasteczka pojawiły się dodatkowe patrole Kozaków. Rok później władze powiatowe w Rypinie usunęły Cissowskiego z funkcji naczelnika za „nietaktowne postąpienie z pruskiemi towarzystwami straży ogniowych”. Został on także dożywnotnio usunięty z listy strażaków.

(pw)

Współczesna historia

XX/XXI WIEK ▶ W tym roku Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Golubiu-Dobrzyniu obchodzi 60. rocznicę swojego powstania. Jednak początki PTTK sięgają 1963 roku. Z okazji jubileuszu przybliżamy historię Zamku Golubskiego w XX i XXI wieku

Początki Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Golubiu-Dobrzyniu sięgają 1963 roku. Wówczas z inicjatywy Włodzimierza Czajkowskiego oraz Zdzisława Cieślaka zostaje założone Koło PTTK, które podlega pod Oddział PTTK w Brodnicy. Rok później – 1 marca 1964 roku odbywa się Walny Zjazd Założycielski Oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Golubiu-Dobrzyniu.

Walny zjazd założycielski w imieniu komitetu założycielskiego zgłosił przewodniczący Powiatowego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki Zdzisław Cieślak, zaznaczając, że założenie Oddziału PTTK jest „wspaniałym czynem społecznym miejscowego aktywu turystycznego dla uczczenia XX-lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”. Na zjeździe założycielskim obecnych było 42 z 65 członków założycieli.

W skład I zarządu oddziału weszli: Włodzimierz Czajkowski – prezes, Edward Bartkowski – wiceprezes, Michał Wołucki – wiceprezes, Leopold Bienkowski – sekretarz, Mikołaj Grzębski – skarbnik oraz członkowie: Alfons Budziński, Maria Hubert, Antoni Kosiński i Franciszek Wilczewski.

Od samego początku działania koło, a później oddział, skupiło się na promowaniu oraz organizowaniu turystyki w powiecie golubsko-dobrzyńskim oraz regionie. Założono sobie za cel promowania walorów turystycznych Drwęcy oraz szlaków pieszych – Szlaku Fryderyka

Chopina i Szlaku Mikołaja z Ryńska. W tym celu rozpoczęto organizację rajdów pieszych od 1969 roku – Rajd Pieszy Szlakiem Fryderyka Chopina oraz Dni Drwęcy od 1979 roku.

Jedną z pierwszych imprez ogólnopolskich, które organizuje do dnia dzisiejszego Oddział w Golubiu-Dobrzyniu, jest również Konkurs Krasomówczy. Jego pierwsza edycja odbyła się w dniach 27-28 listopada 1971 roku na Zamku Golubskim.

Bardzo szybko do pracy w oddziale przystąpił Zygmunt Kwiatkowski, który najpierw pełnił funkcję wiceprezesa, a od 1974 roku, po Franciszku Jabłońskim, funkcję prezesa oddziału. To z jego inicjatywy powstało Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego, które mieściło się w Domku Pod Cieniami.

Najważniejszą imprezą, która rozsławiła Oddział PTTK w Golubiu-Dobrzyniu, Zamek Golubski i Miasto Golub-Dobrzyń, którą organizuje rokrocznie Oddział PTTK w Golubiu-Dobrzyniu, jest Wielki Międzynarodowy Turniej Rycerski na Zamku Golubskim. Po raz pierwszy został zorganizowany w 1977 roku. I Turniej Rycerski wygrali: drużynowo – Klub Jeździecki z Nowych Jankowic, Jerzy Kwiatkowski – zdobył Pierścień Kmicica, a Leszek Ojczenasz – Szablę Zamku.

Turniej rycerski w Golubiu-Dobrzyniu był pierwszą tego typu imprezą historyczną w Europie i jedną z pierwszych na świecie. Można powiedzieć, że Zygmunt Kwiatkowski był prekursorem

ruchu rekonstrukcji historycznej, która w Polsce zaczęła się właśnie na Zamku Golubskim. Dziś rekonstrukcje historyczne są bardzo popularne. Miłośnicy historii odtwarzają nie tylko rycerzy, ale również żołnierzy z różnych epok historycznych. Co ciekawe w kolejnych latach Oddział PTTK i Zygmunt Kwiatkowski byli również współorganizatorami rekonstrukcji bitwy pod Płowcami.

Śmiało można powiedzieć, że gdyby nie Oddział PTTK to również Zamek Golubski nie byłby odbudowany. To właśnie na zamku swoją siedzibę uzyskał Oddział PTTK oraz inne organizacje społeczne i młodzieżowa. Powstała tu biblioteka, restauracja, hotel i mieszkania prywatne.

W kolejnych latach oddział organizuje przedsięwzięcia, które staną się wizytówką Golubia-Dobrzynia. Warto tu wymienić Wielkie Bale Sylwestrowe, Hubertusy. Powstają kolejne koła i kluby, np. Golubski Klub Jeździecki, Drużyna Kusznicza, które biorą udział w imprezach ogólnopolskich i zagranicznych.

Oddział PTTK odgrywa bardzo dużą rolę w promocji miasta i regionu. To właśnie z inicjatywy PTTK, z okazji 20. rocznicy powstania oddziału w 1984 roku ulica Kolejowa w Golubiu-Dobrzyniu zostaje zamieniona na ulicę PTTK.

Zamek Golubski staje się miejscem, które odwiedzają ówczesni celebryci, ludzie polityki. Przykładowo z zamkiem współpracuje aktor Daniel Olbrychski, który włącza się w organizację turnieju rycerskiego. Na zamek trafiają rekwizyty z filmu „Potop”, ze słyną Kolubryną, która staje się symbolem zamku i oddziału. Na zamek, na turniej rycerski w 2000 roku przybywa również prezydent RP Aleksander Kwaśniewski.

Po śmierci Zygmunta Kwiatkowskiego oddziałem kierują kolejno w latach 2005-2010 – Mariusz Wróblewski, 2010-2016 – Piotr Kwiatkowski, a od 2016 roku – Stefan Borkowicz.

Dziś w XXI wieku Oddział PTTK i Zamek Golubski to miejsce, gdzie odbywają się nie tylko turnieje rycerskie, konkursy krasomówcze i bale sylwestrowe, ale jest to również miejsce imprez dla miłośników motoryzacji, poezji, sportu i historii.

Szymon Wiśniewski
Fot. archiwum
Oddziału PTTK

Zygmunt Kwiatkowski (1933 – 2005)

Zygmunt Kwiatkowski urodził się 22 września 1933 roku w Sędzinie k. Aleksandrowa Kujańskiego. W latach 1964-1966 pracował w LO w Golubiu-Dobrzyniu. W PTTK w Golubiu-Dobrzyniu zaczął działać od 1966 roku. Zorganizował koło przewodnickie, klub jeździecki. Ostatecznie w 1974 roku został prezesem Oddziału PTTK w Golubiu-Dobrzyniu.

To z jego inicjatywy na Zamku Golubskim zaczęto organizować turnieje rycerskie, bale sylwestrowe, konkursu krasomówcze oraz hubertusy. Zygmunt Kwiatkowski powołał również do życia Szkołę Rycerską.

Zygmunt Kwiatkowski w III RP był radnym sejmiku województwa, radnym Rady Miasta Golubia-Dobrzynia. Zaangażowany był także w powstanie powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Zmarł 29 sierpnia 2005 roku. Po śmierci, w 2009 roku został patronem Oddziału PTTK w Golubiu-Dobrzyniu.

Prezes Golubskiego Klubu Jeździeckiego PTTK mgr Zygmunt Kwiatkowski na „Sultanie”

Dnia 6 listopada 1977 roku zjechali na Zamek Golubski zaproszeni goście z całej Polski aby obejrzeć nową imprezę Golubskiego Oddziału PTTK. Przybyli również uczestnicy tej imprezy, jeźdźcy z Klubów Jeździeckich w Toruniu i Nowych Jankowicach.

INFORMATOR DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU LIPNOWSKIEGO

Szukasz...? Tylko u nas znajdziesz wszystko w jednym miejscu

OGŁOSZENIA DROBNE

Budowlane Remonty

Remonty malowanie gładzie, ocieplanie, regipsy itp... Tel. 885 810 599

Nieruchomości Działki

Kupię ziemię rolną lub wezmę w dzierżawę w powiecie golubsko-dobrzyńskim lub wąbrzeskim Płatne od ręki! Telefon 667-935-202

Numer alarmowy

Komenda Powiatowa
Państwowej Straży Pożarnej
ul. Sportowa 16a
tel. 54 288 65 62
87-600 Lipno
numer alarmowy 998
lub 112 z telefonów kom.

Komenda Powiatowa Policji
ul. Platanowa 1
87-600 Lipno
tel. 54 231 86 00
numer alarmowy 997
lub 112 z telefonów kom.

Wodne Ochotnicze
Pogotowie Ratunkowe
Pl. 11-go Listopada 13a
87-600 Lipno
tel. 787 739 432

Pogotowie energetyczne 991
Pogotowie gazowe 992
Pogotowie ciepłownicze 993
Pogotowie wodno-kanalizacyjne 994

Administracja

Urząd Miejski w Lipnie
ul. Plac Jana Dekerta 8
tel. 54 288 42 11

Starostwo Powiatowe w Lipnie
ul. Jana Sierkaowskiego 10b
tel. 54 287 20 39

Urząd Gminy Lipno
ul. Mickiewicza 29
tel. 54 288 62 00

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa
ul. Wymyślińska 2
87-630 Skępe
tel. 54 287 84 00

Urząd Skarbowy w Lipnie
ul. Stanisława Staszica 4
tel. 54 414 83 00

Powiatowy Urząd Pracy
ul. Stefana Okrzei 7
87-600 Lipno
tel. 52 288 67 00

PKS Dworzec Autobusowy
ul. 22 Stycznia 2
tel. 54 287 22 58

Powiatowy Zakład
Transportu Publicznego
w Lipnie
Dworzec Autobusowy:
ul. 3-go Maja 1D wew D1

Administracja:
ul. Sierakowskiego 10C
87-600 Lipno
Dyspozytor: 500 113 551
Sekretariat: 600 163 289
e-mail: sekretariat@pztp-lipno.pl

Powiatowa Stacja
Sanitarно-Epidemiologiczna
w Lipnie
ul. Kościuszki 18/20
tel. 22 250 01 15

Kultura i rekreacja

Gminna Biblioteka Publiczna
w Lipnie
ul. Osiedle Sikorskiego 15
tel. 54 287 40 01

Wiejski Dom Kultury Wichowo
Wichowo
tel. 54 288 16 93

Oświata

Zespół Szkół Technicznych
ul. Stefana Okrzei 3
87-600 Lipno
tel. 54 287 33 21

Szkoła Podstawowa nr 5
ul. Plac 11 Listopada 13
87-600 Lipno
tel. 54 287 24 84

Zespół Szkół Specjalnych
ul. Stefana Okrzei 4
87-600 Lipno
tel. 54 287 43 90

Szkoła Podstawowa nr 3
ul. Romualda Traugutta 2
87-600 Lipno
ul. 54 287 25 87

Szkoła Podstawowa nr 2
ul. Stefana Okrzei 1
87-600 Lipno
tel. 54 287 24 78

Liceum Ogólnokształcące
w Zespole Szkół
im. R. Traugutta
ul. Traugutta 1
87-600 Lipno
tel. 54 287 25 62
Poradnia
Psychologiczno-Pedagogiczna
ul. Plac 11 Listopada 9
87-600 Lipno
tel. 54 287 24 92

Przedszkole Miejskie nr 4
ul. Kazimierza Różyckiego 8
87-600 Lipno

Zespół Szkół im. Związku
Młodzieży Wiejskiej
ul. Szkolna 5
87-610 Dobrzyń nad Wisłą
tel. 54 253 11 05

Zespół Szkół w Skępem
ul. Wymyślińska 2
tel. 54 287 70 06
tel. 54 287 75 37

Przedszkole Miejskie nr 3
ul. Włocławska 30
87-600 Lipno
tel. 54 287 24 43

Publiczna Szkoła Muzyczna
I stopnia w Lipnie
ul. Okrzei 3
tel. 54 234 33 89

Pomoc społeczna

Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie
ul. Adama Mickiewicza 58
87-600 Lipno
tel. 54 288 66 41

Miejski Ośrodek
Pomocy Społecznej w Lipnie
ul. Włocławska 16a
tel. 54 287 20 67

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Mickiewicza 29
87-600 Lipno
tel. 54 288 62 04

Dom Pomocy Społecznej
Nowa Wieś 1
tel. 54 289 71 92

Przedsiębiorstwa komunalne

Zarząd Dróg Powiatowych
ul. Wojska Polskiego 8
87-600 Lipno
tel. 54 287 20 46

Przedsiębiorstwo Usług
Komunalnych Sp. z o.o.
w Lipnie
ul. Wyszyńskiego 47
tel. 54 287 47 00
Zakład Gospodarki Mieszkaniowej
ul. Osiedle Sikorskiego 1
tel. 54 287 21 75

Oczyszczalnia ścieków w Lipnie
ul. Kardynała Wyszyńskiego 52
tel. 54 287 42 70

Zdrowie

Szpital w Lipnie
ul. Nieszawska 6
tel. 54 288 04 15

Niepubliczny Zakład Opieki
Zdrowotnej Lekarze Rodzinni
ul. Tadeusza Kościuszki 5
87-600 Lipno
tel. 54 287 34 42

„Pod Lipami” Sp.j. Apteka Henryk
Mikołajczyk Maria Mikołajczyk
ul. 11 Listopada 11
87-600 Lipno
tel. 54 287 23 75

Centralna Apteka
ul. Kościuszki 2
87-600 Lipno
tel. 54 230 35 14

„Pod Dębami” Apteka
ul. Dębowa 21
87-600 Lipno
tel. 54 288 28 96

„Medicus” Apteka Hanna Rutkowska
ul. Kościuszki 11
87-600 Lipno
tel. 54 288 25 61

„Rodzinka” Apteka
ul. Kościuszki 5
87-600 Lipno
tel. 54 287 28 21

„Na Rogu” Apteka
ul. Mickiewicza 1
87-600 Lipno
tel. 54 287 27 58

„Nowa” Apteka Barbara Szychowska
ul. Mickiewicza 10
87-600 Lipno
tel. 54 287 23 32

„W Szpitalu” Apteka
ul. Nieszawska 6
87-600 Lipno
tel. 54 288 03 13

„Viola” Apteka
ul. Sierakowskiego 6a
87-600 Lipno
tel. 54 287 28 68

ZASADY NADAWANIA OGŁOSZEŃ DROBNYCH

Twoje ogłoszenie ukaże się WE WSZYSTKICH naszych tygodnikach: CGD, CLI, CRY, CWA.

Aby nadać ogłoszenie :

- Wyślij treść ogłoszenia na adres e-mail: reklama@wpr.info.pl. Otrzymasz e-mail zwrotny z wyceną i nr konta do wpłaty
- Odwiedź nasze biuro i nadaj ogłoszenie osobiście: ul. Dworcowa 4, 87-400 Golub-Dobrzyń
- Ogłoszenia do kolejnego numeru przyjmujemy do godziny 16⁰⁰ w poniedziałki

Szczegółowe informacje pod numerem telefonu 662 061 331 lub 608-688-587. Regulamin znajdziesz na stronie www.golub-cgd.pl

NOWOŚĆ!

Ogłoszenia
drobne ze
zdjęciem!

Redebata społeczna w Krzyżówkach

GMINA LIPNO ➤ W czwartek (21.11.2024 r.) policjanci i zaproszeni goście spotkali się z seniorami, by porozmawiać na temat odbytej w marcu tego roku debacie, której tematem były zasady bezpiecznego postępowania w różnych sytuacjach życiowych, ze szczególnym naciskiem na oszustwa. Komendant Komendy Powiatowej Policji w Lipnie, naczelnik Wydziału Prewencji i policjanci przypomnieli główne wątki spotkania pod hasłem „Seniorze - nie daj się oszukać”

W Dziennym Domu „Senior+” w Krzyżówkach odbyła się wczoraj redebata społeczna. Na spotkaniu policjanci przypomnieli główne wątki ich marcowej wizyty pod hasłem „Seniorze - nie daj się oszukać”.

Geneza i scenariusze oszustw są seniorom znane. Moderatorka debaty wraz z policjantami przypomniła narzę-

dzia które pomogą się przed nimi ochronić. Bywalcy domu „Senior +” „Znają te numery”, wiedzą, jak korzystać z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, i że warto sprawdzić „A kto tu się podszywa?”, zanim udzielimy informacji czy prześlemy komukolwiek pieniądze.

W redebacie uczestniczyli

dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie pani Anna Mazur, dyrektor Dziennego Domu „Senior+” w Krzyżówkach Pani Olimpia Gajewska, pierwszy zastępca komendanta powiatowego policji w Lipnie mł. insp. Krzysztof Rakowski, naczelnik Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Lipnie

komisarz Wojciech Piotrowski, specjalista Zespołu do spraw Organizacji Służby i Zarządzania Kryzysowego starszy aspirant Marcin Sarnowski, referent Jednoosobowego Stanowiska do Spraw Profilaktyki Społecznej Nieletnich i Patologii starszy sierżant Agnieszka Romańska oraz specjalista Jednoosobowego Stanowiska do spraw Prasowo – Informacyjnych komisarz Małgorzata Małkińska.

Niestety przestępcy cały czas są skuteczni, dlatego niezwykle ważne jest to, aby jak największe grono osób miało świadomość tego, w jaki sposób działają i jak należy postępować, aby nie ułatwiać im zadania.

(red.), fot. KPP Lipno

Lipno

Policjanci rozdawali odbłaski

Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego, w tym piesi, są grupą, która z powodu braku fizycznej ochrony jest najbardziej narażona na ryzyko obrażeń w czasie zdarzeń drogowych. Trwa akcja „Świec przykładem” mająca na celu promowanie noszenia elementów odbłaskowych. W czwartek, podczas działań własnych lipnowskiej „drogówki”, funkcjonariusze wręczali je pieszym.

W czwartek (21.11.2024 r.) policjanci Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Lipnie prowadzili działania własne skierowane na poprawę bezpieczeństwa pieszych na drodze. Wydaje się, że niektórych użytkowników drogi, mimo

listopadowej pory, nadal „zaskakuje” zmrok na drodze.

Pieszy poruszający się bez żadnych elementów odbłaskowych jest narażony na poważne konsekwencje zdarzenia drogowego i stanowi zagrożenie nie tylko dla siebie, ale także dla in-

nych użytkowników drogi. Ustawodawca sankcjonuje przebywanie na drodze po zmroku poza obszarem zabudowanym osoby piesze nieposiadające odbłasków. Policjanci cały rok przypominają, że warto ich używać i dać innym użytkownikom drogi więcej cza-

su na zauważenie nas, szczególnie kiedy warunki na drodze są niekorzystne.

21.11.2024 r. także przypominali. Pouczali i wręczali pieszym opaski odbłaskowe podczas działań pod nazwą „Pieszy”. Policjanci mają nadzieję, że przez

takie akcje prewencyjne pobudzą wyobraźnię niechronionych uczestników ruchu drogowego i wpłyną na zmniejszenie liczby zdarzeń drogowych z ich udziałem.

(red.), fot. KPP Lipno

TYGODNIK REGIONU
LIPNOWSKIEGO

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4,
tel. 662 061 331,
e-mail: redakcja@wpr.info.pl

Redaktor naczelny:
Andrzej Korpalski
tel. 535 170 961
a.korpalski@wpr.info.pl

Dział reklamy i ogłoszeń:
tel. 608 688 587
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Kolportaż prasy:
tel. 662 061 331

Wydawca:
WPR Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4
(Nakład WPR 3600 egz.)

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 45

Redakcja nie zwraca tekstów
niezamówionych oraz zastrzega
sobie prawo do ich redagowania
i skracania. Redakcja nie odpowiada
za treść zamieszczonych ogłoszeń.

„Renta wdowia” – wnioski od stycznia

REGION/KRAJ ▶ Od 1 stycznia 2025 roku będzie można składać wnioski o tzw. rentę wdowią, która dotyczy ustalenia zbiegu świadczeń z rentą rodzinną. Renta wdowia jest przeznaczona dla wdów i wdowców, którzy mają prawo do co najmniej dwóch świadczeń emerytalno-rentowych, z których jedno stanowi renta rodzinna po zmarłym małżonku. Aby móc ją pobierać, należy jednak spełnić określone warunki

1 stycznia 2025 roku wejdą w życie przepisy, które umożliwią łączenie renty rodzinnej z innymi świadczeniami emerytalno-rentowymi przysługującymi w organach, takich jak ZUS, KRUS, WBE, ZER MSWIA oraz BESW. Jednak samo posiadanie statusu wdowy lub wdowca oraz prawo do dwóch świadczeń nie wystarczą, aby uzyskać „rentę wdowią”. Należy łącznie spełnić następujące warunki: mieć co najmniej 60 lat (w przypadku kobiet) lub 65 lat (w przypadku mężczyzn), do dnia śmierci małżonka pozostawać z nim we wspólności małżeńskiej, nabyć prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż przed ukończeniem 55 lat (kobieta) i 60 lat (mężczyzna), nie pozostawać obecnie w związku małżeńskim.

– Wdowie lub wdowcowi przysługuje prawo do zbiegu świadczeń z rentą rodzinną wyłącznie po ostatnim małżonku. Warto podkreślić, że prawo do wypłaty świadczeń w przypadku zbiegu z rentą rodzinną wygasa z dniem poprzedzającym zawarcie nowego związku małżeńskiego przez osobę uprawnioną – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Przyznanie „renty wdowiej” będzie możliwe, jeśli wdowa lub wdowiec mają ustalone prawo do renty rodzinnej. W przypadku, gdy do tej

pory nie ubiegali się o przyznanie renty rodzinnej, ponieważ świadczenie po współmałżonku byłoby mniej korzystne, powinni złożyć wniosek na formularzu ERR jeszcze w tym roku. Następnie do 30 czerwca 2025 roku, należy złożyć wniosek o ustalenie zbiegu świadczeń z rentą rodzinną, korzystając z formularza ERWD.

Taka kolejność ułatwi i przyspieszy rozpatrzenie wniosku o łączenie wypłaty obu świadczeń w 2025 roku. Podobna sytuacja dotyczy osób pobierających rentę rodzinną, które nigdy nie wnioskowały o przyznanie emerytury. Ważne jest, aby pamiętać, że jeśli klient w przyszłym

roku złoży od razu wniosek o „rentę wdowią”, a nie będzie miał ustalonego prawa do co najmniej dwóch świadczeń emerytalno-rentowych, w tym renty rodzinnej po zmarłym małżonku, ZUS odmówi przyznania świadczenia w zbiegu z powodu braku prawa do drugiego świadczenia.

Ile wyniesie renta wdowia ?

Obecnie wdowy i wdowcy mogą pobierać jedno świadczenie – wyższe lub wybrane spośród dwóch dostępnych opcji: rentę rodzinną lub własne świadczenie, takie jak np. emerytura, renta z tytułu niezdolności do pracy czy emerytura rolnicza. W przyszłym roku będą mieli możliwość wyboru: otrzymywać

pełną rentę rodzinną oraz 15 proc. własnego świadczenia lub odwrotnie. Warto zaznaczyć, że od 1 stycznia 2027 roku drugie świadczenie zostanie zwiększone z 15 do 25 proc. Taki wybór będą miały także osoby uprawnione do zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego, emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego czy renty szkoleniowej.

Wysokość sumy świadczeń ustalonych w zbiegu nie może przekraczać trzykrotności kwoty najniższej emerytury, czyli obecnie 5342,88 zł (3 x 1780,96 zł). Do tego limitu wliczane są również świadczenia wypłacane przez instytucje zagraniczne oraz

inne niż jednorazowe świadczenia i dodatki, przyznawane na podstawie ustawy lub odrębnych przepisów. W przypadku, gdy suma świadczeń w zbiegu przekroczy trzykrotność najniższej emerytury, świadczenie zostanie pomniejszone o kwotę przekroczenia.

Kiedy można złożyć wniosek

Od 1 stycznia 2025 r. będzie można składać wnioski o tzw. rentę wdowią, przy czym prawo do tego świadczenia zostanie przyznane od miesiąca, w którym złożony został wniosek, jednak nie wcześniej niż od 1 lipca 2025 r. W przypadku wniosków złożonych do 30 czerwca 2025 r., prawo do renty wdowiej będzie przysługiwać od 1 lipca 2025 r. Dlatego na złożenie wniosku uprawnione osoby będą miały 6 miesięcy. Osoby, które posiadają już ustalone prawo do renty rodzinnej oraz do własnego świadczenia, nie muszą dołączać żadnych dokumentów do wniosku o ustalenie zbiegu świadczeń z rentą rodzinną. Jeśli zdecydują się złożyć elektronicznie wniosek o „rentę wdowią”, a nie posiadają jeszcze konta w systemie eZUS, pracownik Zakładu pomoże im je założyć. Wystarczy skontaktować się z ZUS-em. Można to zrobić osobiście, podczas e-wizyty, przez cot@zus.pl lub telefonicznie 22 560 16 00.

(red), fot. ZUS

Region/Kraj

Jesteś na zwolnieniu? Nie zapomnij o tym

Każdy ubezpieczony, który jest chory, ma obowiązek zgłosić zmianę swojego miejsca pobytu w trakcie trwania zwolnienia. Na powiadomienie pracodawcy oraz ZUS-u ma 3 dni.

Podczas wizyty u lekarza, który podejmie decyzję o niezdolności do pracy i zaleci prze-

rwę w jej wykonywaniu, warto upewnić się, że wystawi on zwolnienie, uwzględniając adres, pod

którym chory będzie przebywał w czasie rekonwalescencji.

– Miejsce pobytu może różnić się od adresu zamieszkania, zameldowania czy tego, który figuruje w dokumentacji medycznej. Czasami, w trakcie zwolnienia, chory potrzebuje opieki innych osób, dlatego na czas kuracji przebywa u rodziny. W przypadku zmiany miejsca pobytu po wystawieniu zwolnienia, należy zgłosić nowy adres zarówno pracodawcy, jak i ZUS-owi w ciągu 3 dni – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie

kujawsko-pomorskim.

Wskazanie właściwego miejsca pobytu przez osobę chorą ma kluczowe znaczenie podczas kontroli prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby. Na adres wskazany w zwolnieniu lekarskim może trafić korespondencja z ZUS-u, wzywająca do stawienia się na badanie przez lekarza orzecznika. W przypadku niestawienia się na taką kontrolę, zasiłek chorobowy zostaje wstrzymany od następnego dnia po wyznaczonej dacie badania.

Taka decyzja wynika z braku możliwości oceny stanu zdrowia przez lekarza orzecznika ZUS. Aby uniknąć takiej sytuacji, należy upewnić się, że lekarz wystawia zwolnienie o czasowej niezdolności do pracy na adres, pod którym chory będzie przebywać w trakcie niedyspozycji. Natomiast w przypadku kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich, jeśli kontrolerzy nie zastaną chorego pod adresem wskazanym w zwolnieniu, konieczne będzie złożenie wyjaśnień.

(red), fot. ZUS

Powiat/Lipno

Obwodnica Lipna jednak szybciej?

dokończenie ze str. 1

– Ja teraz nie mam zamiaru zajmować się obwodnicą dla miasta Lipna, bo ja już kiedyś zrobiłem wszystko, żeby tę obwodnicę pobrać – odpowiada Krzysztof Baranowski, starosta lipnowski. – Mówię, że dwa razy do tej samej rzeki nie należy wchodzić, sam jeżdżę opłotkami. Nie ukrywam jednak, że z burmistrzem miasta Lipna co najmniej dwukrotnie na ten temat rozmawiałem, jakieś koncepcje i propozycje są, bo szczęściu trzeba pomóc. Widziałem się z ministrem Klimczakiem i rozmawiałem na temat tej obwodnicy, bo tam padają propozycje co do kolejności budowy obwodnic. Będziemy razem z samorządem miasta Lipna, bo obwodnica nie jest dla powiatu, temu tematowi bardzo się przyglądać. Tymi sprawami zajmuje się Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, ale łamiemy zasadę, że się dwa razy nie wchodzi do tej samej rzeki i my jako rada powiatu jesteśmy zobligowani rozwiązać ten problem. Na stan obecny nie jestem w stanie odpowiedzieć, jak to wygląda, ale po kolejnej rozmowie z ministrem Klimczakiem poinformuję, co mi się udało.

Jeżeli rozmowy starosty lipnowskiego z ministrem infrastruktury Dariuszem Klimczakiem poskutkują, to obwodnica Lipna powstanie wcześniej, jeżeli nie, to zgodnie z planami GDDKiA za niespełna 8 lat.

Z zaawansowania prac wynika bowiem, że obwodnica Lipna może zostać wybudowana nie wcześniej niż w 2032 roku. Tak więc jeszcze co najmniej siedem lat kierowcy będą stać w gigantycznych korkach, a mieszkańcy zmagać się z uciążliwym ruchem samochodowym.

– Obecnie trwa opracowanie dokumentacji STEŚ-R niezbędnej do uzyskania decyzji środowiskowej DŚU – mówi nam Julian Drob, rzecznik prasowy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Bydgoszczy. – Wniosek planujemy złożyć na przełomie 2024 i 2025 roku. Po uzyskaniu decyzji środowiskowej DŚU zostanie wykonany DSTEŚ-R etap drugi, a po nim ogłosimy przetarg na opracowanie

projektu budowlanego i uzyskanie ZRiD w latach 2027-2029. Realizacja robót planowana jest w trybie tradycyjnym w latach 2030-2032.

Pierwszy wniosek z sześciu jakie są do wykonania w województwie kujawsko-pomorskim (bo tyle obwodnic ma być wybudowanych w ramach stu dróg w kraju) o wydanie decyzji środowiskowej trafił w maju 2024 roku do burmistrza Kowalewa Pomorskiego. Tam obwodnica, zgodnie z planami, ma być budowana w latach 2027-2029. W sierpniu bieżącego roku taki wniosek wykonawca złożył w sprawie obwodnicy Nowej Wsi Wielkiej.

W październiku złożony został wniosek o wydanie decyzji środowiskowej dla obwodnicy Brześcia Kujawskiego i Kruszwicy. Na przełomie roku 2024 i 2025 ma zostać złożony wniosek o decyzję środowiskową dla obwodnicy Lipna. Z niego dowiemy się, który wariant uznany będzie za preferowany. Pozostało już tylko Lipno i Strzelno. Jeżeli wszystko pójdzie tak jak zapowiada Julian Drob w rozmowie z nami, budowa obwodnicy Lipna ma ruszyć w 2030 roku i zostać ukończona w 2032 roku.

Przypomnijmy, że w 2021 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zawierała umowy z wykonawcami studiów techniczno-ekonomiczno-środowiskowych z elementami koncepcji programowymi STEŚ-R. Potem odbywały się w terenie spotkania informacyjne z mieszkańcami gmin, w których obwodnice mają być w programie ogólnopolskim budowane. Takie spotkanie odbyło się także w ubiegłym roku, w marcu w Lipnie.

Mieszkańcy miasta i gminy Lipno spotkali się wówczas z przedstawicielami Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz biura projektowego Voessing, by poznać proponowane szlaki dla budowy obwodnicy Lipna. Trasa połączy DK 10 z DK 67, omijając miasto. Potem zainteresowani mieszkańcy mieli czas na składanie swoich zastrzeżeń i wniosków. Warianty wschodnie w obu wersjach budowy obwodnicy to nowa droga o długości 6,72 km lub 6,91 km, wariant zachodni to 5,82 km.

– Jesteśmy na etapie studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego, głównym celem tego zadania jest wybór wariantu – mówili projektanci. – Droga będzie biegła nowym śladem, konieczne będzie przebudowanie wielu dróg publicznych, wojewódzkich i powiatowych oraz gminnych, ale także budowa nowych wzdłuż obwodnicy, prowadzących do terenów przyległych. Obwodnica docelowo ma być w ciągu DK 67, po wybudowaniu ruchu z DK 67 przeniesie się na obwodnicę. Przekrój obwodnicy to będzie jedna jezdnia, dwa pasy ruchu 3,5 metra, pobocza 1,5 metra, oświetlenie, odwodnienie.

Wtedy słyszeliśmy o tym, że obwodnica Lipna ma być budowana w latach 2025-2030. Uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i ostatecznym wyborze wariantu trasy zaplanowano na drugi kwartał 2024. W 2023 roku, w trzecim kwartale miała być gotowa dokumentacja do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej oraz studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowe z elementami koncepcji programowej.

– Mamy trzy warianty obejścia wschodniego i zachodniego – mówili projektanci. – Wariant wschodni docelowo różni się od poprzedniego z 2021 roku w okolicach Białowieżyna na 2 kilometrach. Poprzedni wariant wschodni nie spełniał wymagań rozporządzenia. Wariant zachodni trzeci został przesunięty lekko, co wynika z wysypiska śmieci, bo nie możemy haczyć o część zrekultywowaną, dlatego został bardziej przesunięty na zachód. Wariant czwarty wypadł zupełnie ze względu na rozbudowę istniejącej linii kolejowej i CPK. Teraz mamy wariant wschodni, w którym na pierwszych 2 kilometrach obwodnica biegnie śladem drogi powiatowej, dalej przez tereny leśne i skrzyżowania z drogami powiatowymi 559, 558, a dalej wpię na się na wysokości Białowieżyna w istniejący ślad DK 67.

Wariant ten zakłada budowę 5 skrzyżowań: z DK nr 10 i powiatową 2708, powiatową 2716, wojewódzką 559, wojewódzką 558 i DK 67. Obydwa warianty wschodnie na 5 kilometrach są identyczne, różnią się na końcowych niespełna 2 kilometrach.

– W wariantach wschodnich właśnie ze względu na CPK musieliśmy wprowadzić korekty i dlatego ta końcówka ma nowy przebieg, bo w tym miejscu CPK planuje swoją stację – wyjaśnia projektant. – Nie wiemy, kiedy CPK ostatecznie podejmie decyzję co do swoich wariantów, ale zarówno na wschodzie jak i zachodzie mieliśmy z nimi kolizje i musieliśmy wprowadzić roz-

wiązania zamienne.

Wariant zachodni na początek obwodnicy wskazuje Złotopole (przed cmentarzem komunalnym, jadąc od Torunia), potem przebiegającą za wysypiskiem śmieci, przecinającą linię kolejową, dwie, trzy powiatowe i wpinającą się w DK 67 w Białowieżynie.

– Zarówno wariant wschodni jak i zachodni projektowaliśmy tak, żeby wyrządzić jak najmniej szkód – podkreśla projektant. – W każdym wariantcie jest most na rzece Mień zaprojektowany z przejściami dla zwierząt dużych. Wszystkie skrzyżowania z DW będą w formie rond jednopasowych. Skrzyżowania z DK 10 to runda turbinowe.

We wszystkich wariantach pojawiają się także nieruchomości do wyburzenia i tereny rolne do wywłaszczenia. Rzeczoznawcy wojewody kujawsko-pomorskiego wycenią grunty i wszystko, co na nich znajduje się. Właściciel, który zgodzi się na zaproponowane warunki cenowe w ciągu 30 dni otrzyma odszkodowanie powiększone o 5 procent. Jeżeli nie zgodzi się, odwoła się, ponownie pracować będzie rzeczoznawca. Jeżeli właściciel nadal nie zaakceptuje warunków, otrzyma 70 procent wartości nieruchomości od GDDKiA, a pozostałe 30 procent będzie przedmiotem odwołania za pośrednictwem ministerstwa.

Wszystkie posesje zostaną skomunikowane z obwodnicą drogami serwisowymi. Obwodnica Lipna zajmie do 35 hektarów. Tyle, że prace biurowe wciąż trwają i na samą drogę przyjdzie jeszcze długo czekać. Ruch nie maleje, wprost przeciwnie, planowana budowa obwodnicy zdecydowała o odstąpieniu od przebudowy drogi krajowej nr 67 Lipno-Włocławek.

– W związku z planem budowy obwodnicy Lipna Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad nie będzie prowadzić przebudowy drogi krajowej nr 67, pozostając tylko przy pracach utrzymaniowych, które będą prowadzone w razie potrzeby do momentu oddania do ruchu obwodnicy miasta – mówi nam Kinga Puchowska z zespołu prasowego GDDKiA w Bydgoszczy. – Wówczas, zgodnie z przepisami, droga krajowa nr 67 zostanie przekazana samorządowi.

Przypomnijmy, że obwodnica Lipna ma powstać w ramach programu budowy 100 obwodnic w Polsce w latach 2020-2030. Okres przygotowawczy realizacji obwodnic w województwie kujawsko-pomorskim przewidziany był na lata 2020-2024. Realizacja inwestycji w systemie projektuj i buduj planowana była w latach 2025-2029. Już słyszymy, że będą opóźnienia, ale

może za sprawą wstawienia się za Lipnem ministra infrastruktury kolejność zostanie zmieniona lub budowa przyspieszona. Zobaczmy.

W województwie kujawsko-pomorskim, w ramach rządowego programu budowy 100 obwodnic, powstanie 6 obwodnic: Brześcia Kujawskiego, Kowalewa Pomorskiego, Strzelna, Nowej Wsi Wielkiej, Kruszwicy i Lipna.

– Celem inwestycji jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego jaki koncentruje się w mieście na drodze krajowej nr 67 i nowe połączenie jej z drogą krajową nr 10 – mówi nam rzecznik Julian Drob. – Obwodnica podniesie komfort i płynność przejazdu. Kierowcy jadący w kierunku Włocławka i autostrady A1 nie będą wjeżdżać do centrum miejscowości.

Poprawa bezpieczeństwa na drogach, wyprowadzenie ruchu z miast, czystsze powietrze, mniejszy hałas i poprawa przepustowości sieci drogowej to główne założenia programu. W Lipnie obwodnicy mieszkańcy oczekują od lat, bo tylko w ten sposób mogą wyzbyć się korków i ciężkich samochodów z wąskich ulic miasta, szczególnie w ciągu krajowej 67 ulic Mickiewicza, 3 Maja czy Włocławskiej.

Wykonanie dokumentacji to dopiero pierwszy krok zmierzający do budowy oczekiwanej przez lipnowian trasy, ale o tyle ważny, że z niego wynikać będzie, jak droga ta będzie przebiegać, z jakimi przeciwnościami terenowymi i środowiskowymi przyjdzie jej się zmierzyć i jaki będzie koszt. Dzisiaj wiadomo tylko, że obwodnica Lipna ma mieć długość około 6 kilometrów i przebiegać w ciągu drogi krajowej nr 67. Głównym celem budowy tej trasy jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego koncentrującego się właśnie na drodze nr 67, biegnącej przez Lipno w kierunku Włocławka. Kierujący pojazdami zmierzający do autostrady A1 i w kierunku Włocławka nie będą musieli już, po wybudowaniu obwodnicy, wjeżdżać do Lipna. W przyszłości obwodnica Lipna ułatwi też dojazd do przygotowywanej drogi ekspresowej S 10 relacji Toruń – obwodnica aglomeracyjna Warszawy.

Zgodnie z planem obwodnica Lipna miała powstać do 2029 roku. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad wyłoniła wykonawcę dokumentacji obwodnicy Lipna. Jest to firma z Poznania. Trwają prace, a sama budowa przewidziana jest na lata 2030-2032. Wkrótce wpłynie wniosek o decyzję środowiskową dla obwodnicy Lipna.

Kierowcy muszą uzbroić się w cierpliwość. Do tematu będziemy wracać.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Lipnowianie znowu na ringu

SPORTY WALKI ▶ 16 listopada br. w Kutnie odbył się VIII Ogólnopolski Turniej w Boksie Olimpijskim, w którym brali udział zawodnicy Lipnowskiego Klubu Kyokushin Karate – Boxing Lipno z sekcji bokserskiej

Turniej rozpoczął się od walki pokazowej w formule K-1, którą sędziował w ringu trener lipnowskiego klubu Paweł Olszewski. Po tej walce rozpoczął się turniej bokserski z udziałem zawodników z LKKK – Boxing Lipno.

– Swoją drugą walkę w ringu stoczyła Ola Bocianowska oraz Gabriel Żarecki. Walki finałowe z bardziej doświadczonymi zawodnikami, mimo to należą się im wielkie gratulacje. Nasi zawodnicy trenują boks zaledwie od września, a już mają po dwa starty zaliczone, co jest ogromnym sukcesem.

Natomiast Kasia Gabrychowicz nie miała rywalki i stoczyła walkę sparingową. W turnieju nie wystąpił Samuil Dyshkant z powodu choroby – relacjonuje Paweł Olszewski z LKKK. – Jeśli walczysz, możesz przegrać. Jeśli nie walczysz, już przegrałeś. Zapraszamy dzieci od 8 lat, młodzież, dorosłych na zajęcia boks do naszego klubu. Klub posiada licencję Polskiego Związku Bokserskiego, dzięki czemu umożliwiamy starty w oficjalnych turniejach bokserskich PZB – dodaje.

(ak), fot. nadesłane

Wydarzenie

Całe podium dla uczniów ZSS

W dniach 16-17 listopada br. uczniowie Zespołu Szkół Specjalnych w Lipnie reprezentowali województwo kujawsko-pomorskie na Ogólnopolskim Turnieju Badmintonu ZSS „Sprawni Razem” w Koninie.

W kategorii chłopców młodszych tytuł mistrza Polski zdobył Sylwester Ciechanowski, wicemistrzostwo Damian Rakowski, a na trzecim stopniu podium uplasował się Dorian Waśkowski. W najlepszej ósemce znalazł się również Mikołaj Dobrzycki. W kategorii chłopców starszych w najlepszej piętnastce uplasowali się Szymon Lewandowski i Szymon Pietruszewski.

Jest to kolejny sukces

uczniów Zespołu Szkół Specjalnych w Lipnie na arenie krajowej w sportach indywidualnych w tym roku. Niespełna 3 tygodnie wcześniej w/w uczniowie zajęli I, III i IV miejsce na Ogólnopolskim Turnieju Tenisa Stołowego w Gdańsku. Za przygotowanie zawodników odpowiedzialni byli nauczyciele wychowania fizycznego: Jarosław Cichosz i Łukasz Rutkowski.

(ak), fot. nadesłane

LIPNO-CLI.PL

Znajdziesz nas również na:

Lipno-CLI

@lipnoCLI

